

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การรับรู้และความคาดหวังของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงธรรม เขิงแสวงบุญและการตลาดเชิงกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยววัดในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ จำนวน 4 วัด ได้แก่ (1) วัดพนัญเชิงวรวิหาร (2) วัดใหญ่ชัยมงคล (3) วัดหน้าพระเมรุ (4) วัดท่าการ้อง และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาปฏิบัติธรรม จำนวน 2 วัด ได้แก่ (1) วัดมเหยงคณ์ และ (2) วัดตาลเอน คณะผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา

จากการสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวจำนวน 900 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

4.1.1 กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ จำนวน 4 วัด ได้แก่ (1) วัดพนัญเชิงวรวิหาร (2) วัดใหญ่ชัยมงคล (3) วัดหน้าพระเมรุ (4) วัดท่าการ้อง จำนวนรวม 400 คน

4.1.2 กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาปฏิบัติธรรม จำนวน 2 วัด ได้แก่ (1) วัดมเหยงคณ์ และ (2) วัดตาลเอน จำนวนรวม 487 คน

4.1.1 กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ จำนวน 4 วัด ได้แก่ (1) วัดพนัญเชิงวรวิหาร (2) วัดใหญ่ชัยมงคล (3) วัดหน้าพระเมรุ (4) วัดท่าการ้อง จำนวนรวม 400 คน วิเคราะห์ผลได้ตามลำดับดังนี้

1) ลักษณะส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.1 ลักษณะส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ จำนวน 4 วัด ได้แก่ (1) วัดพนัญเชิงวรวิหาร (2) วัดใหญ่ชัยมงคล (3) วัดหน้าพระเมรุ (4) วัดท่ากาห้อง จำนวนรวม 400 คน

ลักษณะส่วนบุคคล	วัดพนัญเชิงวรวิหาร		วัดใหญ่ชัยมงคล		วัดหน้าพระเมรุ		วัดท่ากาห้อง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ								
- ชาย	33	33.00	35	35.00	42	42.00	28	28.00
- หญิง	67	67.00	65	65.00	58	58.00	72	72.00
รวม	100	100.00	100	100.00	100	100.00	100	100.00
2. อายุ								
- ต่ำกว่า 25 ปี	34	34.00	30	30.00	11	11.00	41	41.00
- 25-34 ปี	28	28.00	46	46.00	48	48.00	36	36.00
- 35-44 ปี	21	21.00	9	9.00	22	22.00	17	17.00
- 45-54 ปี	13	13.00	8	8.00	11	11.00	2	2.00
- 55-64 ปี	2	2.00	1	1.00	5	5.00	1	1.00
- 65 ปีขึ้นไป	2	2.00	6	6.00	3	3.00	3	3.00
รวม	100	100.00	100	100.00	100	100.00	100	100.00
3. สถานภาพ								
- โสด	60	60.00	69	69.00	65	65.00	69	69.00
- สมรส/อยู่ด้วยกัน	36	36.00	25	25.00	31	31.00	26	26.00
- ม่าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	4	4.00	6	6.00	4	4.00	5	5.00
รวม	100	100.00	100	100.00	100	100.00	100	
4. ระดับการศึกษา								
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	43	43.00	29	29.00	25	25.00	57	
- ปริญญาตรี	53	53.00	53	53.00	50	50.00	36	36.00
- สูงกว่าปริญญาตรี	4	4.00	18	18.00	25	25.00	7	7.00
รวม	100	100.00	100	100.00	100	100.00	100	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	วัดพญูเชิงวรวิหาร		วัดใหญ่ชัยมงคล		วัดหน้าพระเมรุ		วัดท่ากาห้อง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. อาชีพ								
- ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	48	48.00	32	32.00	35	35.00	19	19.00
- พนักงานบริษัทเอกชน	24	24.00	31	31.00	41	41.00	34	34.00
- ธุรกิจส่วนตัว	11	11.00	12	12.00	10	10.00	7	7.00
- นักเรียน/นักศึกษา	15	15.00	17	17.00	6	6.00	29	29.00
- เกษตรกร	0	.00	2	2.00	0	.00	0	.00
- อื่นๆ เช่น ค้าขาย รับจ้าง	2	2.00	6	6.00	8	8.00	11	11.00
รวม	100	100.00	100	100.00	100	100.00	100	100.00
6. รายได้ส่วนตัวต่อเดือน								
- ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	16	16.00	24	24.00	12	12.00	39	39.00
- 10,001 - 20,000 บาท	51	51.00	35	35.00	29	29.00	38	38.00
- 20,001 - 30,000 บาท	15	15.00	17	17.00	24	24.00	14	14.00
- 30,001 - 40,000 บาท	10	10.00	8	8.00	11	11.00	4	4.00
- 40,001 - 50,000 บาท	3	3.00	5	5.00	9	9.00	0	.00
- 50,001 บาทขึ้นไป	5	5.00	11	11.00	15	15.00	5	5.00
รวม	100	100.00	100	100.00	100	100.00	100	100.00
7. ที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน								
- กรุงเทพมหานคร	23	23.00	42	42.00	48	48.00	39	39.00
- ปริมณฑล (นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ)	11	11.00	27	27.00	16	16.00	19	19.00
- พระนครศรีอยุธยา	52	52.00	19	19.00	46	46.00	24	24.00
- อื่นๆ เช่น ลพบุรี ชลบุรี ระยอง	14	14.00	12	12.00	20	20.00	18	18.00
รวม	100	100.00	100	100.00	100	100.00	100	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	วัดพญูเชิงวรวิหาร		วัดใหญ่ชัยมงคล		วัดหน้าพระเมรุ		วัดท่ากาห้อง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
8. จำนวนผู้ร่วมเดินทาง	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD
- ค่าต่ำสุด 1 คน, ค่าสูงสุด 50 คน	5.43	9.584						
- ค่าต่ำสุด 1 คน, ค่าสูงสุด 12 คน			3.70	1.903				
- ค่าต่ำสุด 1 คน, ค่าสูงสุด 17 คน					3.81	2.791		
- ค่าต่ำสุด 1 คน, ค่าสูงสุด 21 คน							4.69	3.219
9. จำนวนปีที่ทำบุญ/ ทำทาน/ ไหว้พระมาแล้ว								
- ค่าต่ำสุด 1 ปี, ค่าสูงสุด 50 ปี	18.71	11.689						
- ค่าต่ำสุด 1 ปี, ค่าสูงสุด 80 ปี			19.07	13.566				
- ค่าต่ำสุด 1 ปี, ค่าสูงสุด 50 ปี					21.84	12.569		
- ค่าต่ำสุด 1 ปี, ค่าสูงสุด 52 ปี							17.44	10.708
10. เคยปฏิบัติธรรม								
- ไม่เคยปฏิบัติธรรมมาก่อน	70	70.00	58	58.00	52	52.00	59	59.00
- เคยปฏิบัติธรรมมาแล้ว	30	30.00	42	42.00	48	48.00	41	41.00
รวม	100	100.00	100	100.00	100	100.00	100	100.00
10.1 จำนวนปีที่เคยปฏิบัติธรรมมาแล้ว	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD
- ค่าต่ำสุด 1 ปี, ค่าสูงสุด 20 ปี	6.37	6.407						
- ค่าต่ำสุด 1 ปี, ค่าสูงสุด 40 ปี			5.36	7.021				
- ค่าต่ำสุด 1 ปี, ค่าสูงสุด 35 ปี					10.18	9.139		
- ค่าต่ำสุด 1 ปี, ค่าสูงสุด 40 ปี							5.23	7.446

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	วัดพนัญเชิงวรวิหาร		วัดใหญ่ชัยมงคล		วัดหน้าพระเมรุ		วัดท่ากาห้อง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
11. เวลาที่ใช้ในการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD
- ค่าต่ำสุด 1 วัน, ค่าสูงสุด 50 วัน	2.13	6.171						
- ค่าต่ำสุด 1 วัน, ค่าสูงสุด 15 วัน			1.36	1.844				
- ค่าต่ำสุด 1 วัน, ค่าสูงสุด 3 วัน					1.20	.530		
- ค่าต่ำสุด 1 วัน, ค่าสูงสุด 20 วัน							1.51	2.330
- ค่าต่ำสุด 1 วัน, ค่าสูงสุด 50 วัน	2.13	6.171						
- ค่าต่ำสุด 1 วัน, ค่าสูงสุด 15 วัน			1.36	1.844				
- ค่าต่ำสุด 1 วัน, ค่าสูงสุด 3 วัน					1.20	.530		
- ค่าต่ำสุด 1 วัน, ค่าสูงสุด 20 วัน							1.51	2.330
12. วิธีการเดินทางครั้งนี้								
- รถยนต์ส่วนตัว	82	82.00	84	84.00	87	87.00	79	79.00
- รถประจำทาง	6	6.00	6	6.00	4	4.00	8	8.00
- เหมารถตู้	0	.00	2	2.00	2	2.00	4	4.00
- มอเตอร์ไซด์	4	4.00	0	.00	1	1.00	2	2.00
- อื่นๆ เช่น รถไฟ รถจักรยานยนต์	8	8.00	8	8.00	6	6.00	7	7.00
รวม	100	100.00	100	100.00	100	100.00	100	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพนัญเชิงวรวิหารส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (67.00%) อายุต่ำกว่า 25 ปี (34.00%) มีสถานภาพโสด (60.00%) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (53.00%) อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (48.00%) รายได้ส่วนตัวต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท (51.00%) มีที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน คือ พระนครศรีอยุธยา (52.00%) มีจำนวนผู้ร่วมเดินทางโดยเฉลี่ย 5 คน ($\bar{X} = 5.43$) จำนวนปีที่ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระมาแล้วโดยเฉลี่ย 19 ปี ($\bar{X} = 18.71$) ส่วนใหญ่ไม่เคยปฏิบัติธรรมมาก่อน (70.00%) และผู้ที่เคยปฏิบัติธรรมมาแล้วโดยเฉลี่ยเป็นเวลา 6 ปี ($\bar{X} = 6.37$) เวลาที่ใช้ในการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระโดยเฉลี่ย 2 วัน ($\bar{X} = 2.13$) วิธีการเดินทางครั้งนี้ส่วนใหญ่โดยรถยนต์ส่วนตัว ($\bar{X} = 82.00$)

นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดใหญ่ชัยมงคลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (65.00%) อายุ 25 - 34 ปี (46.00%) มีสถานภาพโสด (69.00%) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (53.00%) อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (32.00%) รายได้ส่วนตัวต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท (35.00%) มีที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน คือ กรุงเทพมหานคร (42.00%) มีจำนวนผู้ร่วมเดินทางโดยเฉลี่ย 4 คน ($\bar{X} = 3.70$) จำนวนปีที่ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระมาแล้วโดยเฉลี่ย 19 ปี ($\bar{X} = 19.07$) ส่วนใหญ่ไม่เคยปฏิบัติธรรมมาก่อน (58.00%) และผู้ที่เคยปฏิบัติธรรมมาแล้วโดยเฉลี่ยเป็นเวลา 5 ปี ($\bar{X} = 5.36$) เวลาที่ใช้ในการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระโดยเฉลี่ย 1 วัน ($\bar{X} = 1.36$) วิธีการเดินทางครั้งนี้ส่วนใหญ่โดยรถยนต์ส่วนตัว ($\bar{X} = 84.00$)

นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดหน้าพระเมรุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (58.00%) อายุ 25 - 34 ปี (48.00%) มีสถานภาพโสด (65.00%) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (50.00%) อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน (41.00%) รายได้ส่วนตัวต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท (29.00%) มีที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน คือ กรุงเทพมหานคร (48.00%) มีจำนวนผู้ร่วมเดินทางโดยเฉลี่ย 4 คน ($\bar{X} = 3.81$) จำนวนปีที่ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระมาแล้วโดยเฉลี่ย 22 ปี ($\bar{X} = 21.84$) ส่วนใหญ่ไม่เคยปฏิบัติธรรมมาก่อน (52.00%) และผู้ที่เคยปฏิบัติธรรมมาแล้วโดยเฉลี่ยเป็นเวลา 10 ปี ($\bar{X} = 10.18$) เวลาที่ใช้ในการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระโดยเฉลี่ย 1 วัน ($\bar{X} = 1.20$) วิธีการเดินทางครั้งนี้ส่วนใหญ่โดยรถยนต์ส่วนตัว ($\bar{X} = 87.00$)

นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้องส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (72.00%) อายุต่ำกว่า 25 ปี (41.00%) มีสถานภาพโสด (69.00%) ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (57.00%) อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน (34.00%) รายได้ส่วนตัวต่อเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,001 บาท (39.00%) มีที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน คือ กรุงเทพมหานคร (39.00%) มีจำนวนผู้ร่วมเดินทางโดยเฉลี่ย 5 คน ($\bar{X} = 4.69$) จำนวนปีที่ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระมาแล้วโดยเฉลี่ย 17 ปี ($\bar{X} = 17.44$) ส่วน

ใหญ่ไม่เคยปฏิบัติธรรมมาก่อน (59.00%) และผู้ที่เคยปฏิบัติธรรมมาแล้วโดยเฉลี่ยเป็นเวลา 5 ปี ($\bar{X} = 5.23$) เวลาที่ใช้ในการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระโดยเฉลี่ย 2 วัน ($\bar{X} = 1.51$) วิธีการเดินทางครั้งนี้ส่วนใหญ่ โดยรถยนต์ส่วนตัว ($\bar{X} = 79.00$)

2) พฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบันของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ประกอบด้วย (1) ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ (2) ด้านการปฏิบัติธรรม จำนวน 4 วัด ได้แก่ (1) วัดพนัญเชิงวรวิหาร (2) วัดใหญ่ชัยมงคล (3) วัดหน้าพระเมรุ (4) วัดท่ากระบัง จำนวนรวม 400 คน

ตารางที่ 4.2 พฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ : ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

พฤติกรรมการท่องเที่ยว วัดในอดีต จนถึงปัจจุบัน:ด้านการ ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่ากระบัง		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ พฤติกรรม การท่องเที่ยว/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ พฤติกรรม การท่องเที่ยว/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ พฤติกรรม การท่องเที่ยว/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ พฤติกรรม การท่องเที่ยว/ อันดับ
1. ทำบุญ/ตักบาตร/ขอพรไหว้พระ/เพื่อความเป็นสิริมงคล	3.73	.851	บ่อยครั้ง/1	3.69	.907	บ่อยครั้ง/1	3.70	.969	บ่อยครั้ง/1	3.68	.952	บ่อยครั้ง/1
2. สักการะพระพุทธรูปโบราณหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์	3.44	.914	บ่อยครั้ง/2	3.59	.842	บ่อยครั้ง/2	3.62	.911	บ่อยครั้ง/2	3.55	.947	บ่อยครั้ง/2
3. สะเดาะเคราะห์เพื่อปลดปล่อยความทุกข์/แก้บน/เสี่ยงเซียมซี/เสริมดวง/ทำนายโชคชะตา	2.77	1.072	บางครั้ง/3	2.79	1.018	บางครั้ง/3	2.73	.920	บางครั้ง/3	2.55	1.067	บางครั้ง/3
โดยรวม	3.31	.771	บางครั้ง	3.36	.713	บางครั้ง	3.36	.735	บางครั้ง	3.26	.788	บางครั้ง

จากตารางที่ 4.2 พบว่านักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพนัญเชิงวรวิหาร มีพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระโดยรวม อยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 3.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระอยู่ในระดับบ่อยครั้ง ในเรื่อง ทำบุญ/ตักบาตร/ขอพรไหว้พระ/เพื่อความเป็น

ตารางที่ 4.3 พฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ : ด้านการปฏิบัติธรรม

พฤติกรรมการท่องเที่ยว วัดในอดีต จนถึงปัจจุบัน : ด้านการ ปฏิบัติธรรม	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่ากร້อง		
	$\bar{x}$	SD	ระดับ พฤติกรรม การ ท่องเที่ยว/ อันดับ	$\bar{x}$	SD	ระดับ พฤติกรรม การ ท่องเที่ยว/ อันดับ	$\bar{x}$	SD	ระดับ พฤติกรรม การ ท่องเที่ยว/ อันดับ	$\bar{x}$	SD	ระดับ พฤติกรรม การ ท่องเที่ยว/ อันดับ
1. ปฏิบัติธรรม/ฝึก สมาธิ/วิปัสสนา กรรมฐาน	2.58	1.121	น้อยครั้ง/3	2.74	1.041	น้อยครั้ง/3	2.56	1.028	น้อยครั้ง/3	2.48	1.210	น้อยครั้ง/3
2. สวดมนต์ด้วยตนเอง/ ฟังพระเทศน์เป็นประจำ	3.07	1.112	บางครั้ง/1	3.10	1.000	บางครั้ง/1	2.87	1.079	บางครั้ง/1	3.11	1.214	บางครั้ง/1
3. ศึกษาธรรม (อ่าน/รับ ฟังจากสื่อต่างๆ)	2.92	1.070	บางครั้ง/2	2.76	1.000	บางครั้ง/2	2.63	1.041	บางครั้ง/2	2.87	1.228	บางครั้ง/2
โดยรวม	2.86	.915	บางครั้ง	2.87	.862	บางครั้ง	2.69	.938	บางครั้ง	2.82	1.051	บางครั้ง

จากตารางที่ 4.3 พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพนัญเชิงวรวิหาร มีพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติธรรมโดยรวมอยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{x} = 2.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติธรรมอยู่ในระดับบางครั้ง ในเรื่องสวดมนต์ด้วยตนเอง/ฟังพระเทศน์เป็นประจำ ($\bar{x} = 3.07$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ศึกษาธรรม (อ่าน/รับฟังจากสื่อต่างๆ) ($\bar{x} = 2.92$) และนักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติธรรมอยู่ในระดับน้อยครั้ง ในเรื่องปฏิบัติธรรม/ฝึกสมาธิ/วิปัสสนากรรมฐาน ($\bar{x} = 2.58$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวยุคใหม่/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดใหญ่ชัยมงคล มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติธรรมโดยรวมอยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 2.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวยุคใหม่มีพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติธรรมอยู่ในระดับบางครั้งทุกข้อดังนี้ ในเรื่องสวดมนต์ด้วยตนเอง/ฟังพระเทศน์เป็นประจำ ($\bar{X} = 3.10$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ศึกษาธรรม (อ่าน/รับฟังจากสื่อต่างๆ) ($\bar{X} = 2.76$) และปฏิบัติธรรม/ฝึกสมาธิ/วิปัสสนากรรมฐาน ($\bar{X} = 2.74$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวยุคใหม่/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดหน้าพระเมรุ มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติธรรมโดยรวมอยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 2.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวยุคใหม่มีพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติธรรมอยู่ในระดับบางครั้งทุกข้อดังนี้ ในเรื่องสวดมนต์ด้วยตนเอง/ฟังพระเทศน์เป็นประจำ ($\bar{X} = 2.87$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ศึกษาธรรม (อ่าน/รับฟังจากสื่อต่างๆ) ($\bar{X} = 2.63$) และปฏิบัติธรรม/ฝึกสมาธิ/วิปัสสนากรรมฐาน ($\bar{X} = 2.56$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวยุคใหม่/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้อง มีพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติธรรมโดยรวมอยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 2.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวยุคใหม่มีพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติธรรมอยู่ในระดับบางครั้ง ในเรื่องสวดมนต์ด้วยตนเอง/ฟังพระเทศน์เป็นประจำ ($\bar{X} = 3.11$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ศึกษาธรรม (อ่าน/รับฟังจากสื่อต่างๆ) ($\bar{X} = 2.87$) และนักท่องเที่ยวยุคใหม่มีพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติธรรมอยู่ในระดับบางครั้ง ในเรื่องปฏิบัติธรรม/ฝึกสมาธิ/วิปัสสนากรรมฐาน ($\bar{X} = 2.48$) ตามลำดับ

3) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล สมาธิ ปัญญา กุศลกรรม (การทำความดี) และกิเลส (เวทนา อารมณ์) ของนักท่องเที่ยวยุคใหม่/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ประกอบด้วย (1) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล (2) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ (3) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา (4) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) และ (5) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) จำนวน 4 วัด ได้แก่ (1) วัดพนัญเชิงวรวิหาร (2) วัดใหญ่ชัยมงคล (3) วัดหน้าพระเมรุ (4) วัดท่าการ้อง จำนวนรวม 400 คน

ตารางที่ 4.4 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีลของนักท่องเที่ยวยุคดิจิทัล/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่ากาเรือ		
	$\bar{X}$	SD	ระดับกิจกรรม/อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับกิจกรรม/อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับกิจกรรม/อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับกิจกรรม-อันดับ
1. พฤติกรรมการรับประทานผักผลไม้แทนเนื้อสัตว์ (น้อยครั้งมาก...เป็นประจำ)	3.23	.941	บางครั้ง/2	3.18	1.184	บางครั้ง/3	3.03	1.329	บางครั้ง/3	3.01	1.374	บางครั้ง/3
2. พฤติกรรมการรักษาศีล 5 (น้อยครั้งมาก...ตลอดเวลา)	3.16	1.012	บางครั้ง/3	3.41	.954	บ่อยครั้ง/2	3.29	1.085	บางครั้ง/2	3.50	.937	บ่อยครั้ง/2
3. ความซื่อตรงทั้งความคิด การพูด และการปฏิบัติ (คิดดี พูดดี ทำดี) (น้อยครั้งมาก...ตลอดเวลา)	3.66	.890	บ่อยครั้ง/1	3.85	1.038	บ่อยครั้ง/1	3.96	.953	บ่อยครั้ง/1	3.96	.887	บ่อยครั้ง/1
โดยรวม	3.35	.729	บางครั้ง	3.48	.749	บ่อยครั้ง	3.42	.785	บ่อยครั้ง	3.49	.752	บ่อยครั้ง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพนัญเชิงวรวิหาร มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล โดยรวม อยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 3.35$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีลอยู่ในระดับบ่อยครั้งในเรื่องความซื่อตรงทั้งความคิด การพูด และการปฏิบัติ (คิดดี พูดดี ทำดี) ($\bar{X} = 3.66$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือนักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีลอยู่ในระดับบางครั้ง ในเรื่องพฤติกรรมกรรมการรับประทานผักผลไม้แทนเนื้อสัตว์ ($\bar{X} = 3.23$) และพฤติกรรมการรักษาศีล 5 ($\bar{X} = 3.16$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดใหญ่ชัยมงคล มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล โดยรวม อยู่ในระดับบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีลอยู่ในระดับบ่อยครั้งในเรื่องความซื่อตรงทั้งความคิด การพูด และการปฏิบัติ (คิดดี พูดดี ทำดี) ($\bar{X} = 3.85$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือพฤติกรรมการรักษาศีล 5 ($\bar{X} = 3.41$) และนักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีลอยู่ในระดับบางครั้งในเรื่องพฤติกรรมกรรมการรับประทานผักผลไม้แทนเนื้อสัตว์ ($\bar{X} = 3.18$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดหน้าพระเมรุ มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล โดยรวม อยู่ในระดับบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.42$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีลอยู่ในระดับบ่อยครั้งในเรื่องความซื่อตรงทั้งความคิด การพูด และการปฏิบัติ (คิดดี พูดดี ทำดี) ($\bar{X} = 3.96$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือนักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีลอยู่ในระดับบางครั้ง ในเรื่องพฤติกรรมการรักษาศีล 5 ($\bar{X} = 3.29$) และพฤติกรรมกรรมการรับประทานผักผลไม้แทนเนื้อสัตว์ ($\bar{X} = 3.03$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่ากาห้อง มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล โดยรวม อยู่ในระดับบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีลอยู่ในระดับบ่อยครั้งในเรื่องความซื่อตรงทั้งความคิด การพูด และการปฏิบัติ (คิดดี พูดดี ทำดี) ($\bar{X} = 3.96$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือพฤติกรรมการรักษาศีล 5 ($\bar{X} = 3.50$) และนักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีลอยู่ในระดับบางครั้งในเรื่องพฤติกรรมกรรมการรับประทานผักผลไม้แทนเนื้อสัตว์ ($\bar{X} = 3.01$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่ากระบัง		
	$\bar{X}$	SD	ระดับกิจกรรม/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับกิจกรรม/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับกิจกรรม/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับกิจกรรม/ อันดับ
1. การนั่งสมาธิในรูปของวีปัสสนากรรมฐาน (ไม่เคยเลย/น้อยครั้งมาก... บ่อยครั้งมาก)	2.47	1.049	น้อยครั้ง/3	2.58	1.084	น้อยครั้ง/3	2.54	1.123	น้อยครั้ง/3	2.32	1.019	น้อยครั้ง/3
2. มีความจำที่มั่นคง ทำได้ครบถ้วนถูกต้อง ไม่หลงลืมและมีความระลึกได้อยู่เสมอ (ไม่เคยเลย/น้อยครั้งมาก... บ่อยครั้งมาก)	3.14	1.064	บางครั้ง/1	3.14	1.010	บางครั้ง/2	3.24	.986	บางครั้ง/2	3.17	1.035	บางครั้ง/2
3. ซีดความสามารถในการรักษาอารมณ์ (น้อยครั้งมาก... บ่อยครั้งมาก)	3.13	1.002	บางครั้ง/2	3.24	.834	บางครั้ง/1	3.33	.965	บางครั้ง/1	3.25	.925	บางครั้ง/1
โดยรวม	2.91	.782	บางครั้ง	2.97	.768	บางครั้ง	3.03	.808	บางครั้ง	2.91	.810	บางครั้ง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพนัญเชิงวรวิหาร มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ โดยรวม อยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 2.91$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิอยู่ในระดับบางครั้ง ในเรื่องมีความจำที่มั่นคง ทำได้ครบถ้วน ถูกต้อง ไม่หลงลืมและมีความระลึกได้อยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.14$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือขีดความสามารถในการรักษาอารมณ์ ($\bar{X} = 3.13$) และนักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิอยู่ในระดับน้อยครั้ง ในเรื่องการนั่งสมาธิในรูปของวิปัสสนากรรมฐาน ($\bar{X} = 2.47$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดใหญ่ชัยมงคล มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ โดยรวม อยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 2.97$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิอยู่ในระดับบางครั้ง ในเรื่องการนั่งสมาธิในรูปของวิปัสสนากรรมฐาน ($\bar{X} = 3.24$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ มีความจำที่มั่นคง ทำได้ครบถ้วน ถูกต้อง ไม่หลงลืมและมีความระลึกได้อยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.14$) และนักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิอยู่ในระดับน้อยครั้ง ในเรื่องการนั่งสมาธิในรูปของวิปัสสนากรรมฐาน ($\bar{X} = 2.58$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดหน้าพระเมรุ มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ โดยรวม อยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 3.03$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิอยู่ในระดับบางครั้ง ในเรื่องขีดความสามารถในการรักษาอารมณ์ ($\bar{X} = 3.33$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ มีความจำที่มั่นคง ทำได้ครบถ้วน ถูกต้อง ไม่หลงลืมและมีความระลึกได้อยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.24$) และนักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิอยู่ในระดับน้อยครั้ง ในเรื่องการนั่งสมาธิในรูปของวิปัสสนากรรมฐาน ($\bar{X} = 2.54$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้อง มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ โดยรวม อยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 2.91$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิอยู่ในระดับบางครั้ง ในเรื่องขีดความสามารถในการรักษาอารมณ์ ($\bar{X} = 3.25$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ มีความจำที่มั่นคง ทำได้ครบถ้วน ถูกต้อง ไม่หลงลืมและมีความระลึกได้อยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.17$) และนักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิอยู่ในระดับน้อยครั้ง ในเรื่องการนั่งสมาธิในรูปของวิปัสสนากรรมฐาน ($\bar{X} = 2.32$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา (ความรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้น) ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา (ความรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้น)	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่าการ้อง		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ กิจกรรม/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ กิจกรรม/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ กิจกรรม/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ กิจกรรม/ อันดับ
1. ความสามารถในการจัดการ ความโลภ โกรธ หลง (น้อยครั้งมาก...บ่อยครั้งมาก)	3.20	1.015	บางครั้ง/3	3.29	.756	บางครั้ง/1	3.22	.848	บางครั้ง/3	3.35	.849	บางครั้ง/1
2. ความสามารถในการจัดการ ความทุกข์ ความวิตกกังวล (น้อยครั้งมาก...บ่อยครั้งมาก)	3.32	.963	บางครั้ง/1	3.25	.770	บางครั้ง/2	3.22	.760	บางครั้ง/2	3.26	.895	บางครั้ง/2
3. ความสามารถในการจัดการ ความกลัว ความวิตกกังวล (น้อยครั้งมาก...บ่อยครั้งมาก)	3.27	.952	บางครั้ง/2	3.25	.880	บางครั้ง/3	3.26	.883	บางครั้ง/1	3.16	1.022	บางครั้ง/3
โดยรวม	3.26	.827	บางครั้ง	3.26	.660	บางครั้ง	3.23	.659	บางครั้ง	3.27	.795	บางครั้ง

จากตารางที่ 4.6 พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพนัญเชิงวรวิหาร มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหา (ความรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้น) โดยรวม อยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 3.26$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาอยู่ในระดับบางครั้งทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องความสามารถในการจัดการความทุกข์ ความวิตกกังวล ($\bar{X} = 3.32$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือความสามารถในการจัดการความกลัว ความวิตกกังวล ($\bar{X} = 3.27$) และ ในเรื่องความสามารถในการจัดการความโลภ โกรธ หลง ($\bar{X} = 3.20$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดใหญ่ชัยมงคล มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหา (ความรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้น) โดยรวม อยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 3.26$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาอยู่ในระดับบางครั้งทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องความสามารถในการจัดการความโลภ โกรธ หลง ($\bar{X} = 3.29$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือความสามารถในการจัดการความทุกข์ ความวิตกกังวล ($\bar{X} = 3.25$) และ ในเรื่องความสามารถในการจัดการความกลัว ความวิตกกังวล ($\bar{X} = 3.25$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดหน้าพระเมรุมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหา (ความรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้น) โดยรวม อยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 3.23$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาอยู่ในระดับบางครั้งทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องความสามารถในการจัดการความกลัว ความวิตกกังวล ($\bar{X} = 3.26$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือความสามารถในการจัดการความทุกข์ ความวิตกกังวล ($\bar{X} = 3.22$) และ ความสามารถในการจัดการความโลภ โกรธ หลง ($\bar{X} = 3.22$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้องมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหา (ความรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้น) โดยรวม อยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 3.27$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาอยู่ในระดับบางครั้งทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องความสามารถในการจัดการความโลภ โกรธ หลง ($\bar{X} = 3.35$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือความสามารถในการจัดการความทุกข์ ความวิตกกังวล ($\bar{X} = 3.26$) และ ความสามารถในการจัดการความกลัว ความวิตกกังวล ($\bar{X} = 3.16$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี)	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่าการ้อง		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ กิจกรรม/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ กิจกรรม/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ กิจกรรม/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ กิจกรรม/ อันดับ
1. การบริจาคทาน (ไม่เคยเลย/น้อยครั้งมาก... บ่อยครั้งมาก)	3.68	.994	บ่อยครั้ง/1	4.03	.041	บ่อยครั้ง/1	3.49	.983	บ่อยครั้ง/1	3.92	.895	บ่อยครั้ง/1
2. การให้ส่วนบุญ (กรวดน้ำ) /การอนุโมทนา ส่วนบุญให้กับคนที่ทำดีโดยเราไม่อิฉฉา (ไม่เคยเลย/น้อยครั้งมาก... บ่อยครั้งมาก)	3.59	1.006	บ่อยครั้ง/2	3.68	1.043	บ่อยครั้ง/2	3.48	1.010	บ่อยครั้ง/2	3.67	1.016	บ่อยครั้ง/2
3. การยึดหลักธรรมคือปฏิบัติในสิ่งที่ดี และ เจริญภาวณา (การปฏิบัติเพื่อเข้าใจหลักธรรม) (ไม่เคยเลย/น้อยครั้งมาก... บ่อยครั้งมาก)	3.45	.989	บ่อยครั้ง/3	3.56	.978	บ่อยครั้ง/3	3.26	1.016	บางครั้ง/3	3.51	.959	บ่อยครั้ง/3
โดยรวม	3.57	.782	บ่อยครั้ง	3.75	1.580	บ่อยครั้ง	3.40	.842	บางครั้ง	3.70	.800	บ่อยครั้ง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพนัญเชิงวรวิหาร มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) โดยรวม อยู่ในระดับบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.57$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) อยู่ในระดับบางครั้งทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องการบริจาคทาน ($\bar{X} = 3.68$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือการให้ส่วนบุญ (กรวดน้ำ) /การอนุโมทนาส่วนบุญให้กับคนที่ทำดีโดยเราไม่อิจฉา ($\bar{X} = 3.59$) และ การยึดหลักธรรมคือปฏิบัติในสิ่งที่ดี และเจริญภavana (การปฏิบัติเพื่อเข้าใจหลักธรรม) ($\bar{X} = 3.45$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดใหญ่ชัยมงคล มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) โดยรวม อยู่ในระดับบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) อยู่ในระดับบ่อยครั้งทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องการบริจาคทาน ($\bar{X} = 4.03$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือการให้ส่วนบุญ (กรวดน้ำ) /การอนุโมทนาส่วนบุญให้กับคนที่ทำดีโดยเราไม่อิจฉา ($\bar{X} = 3.68$) และ การยึดหลักธรรมคือปฏิบัติในสิ่งที่ดี และเจริญภavana (การปฏิบัติเพื่อเข้าใจหลักธรรม) ($\bar{X} = 3.56$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดหน้าพระเมรุ มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) โดยรวม อยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 3.40$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) อยู่ในระดับบ่อยครั้ง ในเรื่องการบริจาคทาน ($\bar{X} = 4.49$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือการให้ส่วนบุญ (กรวดน้ำ) /การอนุโมทนาส่วนบุญให้กับคนที่ทำดีโดยเราไม่อิจฉา ($\bar{X} = 3.48$) และนักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) อยู่ในระดับบางครั้ง ในเรื่อง การยึดหลักธรรมคือปฏิบัติในสิ่งที่ดี และเจริญภavana (การปฏิบัติเพื่อเข้าใจหลักธรรม) ($\bar{X} = 3.26$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้อง มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) โดยรวม อยู่ในระดับบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.70$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) อยู่ในระดับบ่อยครั้งทุกข้อ ในเรื่องการบริจาคทาน ($\bar{X} = 3.92$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือการให้ส่วนบุญ (กรวดน้ำ) /การอนุโมทนาส่วนบุญให้กับคนที่ทำดีโดยเราไม่อิจฉา ($\bar{X} = 3.67$) และการยึดหลักธรรมคือปฏิบัติในสิ่งที่ดี และเจริญภavana (การปฏิบัติเพื่อเข้าใจหลักธรรม) ($\bar{X} = 3.51$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์)	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่าการ้อง		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ กิจกรรม/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ กิจกรรม/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ กิจกรรม/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ กิจกรรม/ อันดับ
1. ความสามารถปรับอารมณ์โดยยอมรับ สภาพสิ่งที่ไม่กระทบ (ไม่ว่าจะเป็น ร้อน หนาว หิว กระจาย) (น้อยครั้งมาก... บ่อยครั้งมาก)	3.18	.936	บางครั้ง/1	3.36	.871	บางครั้ง/2	3.25	.903	บางครั้ง/3	3.21	.913	บางครั้ง/2
2. ความสามารถในการปรับอารมณ์ที่เป็น ความกลัวอันเกิดจากการเกิด แก่ เจ็บ ตาย (น้อยครั้งมาก... บ่อยครั้งมาก)	3.11	.973	บางครั้ง/3	3.37	.939	บางครั้ง/1	3.37	.950	บางครั้ง/2	3.24	.944	บางครั้ง/1
3. ความสามารถในการปรับอารมณ์ที่เป็น ความทุกข์/ความกังวล (น้อยครั้งมาก... บ่อยครั้งมาก)	3.17	.933	บางครั้ง/2	3.36	.905	บางครั้ง/3	3.39	.863	บางครั้ง/1	3.05	.903	บางครั้ง/3
โดยรวม	3.15	.823	บางครั้ง	3.36	.813	บางครั้ง	3.33	.776	บางครั้ง	3.16	.832	บางครั้ง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า นักท่องเที่ยวยุคเซี่ยงไฮ้/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพนัญเชิงวรวิหาร มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) โดยรวม อยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 3.15$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวยุคเซี่ยงไฮ้มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) อยู่ในระดับบางครั้งทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องความสามารถปรับอารมณ์โดยยอมรับสภาพสิ่งที่มากระทบ (ไม่ว่าจะเป็น ร้อน หนาว หิว กระจาย) ($\bar{X} = 3.18$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือความสามารถในการปรับอารมณ์ที่เป็นความทุกข์/ความกังวล ($\bar{X} = 3.17$) และความสามารถในการปรับอารมณ์ที่เป็นความกลัวอันเกิดจากการเกิด แก่ เจ็บ ตาย ($\bar{X} = 3.11$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวยุคเซี่ยงไฮ้/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดใหญ่ชัยมงคล มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) โดยรวม อยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 3.36$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวยุคเซี่ยงไฮ้มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) อยู่ในระดับบางครั้งทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องความสามารถในการปรับอารมณ์ที่เป็นความกลัวอันเกิดจากการเกิด แก่ เจ็บ ตาย ($\bar{X} = 3.37$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือความสามารถปรับอารมณ์โดยยอมรับสภาพสิ่งที่มากระทบ (ไม่ว่าจะเป็น ร้อน หนาว หิว กระจาย) ($\bar{X} = 3.36$) และ ความสามารถในการปรับอารมณ์ที่เป็นความทุกข์/ความกังวล ($\bar{X} = 3.36$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวยุคเซี่ยงไฮ้/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดหน้าพระเมรุ มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) โดยรวม อยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 3.33$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวยุคเซี่ยงไฮ้มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) อยู่ในระดับบางครั้งทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องความสามารถในการปรับอารมณ์ที่เป็นความทุกข์/ความกังวล ($\bar{X} = 3.39$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือความสามารถในการปรับอารมณ์ที่เป็นความกลัวอันเกิดจากการเกิด แก่ เจ็บ ตาย ($\bar{X} = 3.37$) และความสามารถปรับอารมณ์โดยยอมรับสภาพสิ่งที่มากระทบ (ไม่ว่าจะเป็น ร้อน หนาว หิว กระจาย) ($\bar{X} = 3.25$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวยุคเซี่ยงไฮ้/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้อง มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) โดยรวม อยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 3.16$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวยุคเซี่ยงไฮ้มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) อยู่ในระดับบางครั้งทุกข้อ ดังนี้ ความสามารถในการปรับอารมณ์ที่เป็นความกลัวอันเกิดจากการเกิด แก่ เจ็บ ตาย ($\bar{X} = 3.24$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือความสามารถปรับอารมณ์โดยยอมรับสภาพสิ่งที่มากระทบ (ไม่ว่าจะเป็น ร้อน หนาว หิว กระจาย) ($\bar{X} = 3.21$) และความสามารถในการปรับอารมณ์ที่เป็นความทุกข์/ความกังวล ($\bar{X} = 3.05$) ตามลำดับ

4) ความรู้ความเข้าใจและความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนา ของนักท่องเที่ยวยุคเซี่ยงไฮ้/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ประกอบด้วย (1) ความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนา (2) ความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนา จำนวน 4 วัด ได้แก่ (1) วัดพนัญเชิงวรวิหาร (2) วัดใหญ่ชัยมงคล (3) วัดหน้าพระเมรุ (4) วัดท่าการ้อง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 4.9 ความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนาของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

ความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนา	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่าการ้อง		
	$\bar{x}$	SD	ระดับความรู้ความเข้าใจ/อันดับ	$\bar{x}$	SD	ระดับความรู้ความเข้าใจ/อันดับ	$\bar{x}$	SD	ระดับความรู้ความเข้าใจ/อันดับ	$\bar{x}$	SD	ระดับความรู้ความเข้าใจ/อันดับ
1. โอวาทปาติโมกข์ – ใจความสำคัญของหลักพระพุทธศาสนา ได้แก่ (1) ละเว้นความชั่ว – การไม่ทำบาปทั้งปวง (2) ทำความดี – การทำกุศลให้ถึงพร้อม (3) ทำ จิตใจให้บริสุทธิ์ – การชำระจิตของตนให้สงบสุข	3.15	.796	ปานกลาง/7	3.31	.787	ปานกลาง/4	3.27	.709	ปานกลาง/7	3.19	.800	ปานกลาง/7
2. ปฏิจจสมุปบาท – กระบวนการของชีวิต ได้แก่ กระบวนการเกิดการดำเนินไปและการดับไป ของชีวิต รวมถึงการเกิดและการดับแห่งทุกข์ด้วย	3.13	.895	ปานกลาง/8	3.23	.827	ปานกลาง/6	3.13	.849	ปานกลาง/9	3.24	.911	ปานกลาง/6
3. นิพพาน – การหลุดพ้นจากกิเลส ได้แก่ ราคะ (โลก), โทสะ (โกรธ), โมหะ (หลง)	3.17	.805	ปานกลาง/6	3.19	.808	ปานกลาง/9	3.19	.865	ปานกลาง/7	3.17	.865	ปานกลาง/8

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนา	วัดพนัญเชิงวรวิหาร	วัดใหญ่ชัยมงคล	วัดหน้าพระเมรุ	วัดท่าการ้อง
-------------------------------------	--------------------	----------------	----------------	--------------

	$\bar{X}$	SD	ระดับความรู้ ความเข้าใจ/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความรู้ ความเข้าใจ/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความรู้ ความเข้าใจ/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความรู้ ความเข้าใจ/ อันดับ
4. อริยสัจ 4 – ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ได้แก่ (1) ทุกข์ (ความรู้สึกรู้สึกทุกข์จากปัญหาต่างๆในชีวิต) (2) สมุทัย (เหตุแห่งทุกข์) (3) นิโรธ (การดับทุกข์) (4) มรรค (การปฏิบัติให้พ้นทุกข์)	3.19	.873	ปานกลาง/5	3.34	.755	ปานกลาง/2	3.42	.878	มาก/2	3.29	.913	ปานกลาง/4
5. เบญจขันธ์/ขันธ์ 5 – ชั้นของการปฏิบัติ ศาสนา ได้แก่ (1) รูปขันธ์ (ส่วนที่เป็นร่างกาย พฤติกรรม และส่วนประกอบที่เป็นรูปธรรมทั้งหมดของร่างกาย) (2) เวทนาขันธ์ (ความรู้สึกรู้สึก สุข ดีใจ พอใจ) (3) สัญญาขันธ์ (ส่วนที่เป็นการจำสิ่งที่ได้รับ) (4) สังขารขันธ์ (ส่วนที่เป็นการคิดปรุงแต่ง) (5) วิญญาณขันธ์ (จิตเป็นการรู้แจ้งถึงสิ่งต่างๆ ผ่านทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ)	3.11	.920	ปานกลาง/9	3.04	.828	ปานกลาง/10	3.16	.907	ปานกลาง/8	3.11	.942	ปานกลาง/9

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนา	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่าการ้อง		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความรู้ ความเข้าใจ/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความรู้ ความเข้าใจ/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความรู้ ความเข้าใจ/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความรู้ ความเข้าใจ/ อันดับ
6. ไตรลักษณ์ – ลักษณะสามัญของสิ่งทั้ง	3.25	.880	ปานกลาง/3	3.24	.842	ปานกลาง/5	3.35	.925	ปานกลาง/3	3.32	1.004	ปานกลาง/3

ปวง 3 ประการ ได้แก่ (1) อนิจจัง (ไม่เที่ยง) (2) ทุกขัง (การเปลี่ยนไป) (3) อนัตตา (ไม่มีตัวตน/ไม่มีตัวตนถาวร)												
7. ไตรสิกขา – ขั้นตอนการปฏิบัติในศาสนา พุทธ 3 ประการ ได้แก่ (1) ศีล (ละเว้น ความชั่ว/การกระทำความดี) (2) สมาธิ (ความมีจิตใจแน่วแน่ ตั้งมั่น ควรแก่การ ประกอบกิจการงาน) (3) ปัญญา (รู้ทั่วถึงเหตุถึง ผล, รู้เรื่องราวปัญญาคุณโทษ, รู้สิ่งที่ควรทำ ควรเว้นและควรปฏิบัติ)	3.26	.872	ปานกลาง/2	3.33	.842	ปานกลาง/2	3.32	.875	ปานกลาง/4	3.39	.942	ปานกลาง/2
8. กรรม – การกระทำทุกอย่างที่ส่งผลต่อตัว เรา ได้แก่ การแสดงออกทางกาย (กายกรรม) ทางวาจา (วจีกรรม) และทาง ใจ (มโนกรรม)	3.38	.982	ปานกลาง/1	3.46	.809	มาก/1	3.53	.834	มาก/1	3.4		

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนา	วัดพญูเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่ากาห้อง		
	$\bar{x}$	SD	ระดับความรู้ ความเข้าใจ/ อันดับ	$\bar{x}$	SD	ระดับความรู้ ความเข้าใจ/ อันดับ	$\bar{x}$	SD	ระดับความรู้ ความเข้าใจ/ อันดับ	$\bar{x}$	SD	ระดับความรู้ ความเข้าใจ/ อันดับ
9. สมาธิและวิปัสสนาตามธรรมชาติ – การมีจิตมุ่งมั่น การทำให้รู้แจ้งตามวิธี	3.22	.894	ปานกลาง/4	3.21	.811	ปานกลาง/7	3.26	.900	ปานกลาง/6	3.26	.939	ปานกลาง/5

ธรรมชาติ												
10. อุปาทาน ๔ - อำนาจของความยึดติด ; การยึดมั่น ถ้อยมั่น (1) กามุปาทาน (ความติดข้องในสิ่งที่ชอบ) (2) ทิณฺฐูปาทาน(ความเห็นผิด) (3) สีลัพพตูปาทาน (ข้อประพฤติปฏิบัติที่ผิด) (4) อัตตวาหุ ปาทาน (ความยึดถือว่าเป็นตัวตน)	3.05	.821	ปานกลาง/1	3.21	.832	ปานกลาง/8	3.10	.978	ปานกลาง/10	3.09	.954	ปานกลาง/10
โดยรวม	3.19	.680	ปานกลาง	3.24	.630	ปานกลาง	3.28	.722	ปานกลาง	3.25	.772	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพนัญเชิงวรวิหาร มีความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ดังนี้

ในเรื่อง กรรม - การกระทำทุกอย่างที่ส่งผลต่อตัวเรา ได้แก่ การแสดงออกทางกาย (กายกรรม) ทางวาจา (วจีกรรม) และทางใจ (มโนกรรม) ($\bar{X} = 3.38$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ไตรสิกขา - ขั้นตอนการปฏิบัติในศาสนาพุทธ 3 ประการ ได้แก่ (1) ศีล (ละเว้นความชั่ว/การกระทำความดี) (2) สมาธิ (ความมีจิตใจแน่วแน่ ตั้งมั่น ควรแก่การประกอบกิจการงาน) (3) ปัญญา (รู้ทั่วถึงเหตุถึงผล รู้เรื่องบาปบุญคุณโทษ รู้สิ่งที่ควรทำควรเว้นและควรปฏิบัติ) ($\bar{X} = 3.26$) ไตรลักษณ์ - ลักษณะสามัญของสิ่งทั้งปวง 3 ประการ ได้แก่ (1) อนิจจัง (ไม่เที่ยง) (2) ทุกขัง (การเปลี่ยนแปลง) (3) อนัตตา (ไม่มีตัวตน/ไม่ยึดมั่นถือมั่น) ($\bar{X} = 3.25$) สมาธิและวิปัสสนาตามธรรมชาติ - การมีจิตมุ่งมั่นการทำให้อุจจางตามวิถีธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.22$) อริยสัจ 4 - ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ได้แก่ (1) ทุกข์ (ความรู้สึกรู้สึกจากปัญหาต่างๆ ในชีวิต) (2) สมุทัย (เหตุแห่งทุกข์) (3) นิโรธ (การดับทุกข์) (4) มรรค (การปฏิบัติให้พ้นทุกข์) ($\bar{X} = 3.19$) นิพพาน - การหลุดพ้นจากกิเลส ได้แก่ ราคะ (โลภ) โทสะ (โกรธ) โมหะ (หลง) ($\bar{X} = 3.17$) ละเว้นความชั่ว - การไม่ทำบาปทั้งปวง (2) ทำความดี - การทำกุศลให้ถึงพร้อม (3) ทำ จิตใจให้บริสุทธิ์ - การชำระจิตของตนให้สงบสุข ($\bar{X} = 3.15$) ปฏิจจสมุปบาท - กระบวนการของชีวิต ได้แก่ กระบวนการเกิดการดำเนินไปและการดับไปของชีวิต รวมถึงการเกิดและการดับแห่งทุกข์ด้วย ($\bar{X} = 3.13$) เบญจขันธ์/ขันธ์ 5 - ขั้นตอนของการปฏิบัติศาสนา ได้แก่ (1) รูปขันธ์ (ส่วนที่เป็นร่างกาย พฤติกรรม และส่วนประกอบที่เป็นรูปธรรมทั้งหมดของร่างกาย) (2) เวทนาขันธ์ (ความรู้สึกรู้สึก สุข ดีใจ พอใจ) (3) สัญญาขันธ์ (ส่วนที่เป็นการจำสิ่งที่ได้รับ) (4) สังขารขันธ์ (ส่วนที่เป็นการคิดปรุงแต่ง) (5) วิญญาณขันธ์ (จิต เป็นกรูู้แจ้งถึงสิ่งต่างๆ ผ่านทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ) ($\bar{X} = 3.11$) อุปาทาน ๔ - อำนาจของความยึดติด ; การยึดมั่น ถือมั่น (1) กามอุปาทาน (ความติดข้องในสิ่งที่ชอบ) (2) ทิฏฐูปาทาน (ความเห็นผิด) (3) สีสัพพตูปาทาน (ข้อประพฤติดปฏิบัติที่ผิด) (4) อัตตวาอุปาทาน (ความยึดถือว่าเป็นตัวตน) ($\bar{X} = 3.05$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดใหญ่ชัยมงคล มีความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับมากในเรื่อง กรรม - การกระทำทุกอย่างที่ส่งผลต่อตัวเรา ได้แก่ การแสดงออกทางกาย (กายกรรม) ทางวาจา (วจีกรรม) และทางใจ (มโนกรรม) ($\bar{X} = 3.46$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ นักท่องเที่ยวมีความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับปานกลางในเรื่อง อริยสัจ 4 - ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ได้แก่ (1) ทุกข์ (ความรู้สึกรู้สึกจากปัญหาต่างๆ ในชีวิต) (2) สมุทัย (เหตุแห่งทุกข์) (3) นิโรธ (การดับทุกข์) (4) มรรค (การปฏิบัติให้พ้นทุกข์) ($\bar{X} = 3.34$) ไตรสิกขา - ขั้นตอนการปฏิบัติในศาสนาพุทธ 3 ประการ ได้แก่ (1) ศีล (ละเว้นความชั่ว/การกระทำความดี) (2) สมาธิ (ความมีจิตใจแน่วแน่ ตั้งมั่น ควรแก่

การประกอบกิจการงาน) (3) ปัญญา (รู้ทั่วถึงเหตุถึงผล รู้เรื่องบาปบุญคุณโทษ รู้สิ่งที่ควรทำควรเว้นและควรปฏิบัติ) ($\bar{X} = 3.33$) โอวาทปาติโมกข์ – ใจความสำคัญของหลักพระพุทธศาสนา ได้แก่ (1) ละเว้นความชั่ว – การไม่ทำบาปทั้งปวง (2) ทำความดี – การทำกุศลให้ถึงพร้อม (3) ทำ จิตใจให้บริสุทธิ์ – การชำระจิตของตนให้สงบสุข (= 3.31) ไตรลักษณ์ – ลักษณะสามัญของสิ่งทั้งปวง 3 ประการ ได้แก่ (1) อนิจจัง (ไม่เที่ยง) (2) ทุกขัง (การเปลี่ยนไป) (3) อนัตตา (ไม่มีตัวตน/ไม่ยึดมั่นถือมั่น) ($\bar{X} = 3.24$) ปฏิจจสมุปบาท – กระบวนการของชีวิต ได้แก่ กระบวนการเกิดการดำเนินไปและการดับไปของชีวิต รวมถึงการเกิดและการดับแห่งทุกข์ด้วย ($\bar{X} = 3.23$) สมาธิและวิปัสสนาตามธรรมชาติ – การมีจิตมุ่งมั่น การทำให้รู้แจ้งตามวิถีธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.21$) อุปาทาน 4 – อำนาจของความยึดติด ; การยึดมั่น ถือมั่น (1) กามุปาทาน (ความติดข้องในสิ่งที่ชอบ) (2) ทิฏฐุปาทาน(ความเห็นผิด) (3) สีสัพพตูปาทาน (ข้อประพฤติปฏิบัติที่ผิด) (4) อัตตวาหุุปาทาน (ความยึดถือว่าเป็นตัวตน) ($\bar{X} = 3.21$) นิพพาน – การหลุดพ้นจากกิเลส ได้แก่ ราคะ (โลภ) โทสะ (โกรธ) โมหะ (หลง) ($\bar{X} = 3.19$) และเบญจขันธ์/ขันธ์ 5 – ชั้นของการปฏิบัติศาสนา ได้แก่ (1) รูปขันธ์ (ส่วนที่เป็นร่างกาย พุทธิกรรม และส่วนประกอบที่เป็นรูปธรรมทั้งหมดของร่างกาย) (2) เวทนาขันธ์ (ความรู้สึกรู้อทุกข์ สุข ดีใจ พอใจ) (3) สัญญาขันธ์ (ส่วนที่เป็น การจำสิ่งที่ได้รับ) (4) สังขารขันธ์ (ส่วนที่เป็นการคิดปรุงแต่ง) (5) วิญญาณขันธ์ (จิต เป็นการรู้แจ้งถึงสิ่งต่างๆ ผ่านทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ) ($\bar{X} = 3.04$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวยุคใหม่แสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดหน้าพระเมรุ มีความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่านักท่องเที่ยวยุคใหม่มีความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับมากในเรื่อง กรรม – การกระทำทุกอย่างที่ส่งผลต่อตัวเรา ได้แก่ การแสดงออกทางกาย (กายกรรม) ทางวาจา (วจีกรรม) และทางใจ (มโนกรรม) ($\bar{X} = 3.53$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ อริยสัจ 4 – ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ได้แก่ (1) ทุกข์ (ความรู้สึกรู้อทุกข์จากปัญหาต่างๆในชีวิต) (2) สมุทัย (เหตุแห่งทุกข์) (3) นิโรธ (การดับทุกข์) (4) มรรค (การปฏิบัติให้พ้นทุกข์) ($\bar{X} = 3.42$) นักท่องเที่ยวยุคใหม่มีความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับปานกลางในเรื่องไตรลักษณ์ – ลักษณะสามัญของสิ่งทั้งปวง 3 ประการ ได้แก่ (1) อนิจจัง (ไม่เที่ยง) (2) ทุกขัง (การเปลี่ยนไป) (3) อนัตตา (ไม่มีตัวตน/ไม่ยึดมั่นถือมั่น) ($\bar{X} = 3.35$) ไตรสิกขา – ขั้นตอนการปฏิบัติในศาสนาพุทธ 3 ประการ ได้แก่ (1) ศีล (ละเว้นความชั่ว/การกระทำความดี) (2) สมาธิ (ความมีจิตใจแน่วแน่ ตั้งมั่น ควรแก่การประกอบกิจการงาน) (3) ปัญญา (รู้ทั่วถึงเหตุถึงผล รู้เรื่องบาปบุญคุณโทษ รู้สิ่งที่ควรทำควรเว้นและควรปฏิบัติ) ($\bar{X} = 3.32$) โอวาทปาติโมกข์ – ใจความสำคัญของหลักพระพุทธศาสนา ได้แก่ (1) ละเว้นความชั่ว – การไม่ทำบาปทั้งปวง (2) ทำความดี – การทำกุศลให้ถึงพร้อม (3) ทำ จิตใจให้บริสุทธิ์ – การชำระจิตของตนให้สงบสุข ($\bar{X} = 3.27$) สมาธิและวิปัสสนาตามธรรมชาติ – การมีจิตมุ่งมั่น การทำให้รู้แจ้งตามวิถีธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.26$) นิพพาน – การหลุดพ้นจาก

กิเลส ได้แก่ ราคะ (โลภ) โทสะ (โกรธ) โมหะ (หลง) ($\bar{X} = 3.19$) เบญจขันธ์/ขันธ์ 5 – ชั้นของการปฏิบัติศาสนา ได้แก่ (1) รูปขันธ์ (ส่วนที่เป็นร่างกาย พฤติกรรม และส่วนประกอบที่เป็นรูปธรรมทั้งหมดของร่างกาย) (2) เวทนาขันธ์ (ความรู้สึกทุกข์ สุข ดีใจ พอใจ) (3) สัญญาขันธ์ (ส่วนที่เป็นการจำสิ่งที่ได้รับ) (4) สังขารขันธ์ (ส่วนที่เป็นการคิดปรุงแต่ง) (5) วิญญาณขันธ์ (จิต เป็นกรู๋แจ่งถึงสิ่งต่างๆ ผ่านทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ) ($\bar{X} = 3.16$) ปฏิจจสมุปบาท – กระบวนการของชีวิต ได้แก่ กระบวนการเกิดการดำเนินไปและการดับไป ของชีวิต รวมถึงการเกิดและการดับแห่งทุกข์ด้วย ($\bar{X} = 3.13$) อุปาทาน ๔ – อำนาจของความยึดติด ; การยึดมั่น ถือมั่น (1) กามุปาทาน (ความติดข้องในสิ่งที่ชอบ) (2) ทิฏฐุปาทาน (ความเห็นผิด) (3) สีสัพพตูปาทาน (ข้อประพฤติปฏิบัติที่ผิด) (4) อัตตวาหุปาทาน (ความยึดถือว่าเป็นตัวตน) ($\bar{X} = 3.10$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้อง มีความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับมากในเรื่อง กรรม – การกระทำทุกอย่างที่ส่งผลต่อตัวเรา ได้แก่ การแสดงออกทางกาย (กายกรรม) ทางวาจา (วจีกรรม) และทางใจ (มโนกรรม) ($\bar{X} = 3.48$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือนักท่องเที่ยวมีความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับปานกลางในเรื่อง ไตรสิกขา – ขั้นตอนการปฏิบัติในศาสนาพุทธ 3 ประการ ได้แก่ (1) ศีล (ละเว้นความชั่ว/การกระทำความดี) (2) สมาธิ (ความมีจิตใจแน่วแน่ ตั้งมั่น ควรแก่การประกอบกิจการงาน) (3) ปัญญา (รู้ทั่วถึงเหตุถึงผล รู้เรื่องบาปบุญคุณโทษ รู้สิ่งที่ควรทำควรเว้นและควรปฏิบัติ) ($\bar{X} = 3.39$) ไตรลักษณ์ – ลักษณะสามัญของสิ่งทั้งปวง 3 ประการ ได้แก่ (1) อนิจจัง (ไม่เที่ยง) (2) ทุกขัง (การเปลี่ยนแปลง) (3) อนัตตา (ไม่มีตัวตน/ไม่ยึดมั่นถือมั่น) ($\bar{X} = 3.32$) อริยสัจ 4 – ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ได้แก่ (1) ทุกข์ (ความรู้สึกทุกข์จากปัญหาต่างๆ ในชีวิต) (2) สมุทัย (เหตุแห่งทุกข์) (3) นิโรธ (การดับทุกข์) (4) มรรค (การปฏิบัติให้พ้นทุกข์) ($\bar{X} = 3.29$) สมาธิและวิปัสสนาตามธรรมชาติ – การมีจิตมุ่งมั่น การทำให้รู้แจ่มตามวิธีธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.26$) ปฏิจจสมุปบาท – กระบวนการของชีวิต ได้แก่ กระบวนการเกิดการดำเนินไปและการดับไป ของชีวิต รวมถึงการเกิดและการดับแห่งทุกข์ด้วย ($\bar{X} = 3.24$) โอวาทปาติโมกข์ – ใจความสำคัญของหลักพระพุทธศาสนา ได้แก่ (1) ละเว้นความชั่ว – การไม่ทำบาปทั้งปวง (2) ทำความดี – การทำกุศลให้ถึงพร้อม (3) ทำ จิตใจให้บริสุทธิ์ – การชำระจิตของตนให้สงบสุข ($\bar{X} = 3.19$) นิพพาน – การหลุดพ้นจากกิเลส ได้แก่ ราคะ (โลภ), โทสะ (โกรธ) โมหะ (หลง) ($\bar{X} = 3.12$) เบญจขันธ์/ขันธ์ 5 – ชั้นของการปฏิบัติศาสนา ได้แก่ (1) รูปขันธ์ (ส่วนที่เป็นร่างกาย

พฤติกรรม และส่วนประกอบที่เป็นรูปธรรมทั้งหมดของร่างกาย) (2) เวทนาชั้น (ความรู้สึกรู้อึก สุกๆ ดีใจ พอใจ) (3) สัญญาชั้น (ส่วนที่เป็นการจำสิ่งที่ได้รับ) (4) สังขารชั้น (ส่วนที่เป็นการคิดปรุงแต่ง) (5) วิญญาณชั้น (จิต เป็นการรู้แจ้งถึงสิ่งต่างๆ ผ่านทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ) ($\bar{X} = 3.11$) และ อุปาทาน ๔ - อำนาจของความยึดติด ; การยึดมั่น ถือมั่น (1) กามอุปาทาน (ความติดข้องในสิ่งที่ชอบ) (2) ทิฏฐอุปาทาน(ความเห็นผิด) (3) สีลัพพตอุปาทาน (ข้อประเพณีปฏิบัติที่ผิด) (4) อัตตวาทุอุปาทาน (ความยึดถือว่าเป็นตัวตน) ($\bar{X} = 3.09$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนาของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

ความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนา	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่าการ้อง		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความต้องการ/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความต้องการ/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความต้องการ/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความต้องการ/ อันดับ
1. โอวาทปาติโมกข์ – ใจความสำคัญของหลักพระพุทธศาสนา ได้แก่ (1) ละเว้นความชั่ว – การไม่ทำบาปทั้งปวง (2) ทำความดี – การทำกุศลให้ถึงพร้อม (3) ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ – การชำระจิตของตนให้สงบสุข	3.26	.676	ปานกลาง/ 2	3.29	.729	ปานกลาง/ 4	3.31	.761	ปานกลาง/5	3.41	.842	มาก/4
2. ปฏิจจสมุปบาท – กระบวนการของชีวิต ได้แก่ กระบวนการเกิดการดำเนินไปและการดับไป ของชีวิต รวมถึงการเกิดและการดับแห่งทุกข์ด้วย	3.09	.805	ปานกลาง/ 6	3.15	.796	ปานกลาง/ 9	3.18	.809	ปานกลาง/ 10	3.29	.935	ปาน กลาง/7
3. นิพพาน – การหลุดพ้นจากกิเลส ได้แก่ รากะ (โลภ), โทสะ (โกรธ), โมหะ (หลง)	3.10	.772	ปานกลาง/ 5	3.18	.804	ปานกลาง/ 8	3.22	.868	ปานกลาง/8	3.24	.955	ปาน กลาง/9
4. อริยสัจ 4 – ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ได้แก่ (1) ทุกข์ (ความรู้สึกทุกข์จากปัญหาต่างๆ ในชีวิต) (2) สมุทัย (เหตุแห่งทุกข์) (3) นิโรธ (การดับทุกข์) (4) มรรค (การปฏิบัติให้พ้นทุกข์)	3.08	.720	ปานกลาง/ 7	3.27	.709	ปานกลาง/ 6	3.45	.936	มาก/2	3.32	.898	ปาน ง/6

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนา	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่าการ้อง		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความ	$\bar{X}$	SD	ระดับความ	$\bar{X}$	SD	ระดับความ	$\bar{X}$	SD	ระดับ

			ต้องการ/ อันดับ			ต้องการ/ อันดับ			ต้องการ/ อันดับ			ความ ต้องการ/ อันดับ
5. เบญจขันธ์/ขันธ์ 5 – ชั้นของการปฏิบัติศาสนา ได้แก่ (1) รูปขันธ์ (ส่วนที่เป็นร่างกาย พุทธกรรม และส่วนประกอบที่เป็นรูปธรรมทั้งหมดของร่างกาย) (2) เวทนาขันธ์ (ความรู้สึกทุกข์ สุข ดีใจ พอใจ) (3) สัญญาขันธ์ (ส่วนที่เป็นการจำสิ่งที่ได้รับ) (4) สังขารขันธ์ (ส่วนที่เป็นการคิดปรุงแต่ง) (5) วิญญาณขันธ์ (จิต เป็นการรู้แจ้งถึงสิ่งต่างๆ ผ่านทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ)	3.04	.816	ปานกลาง/ 9	3.13	.774	ปานกลาง/ 10	3.23	.839	ปานกลาง/6	3.24	.889	ปาน กลาง/8
6. ไตรลักษณ์ – ลักษณะสามัญของสิ่งทั้งปวง 3 ประการ ได้แก่ (1) อนิจจัง (ไม่เที่ยง) (2) ทุกขัง (การเปลี่ยนไป) (3) อนัตตา (ไม่มีตัวตน/ไม่มียึดมั่นถือมั่น)	3.11	.723	ปานกลาง/ 4	3.30	.882	ปานกลาง/ 3	3.45	.892	มาก/1	3.42	.927	มาก/3
7. ไตรสิกขา – ขั้นตอนการปฏิบัติในศาสนาพุทธ 3 ประการ ได้แก่ (1) ศีล (ละเว้นความชั่ว/การกระทำความดี) (2) สมาธิ (ความมีจิตใจแน่วแน่ ตั้งมั่น ควรแก่การประกอบกิจการงาน) (3) ปัญญา (รู้ทั่วถึงเหตุถึงผล, รู้เรื่องบาปบุญคุณโทษ, รู้สิ่งที่ควรทำควรเว้นและควรปฏิบัติ)	3.16	.838	ปานกลาง/ 3	3.35	.783	ปานกลาง/ 2	3.38	.874	ปานกลาง/4	3.49	.927	มาก/2

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนา	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่ากาห้อง		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความ	$\bar{X}$	SD	ระดับความ	$\bar{X}$	SD	ระดับความ	$\bar{X}$	SD	ระดับ

			ต้องการ/ อันดับ			ต้องการ/ อันดับ			ต้องการ/ อันดับ			ความ ต้องการ/ อันดับ
8. กรรม – การกระทำทุกอย่างที่ส่งผลต่อตัวเรา ได้แก่ การแสดงออกทางกาย (กายกรรม) ทาง วาจา (วจีกรรม) และทางใจ (มโนกรรม)	3.30	.823	ปานกลาง/ 1	3.43	.820	มาก/1	3.41	.767	มาก/3	3.54	.861	มาก/1
9. สมานะและวิปัสสนาตามธรรมชาติ – การมีจิต มุ่งมั่น การทำให้รู้แจ้งตามวิถีธรรมชาติ	3.08	.734	ปานกลาง/ 8	3.28	.808	ปานกลาง/ 5	3.19	.865	ปานกลาง/9	3.39	.984	ปาน กลาง/5
10. อุปาทาน ๔ – อำนาจของความยึดติด ; การ ยึดมั่น ถ้อยมั่น (1) กามุปาทาน (ความติดข้องในสิ่ง ที่ชอบ) (2) ทิฏฐุปาทาน(ความเห็นผิด) (3) สีสัพพ ตุุปาทาน (ข้อประพฤติปฏิบัติที่ผิด) (4) อัตตวาหุ ุปาทาน (ความยึดถือว่าเป็นตัวตน)	2.96	.790	ปานกลาง/ 10	3.25	.833	ปานกลาง/ 7	3.23	.908	ปานกลาง/7	3.21	.967	ปาน กลาง/10
โดยรวม	3.11	.563	ปานกลาง	3.27	.622	ปานกลาง	3.30	.732	ปานกลาง	3.35	.798	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพนัญเชิงวรวิหาร มีความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.11$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่อง กรรม – การกระทำทุกอย่างที่ส่งผลต่อตัวเรา ได้แก่ การแสดงออกทางกาย (กายกรรม) ทางวาจา (วจีกรรม) และทางใจ (มโนกรรม) ($\bar{X} = 3.30$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ โอวาทปาติโมกข์ – ใจความสำคัญของหลักพระพุทธศาสนา ได้แก่ (1) ละเว้นความชั่ว – การไม่ทำบาปทั้งปวง (2) ทำความดี – การทำกุศลให้ถึงพร้อม (3) ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ – การชำระจิตของตนให้สงบสุข ($\bar{X} = 3.26$) ไตรสิกขา – ขั้นตอนการปฏิบัติในศาสนาพุทธ 3 ประการ ได้แก่ (1) ศีล (ละเว้นความชั่ว/การกระทำความดี) (2) สมาธิ (ความมีจิตใจแน่วแน่ ตั้งมั่น ควรแก่การประกอบกิจการงาน) (3) ปัญญา (รู้ทั่วถึงเหตุถึงผล, รู้เรื่องบาปบุญคุณโทษ, รู้สิ่งที่ควรทำควรเว้นและควรปฏิบัติ) ($\bar{X} = 3.16$) ไตรลักษณ์ – ลักษณะสามัญของสิ่งทั้งปวง 3 ประการ ได้แก่ (1) อนิจจัง (ไม่เที่ยง) (2) ทุกขัง (การเปลี่ยนแปลง) (3) อนัตตา (ไม่มีตัวตน/ไม่ยึดมั่นถือมั่น) ($\bar{X} = 3.11$) นิพพาน – การหลุดพ้นจากกิเลส ได้แก่ ราคะ (โลก), โทสะ (โกรธ), โมหะ (หลง) ($\bar{X} = 3.10$) ปฏิจจสมุปบาท – กระบวนการของชีวิต ได้แก่ กระบวนการเกิดการดำเนินไปและการดับไป ของชีวิต รวมถึงการเกิดและการดับแห่งทุกข์ด้วย ($\bar{X} = 3.09$) อริยสัจ 4 – ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ได้แก่ (1) ทุกข์ (ความรู้สึกรู้สึกทุกข์จากปัญหาต่างๆในชีวิต) (2) สมุทัย (เหตุแห่งทุกข์) (3) นิโรธ (การดับทุกข์) (4) มรรค (การปฏิบัติให้พ้นทุกข์) ($\bar{X} = 3.08$) สมาธิและวิปัสสนาตามธรรมชาติ – การมีจิตมุ่งมั่น การทำให้รู้แจ้งตามวิถีธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.08$) เบญจขันธ์/ขันธ์ 5 – ขั้นตอนของการปฏิบัติศาสนา ได้แก่ (1) รูปขันธ์ (ส่วนที่เป็นร่างกาย พุทธิกกรรม และส่วนประกอบที่เป็นรูปธรรมทั้งหมดของร่างกาย) (2) เวทนาขันธ์ (ความรู้สึกรู้สึก สุข ดีใจ พอใจ) (3) สัญญาขันธ์ (ส่วนที่เป็นการจำสิ่งที่ได้รับ) (4) สังขารขันธ์ (ส่วนที่เป็นความคิดปรุงแต่ง) (5) วิญญาณขันธ์ (จิต เป็นการเรียนรู้แจ้งถึงสิ่งต่างๆ ผ่านทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ) ($\bar{X} = 3.04$) และอุปาทาน ๔ – อำนาจของความยึดติด ; การยึดมั่น ถือมั่น (1) กามุปาทาน (ความติดข้องในสิ่งที่ชอบ) (2) ทิฏฐุปาทาน (ความเห็นผิด) (3) สีลัพพตูปาทาน (ข้อประพฤติดั้งเดิมที่ผิด) (4) อัตตวาตูปาทาน (ความยึดถือว่าเป็นตัวตน) ($\bar{X} = 2.96$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดใหญ่ชัยมงคล มีความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับมากในเรื่อง กรรม – การกระทำทุกอย่างที่ส่งผลต่อตัวเรา ได้แก่ การแสดงออกทางกาย (กายกรรม) ทางวาจา (วจีกรรม) และทางใจ (มโนกรรม) ($\bar{X} = 3.43$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ นักท่องเที่ยวมีความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนา

อยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องไตรสิกขา - ขั้นตอนการปฏิบัติในศาสนาพุทธ 3 ประการ ได้แก่ (1) ศีล (ละเว้นความชั่ว/การกระทำความดี) (2) สมาธิ (ความมีจิตใจแน่วแน่ ตั้งมั่น ควรแก่การประกอบการทำงาน) (3) ปัญญา (รู้ทั่วถึงเหตุถึงผล, รู้เรื่องบาปบุญคุณโทษ, รู้สิ่งที่ควรทำควรเว้นและควรปฏิบัติ) ($\bar{X} = 3.35$) ไตรลักษณ์ - ลักษณะสามัญของสิ่งทั้งปวง 3 ประการ ได้แก่ (1) อนิจจัง (ไม่เที่ยง) (2) ทุกขัง (การเปลี่ยนแปลง) (3) อนัตตา (ไม่มีตัวตน/ไม่ยึดมั่นถือมั่น) ($\bar{X} = 3.30$) โอวาทปาติโมกข์ - ใจความสำคัญของหลักพระพุทธศาสนา ได้แก่ (1) ละเว้นความชั่ว - การไม่ทำบาปทั้งปวง (2) ทำความดี - การทำกุศลให้ถึงพร้อม (3) ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ - การชำระจิตของตนให้สงบสุข ($\bar{X} = 3.29$) สมาธิและวิปัสสนาตามธรรมชาติ - การมีจิตมุ่งมั่น การทำให้รู้แจ้งตามวิถีธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.28$) อริยสัจ 4 - ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ได้แก่ (1) ทุกข์ (ความรู้สึกทุกข์จากปัญหาต่างๆในชีวิต) (2) สมุทัย (เหตุแห่งทุกข์) (3) นิโรธ (การดับทุกข์) (4) มรรค (การปฏิบัติให้พ้นทุกข์) ($\bar{X} = 3.27$) อุปาทาน ๔ - อำนาจของความยึดติด ; การยึดมั่น ถือมั่น (1) กามุปาทาน (ความติดข้องในสิ่งที่ชอบ) (2) ทิฏฐุปาทาน (ความเห็นผิด) (3) สีสัพพตูปาทาน (ข้อประพฤติดุปฏิบัติที่ผิด) (4) อัตตวาหุปาทาน (ความยึดถือว่าเป็นตัวตน) ($\bar{X} = 3.25$) นิพพาน - การหลุดพ้นจากกิเลส ได้แก่ ราคะ (โลภ), โทสะ (โกรธ), โมหะ (หลง) ($\bar{X} = 3.18$) ปฏิจสมุปบาท - กระบวนการของชีวิต ได้แก่ กระบวนการเกิดการดำเนินไปและการดับไปของชีวิต รวมถึงการเกิดและการดับแห่งทุกข์ด้วย ($\bar{X} = 3.15$) และเบญจขันธ์/ขันธ์ 5 - ขั้นตอนการปฏิบัติศาสนา ได้แก่ (1) รูปขันธ์ (ส่วนที่เป็นร่างกาย พฤติกรรม และส่วนประกอบที่เป็นรูปธรรมทั้งหมดของร่างกาย) (2) เวทนาขันธ์ (ความรู้สึกทุกข์ สุข ดีใจ พอใจ) (3) สัญญาขันธ์ (ส่วนที่เป็นการจำสิ่งที่ได้รับ) (4) สังขารขันธ์ (ส่วนที่เป็นการคิดปรุงแต่ง) (5) วิญญาณขันธ์ (จิต เป็นการใช้รู้แจ้งถึงสิ่งต่างๆ ผ่านทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ) ($\bar{X} = 3.13$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดหน้าพระเมรุมีความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับมากในเรื่อง ไตรลักษณ์ - ลักษณะสามัญของสิ่งทั้งปวง 3 ประการ ได้แก่ (1) อนิจจัง (ไม่เที่ยง) (2) ทุกขัง (การเปลี่ยนแปลง) (3) อนัตตา (ไม่มีตัวตน/ไม่ยึดมั่นถือมั่น) ($\bar{X} = 3.45$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ อริยสัจ 4 - ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ได้แก่ (1) ทุกข์ (ความรู้สึกทุกข์จากปัญหาต่างๆในชีวิต) (2) สมุทัย (เหตุแห่งทุกข์) (3) นิโรธ (การดับทุกข์) (4) มรรค (การปฏิบัติให้พ้นทุกข์) คือ ($\bar{X} = 3.45$) กรรม - การกระทำทุกอย่างที่ส่งผลต่อตัวเราได้แก่ การแสดงออกทางกาย (กายกรรม) ทางวาจา (วจีกรรม) และทางใจ (มโนกรรม) ($\bar{X} = 3.41$) นักท่องเที่ยวมีความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับปานกลางในเรื่อง ไตรสิกขา - ขั้นตอนการปฏิบัติในศาสนาพุทธ 3 ประการ ได้แก่ (1) ศีล (ละเว้นความชั่ว/การกระทำความดี) (2) สมาธิ

(ความมีจิตใจแน่วแน่ ตั้งมั่น ควรแก่การประกอบกิจการงาน) (3) ปัญญา (รู้ทั่วถึงเหตุถึงผล, รู้เรื่องบาปบุญคุณโทษ, รู้สิ่งที่ควรทำควรเว้นและควรปฏิบัติ) ($\bar{X} = 3.38$) โอวาทปาติโมกข์ – ใจความสำคัญของหลักพระพุทธศาสนา ได้แก่ (1) ละเว้นความชั่ว – การไม่ทำบาปทั้งปวง (2) ทำความดี – การทำกุศลให้ถึงพร้อม (3) ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ – การชำระจิตของตนให้สงบสุข ($\bar{X} = 3.31$) เบญจขันธ์/ขันธ์ 5 – ชั้นของการปฏิบัติศาสนา ได้แก่ (1) รูปขันธ์ (ส่วนที่เป็นร่างกาย พุทธิกรรม และส่วนประกอบที่เป็นรูปธรรมทั้งหมดของร่างกาย) (2) เวทนาขันธ์ (ความรู้สึกรู้อทุกข์ สุข ดีใจ พอใจ) (3) สัญญาขันธ์ (ส่วนที่เป็น การจำสิ่งที่ได้รับ) ($\bar{X} = 3.23$) อุปาทาน ๔ – อำนาจของความยึดติด ; การยึดมั่น ถือมั่น (1) กามุปาทาน (ความติดข้องในสิ่งที่ชอบ) (2) ทิฏฐุปาทาน(ความเห็นผิด) (3) สีสัพพตูปาทาน (ข้อประพฤติปฏิบัติที่ผิด) (4) อัตตวาทุปาทาน (ความยึดถือว่าเป็นตัวตน) ($\bar{X} = 3.23$) นิพพาน – การหลุดพ้นจากกิเลส ได้แก่ ราคะ (โลภ), โทสะ (โกรธ), โมหะ (หลง) ($\bar{X} = 3.22$) สมาธิและวิปัสสนาตามธรรมชาติ – การมีจิตมุ่งมั่น การทำให้รู้แจ้งตามวิถีธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.19$) และปัจจุสมุปบาท – กระบวนการของชีวิต ได้แก่ กระบวนการเกิดการดำเนินไปและการดับไป ของชีวิต รวมถึงการเกิดและการดับแห่งทุกข์ด้วย ($\bar{X} = 3.18$) ตามลำดับ นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้อง มีความต้องการ ปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับมากในเรื่อง กรรม – การกระทำ ทุกอย่างที่ส่งผลต่อตัวเรา ได้แก่ การแสดงออกทางกาย (กายกรรม) ทางวาจา (วจีกรรม) และทางใจ (มโนกรรม) ($\bar{X} = 3.54$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ไตรสิกขา – ขั้นตอนการปฏิบัติในศาสนาพุทธ 3 ประการ ได้แก่ (1) ศีล (ละเว้นความชั่ว/การกระทำความดี) (2) สมาธิ (ความมีจิตใจแน่วแน่ ตั้งมั่น ควรแก่การประกอบกิจการงาน) (3) ปัญญา (รู้ทั่วถึงเหตุถึงผล, รู้เรื่องบาปบุญคุณโทษ, รู้สิ่งที่ควรทำควรเว้น และควรปฏิบัติ) ($\bar{X} = 3.49$) ไตรลักษณ์ – ลักษณะสามัญของสิ่งทั้งปวง 3 ประการ ได้แก่ (1) อนิจจัง (ไม่เที่ยง) (2) ทุกขัง (การเปลี่ยนแปลง) (3) อนัตตา (ไม่มีตัวตน/ไม่ยึดมั่นถือมั่น) ($\bar{X} = 3.42$) โอวาทปาติโมกข์ ใจความสำคัญของหลักพระพุทธศาสนา ได้แก่ (1) ละเว้นความชั่ว – การไม่ทำบาปทั้งปวง (2) ทำความดี – การทำกุศลให้ถึงพร้อม (3) ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ – การชำระจิตของตนให้สงบสุข ($\bar{X} = 3.41$) นักท่องเที่ยว มีความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับปานกลางในเรื่อง สมาธิและวิปัสสนาตาม ธรรมชาติ – การมีจิตมุ่งมั่น การทำให้รู้แจ้งตามวิถีธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.39$) อริยสัจ 4 – ความจริง อันประเสริฐ 4 ประการ ได้แก่ (1) ทุกข์ (ความรู้สึกรู้อทุกข์จากปัญหาต่างๆในชีวิต) (2) สมุทัย(เหตุแห่งทุกข์) (3) นิโรธ (การดับทุกข์) (4) มรรค (การปฏิบัติให้พ้นทุกข์) ($\bar{X} = 3.32$) ปัจจุสมุปบาท – กระบวนการของ ชีวิต ได้แก่ กระบวนการเกิดการดำเนินไปและการดับไป ของชีวิต รวมถึงการเกิดและการดับแห่งทุกข์ ด้วย ($\bar{X} = 3.29$) เบญจขันธ์/ขันธ์ 5 – ชั้นของการปฏิบัติศาสนา ได้แก่ (1) รูปขันธ์ (ส่วนที่เป็นร่างกาย

พฤติกรรม และส่วนประกอบที่เป็นรูปธรรมทั้งหมดของร่างกาย) (2) เวทนาชั้น (ความรู้สึกทุกข์ สุข ดีใจ พอใจ) (3) สัญญาชั้น (ส่วนที่เป็นการจำสิ่งที่ได้รับ) (4) สังขารชั้น (ส่วนที่เป็นการคิดปรุงแต่ง) (5) วิญญาณชั้น (จิต เป็นกรูู้แจ้งถึงสิ่งต่างๆ ผ่านทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ) ($\bar{X} = 3.24$) นิพพาน – การหลุดพ้นจากกิเลส ได้แก่ ราคะ (โลภ), โทสะ (โกรธ), โมหะ (หลง) ($\bar{X} = 3.24$) และอุปาทาน ๔ – อำนาจของความยึดติด ; การยึดมั่น ถือมั่น (1) กามุปาทาน (ความติดข้องในสิ่งที่ชอบ) (2) ทิฏฐุปาทาน (ความเห็นผิด) (3) สีสัพพตูปาทาน (ข้อประพฤติปฏิบัติที่ผิด) (4) อัตตวาทูปาทาน (ความยึดถือว่าเป็นตัวตน) ($\bar{X} = 3.21$) ตามลำดับ

5) ความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระและปฏิบัติธรรมในเรื่องต่างๆ ประกอบด้วย

(1) ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และ (2) ด้านหลักพุทธศาสนา จำนวน 4 วัด ได้แก่ (1) วัดพญูเชิงวรวิหาร (2) วัดใหญ่ชัยมงคล (3) วัดหน้าพระเมรุ (4) วัดท่าการ้อง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 4.11 ความคิดเห็นต่อด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระของนักท่องเที่ยวเชิงทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ในวัด	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่ากาห้อง		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น/อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น/อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น/อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น/อันดับ
1. เมื่อเรามีความทุกข์การทำการบูชาหรือแก้บนหรือทำพิธีกรรมทางศาสนาต่างๆ จะเป็นหนทางที่จะทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์ได้ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	2.93	1.121	ปานกลาง/2	2.90	1.000	ปานกลาง/1	2.80	1.110	ปานกลาง/1	2.31	1.116	ไม่ดี/1
2. การพึ่งเทวดาโชคชะตาหรือแม่แต่พระเป็นเจ้าสามารถดับทุกข์ได้ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	2.98	1.044	ปานกลาง/1	2.83	.969	ปานกลาง/3	2.63	.971	ปานกลาง/3	2.24	1.173	ไม่ดี/2
3. การทำบุญหรือทำทานโดยเน้นพิธีรีตองต่างๆ เช่น พิธีทำขวัญนาค เชื้อเชิญแขกเลี้ยงดูกันอย่างเมามายเอิกเกริกทำพิธีทั้งที่วัดและที่บ้าน (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	2.55	1.140	ไม่ดี/5	2.70	1.176	ปานกลาง/4	2.54	1.068	ไม่ดี/4	2.11	1.188	ไม่ดี/4

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ในวัด	วัดพนัญเชิงวรวิหาร	วัดใหญ่ชัยมงคล	วัดหน้าพระเมรุ	วัดท่ากาห้อง
----------------------------------	--------------------	----------------	----------------	--------------

	$\bar{X}$	SD	ระดับความ คิดเห็น อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความ คิดเห็น/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความ คิดเห็น/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความ คิดเห็น/ อันดับ
4. สะเดาะเคราะห์เพื่อปลดปล่อยความ ทุกข์/แก้บน/เสียดเซียมซี/เสริมดวง/ ทำนายโชคชะตาเป็นวิธีการทำให้หลุด พ้นจากความทุกข์ได้ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	2.82	1.058	ปานกลาง/3	2.85	1.132	ปานกลาง/2	2.70	1.115	ปานกลาง/2	2.11	1.063	ไม่ดี/3
5. การทำบุญวันเกิดหรือการทำบุญขึ้น บ้านใหม่ หรือทำบุญเพื่อเฉลิมฉลอง ความสำเร็จโดยประกอบพิธีหรรษา เอ็กเกริก เฮฮาสนุกสนาน ต้มของมีนเมา (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	2.72	1.248	ปานกลาง/4	2.38	1.245	ไม่ดี/5	2.40	1.269	ไม่ดี/5	2.05	1.306	ไม่ดี/5
โดยรวม	2.80	.852	ปานกลาง	2.72	.821	ปานกลาง	2.60	.901	ไม่ดี	2.16	1.014	ไม่ดี

จากตารางที่ 4.11 พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพนัญเชิงวรวิหาร มีความคิดเห็นต่อด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่อง การพึ่งเทวดาโชคชะตาหรือแม่แต่พระเป็นเจ้าสามารถดับทุกข์ได้ ($\bar{X} = 2.98$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ เมื่อเรามีความทุกข์การทำการบูชาหรือแก้บน หรือทำพิธีกรรมทางศาสนาต่างๆ จะเป็นหนทางที่จะทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์ได้ ($\bar{X} = 2.93$) สะเดาะเคราะห์เพื่อปลดปล่อยความทุกข์/แก้บน/เสี่ยงเซียมซี/เสริมดวง/ทำนายโชคชะตาเป็นวิธีการทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์ได้ ($\bar{X} = 2.82$) การทำบุญวันเกิดหรือการทำบุญขึ้นบ้านใหม่ หรือทำบุญเพื่อเฉลิมฉลองความสำเร็จโดยประกอบพิธีหรรษาเอ็กเกริก เฮฮาสนุกสนาน ต้มของมีนเมา ($\bar{X} = 2.72$) นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระอยู่ในระดับไม่ดี ในเรื่อง การทำบุญหรือทำทานโดยเน้นพิธีรีตองต่างๆ เช่น พิธีทำขวัญนาค เชื่อเชิญแขกเลี้ยงดูกันอย่างเมามายเอ็กเกริกทำพิธีทั้งที่วัดและที่บ้าน ($\bar{X} = 2.55$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดใหญ่ชัยมงคล มีความคิดเห็นต่อด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.72$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่อง เมื่อเรามีความทุกข์การทำการบูชาหรือแก้บน หรือทำพิธีกรรมทางศาสนาต่างๆ จะเป็นหนทางที่จะทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์ได้ ($\bar{X} = 2.90$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ สะเดาะเคราะห์เพื่อปลดปล่อยความทุกข์/แก้บน/เสี่ยงเซียมซี/เสริมดวง/ทำนายโชคชะตาเป็นวิธีการทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์ได้ ($\bar{X} = 2.85$) การพึ่งเทวดาโชคชะตาหรือแม่แต่พระเป็นเจ้าสามารถดับทุกข์ได้ ($\bar{X} = 2.83$) การทำบุญหรือทำทานโดยเน้นพิธีรีตองต่างๆ เช่น พิธีทำขวัญนาค เชื่อเชิญแขกเลี้ยงดูกันอย่างเมามายเอ็กเกริกทำพิธีทั้งที่วัดและที่บ้าน ($\bar{X} = 2.70$) และนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระอยู่ในระดับไม่ดี ในเรื่องการทำบุญวันเกิดหรือการทำบุญขึ้นบ้านใหม่ หรือทำบุญเพื่อเฉลิมฉลองความสำเร็จโดยประกอบพิธีหรรษาเอ็กเกริก เฮฮาสนุกสนาน ต้มของมีนเมา ($\bar{X} = 2.38$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดหน้าพระเมรุ มีความคิดเห็นต่อด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ โดยรวมอยู่ในระดับไม่ดี ($\bar{X} = 2.60$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่อง เมื่อเรามีความทุกข์การทำการบูชาหรือแก้บน หรือทำพิธีกรรมทางศาสนาต่างๆ จะเป็นหนทางที่จะทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์ได้ ($\bar{X} = 2.80$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ สะเดาะเคราะห์เพื่อปลดปล่อยความทุกข์/แก้บน/เสี่ยงเซียมซี/เสริมดวง/ทำนายโชคชะตาเป็นวิธีการทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์ได้ ($\bar{X} = 2.70$) การพึ่ง

เทวดาโชคชะตาหรือแม่แต่พระเป็นเจ้าสามารถดับทุกข์ได้ ($\bar{X} = 2.63$) นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อ ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระอยู่ในระดับไม่ดี ในเรื่อง การทำบุญหรือทำทานโดยเน้นพิธีรีตองต่างๆ เช่น พิธีทำขวัญนาค เชื่อเชิญแขกเลี้ยงดูกันอย่างเมามายเอิกเกริกทำพิธีทั้งที่วัดและที่บ้าน ($\bar{X} = 2.54$) และการทำบุญวันเกิดหรือการทำบุญขึ้นบ้านใหม่ หรือทำบุญเพื่อเฉลิมฉลองความสำเร็จโดยประกอบพิธี หุรหุราเอิกเกริก เฮฮาสนุกสนาน ต้มของมีนเมา ($\bar{X} = 2.40$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้อง มีความคิดเห็นต่อด้าน การทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ โดยรวมอยู่ในระดับไม่ดี ($\bar{X} = 2.16$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นต่อด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระอยู่ในระดับไม่ดีทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องเมื่อเรามีความทุกข์ การทำการบูชาหรือแก้บน หรือทำพิธีกรรมทางศาสนาต่างๆ จะเป็นหนทางที่จะทำให้หลุดพ้นจาก ความทุกข์ได้ ($\bar{X} = 2.31$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การพึ่งเทวดาโชคชะตาหรือแม่แต่พระเป็นเจ้า สามารถดับทุกข์ได้ ($\bar{X} = 2.24$) สะเดาะเคราะห์เพื่อปลดปล่อยความทุกข์/แก้บน/เสี่ยงเซียมซี/เสริมดวง/ ทำนายโชคชะตาเป็นวิธีการทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์ได้ ($\bar{X} = 2.11$) การทำบุญหรือทำทานโดยเน้น พิธีรีตองต่างๆ เช่น พิธีทำขวัญนาค เชื่อเชิญแขกเลี้ยงดูกันอย่างเมามายเอิกเกริกทำพิธีทั้งที่วัดและที่บ้าน ($\bar{X} = 2.11$) และการทำบุญวันเกิดหรือการทำบุญขึ้นบ้านใหม่ หรือทำบุญเพื่อเฉลิมฉลองความสำเร็จโดย ประกอบพิธีหุรหุราเอิกเกริก เฮฮาสนุกสนาน ต้มของมีนเมา ($\bar{X} = 2.05$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 ความคิดเห็นต่อด้านหลักพุทธศาสนาของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

ด้านหลักพุทธศาสนา	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่ากาห้อง		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น/ อันดับ
1. พุทธศาสนาสอนเรื่องทุกข์และเรื่องความดับแห่งทุกข์ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.75	1.123	ดี/4	3.71	1.033	ดี/3	4.00	.943	ดี/2	4.10	.959	ดี/4
2. พุทธศาสนาเป็นศาสนาที่อาศัยสติปัญญาหรืออาศัยวิชาความรู้โดยเฉพาะ เพื่อเป็นเครื่องทำลายความทุกข์ หรือต้นเหตุของความทุกข์ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.74	1.050	ดี/5	3.70	1.030	ดี/4	3.79	.946	ดี/5	4.00	.964	ดี/5
3. พุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีเหตุผล กล่าวคือ สิ่งใดเกิดมาแต่เหตุและต้องรู้ความดับของสิ่งนั้น (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.90	.959	ดี/2	3.70	1.049	ดี/5	3.87	.950	ดี/3	4.15	.892	ดี/2

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ด้านหลักพุทธศาสนา	วัดพนัญเชิงวรวิหาร	วัดใหญ่ชัยมงคล	วัดหน้าพระเมรุ	วัดท่ากาห้อง
-------------------	--------------------	----------------	----------------	--------------

	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความ คิดเห็น/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความ คิดเห็น/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความ คิดเห็น /อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความ คิดเห็น/ อันดับ
4. ทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ รวมกันเรียกว่า โอวาทปาติโมกข์ เป็นหลักของ พุทธศาสนาจะนำไปสู่ความสงบสุขของชีวิต (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.81	1.051	ดี/3	3.87	.955	ดี/1	4.00	.921	ดี/1	4.22	.894	ดีมาก/1
5. การให้ธรรมเป็นทาน ชนะการให้ทั้งปวง (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.99	1.049	ดี/1	3.78	1.060	ดี/2	3.82	.989	ดี/4	4.13	.981	ดี/3
โดยรวม	3.83	.852	ดี	3.74	.878	ดี	3.89	.831	ดี	4.12	.807	ดี

จากตารางที่ 4.12 พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพนัญเชิงวรวิหาร มีความคิดเห็นต่อด้านหลักพุทธศาสนา โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อด้านหลักพุทธศาสนาอยู่ในระดับดีทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องการให้ธรรมเป็นทาน ขณะการให้ทั้งปวง ($\bar{X} = 3.99$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ พุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีเหตุผล กล่าวคือ สิ่งใดเกิดมาแต่เหตุและต้องรู้ความดับของสิ่งนั้น ($\bar{X} = 3.90$) ทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ รวมกันเรียกว่า โอวาทปาติโมกข์ เป็นหลักของพุทธศาสนาจะนำไปสู่ความสงบสุขของชีวิต ($\bar{X} = 3.81$) พุทธศาสนาสอนเรื่องทุกข์และเรื่องความดับแห่งทุกข์ ($\bar{X} = 3.75$) และพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่อาศัยสติปัญญา หรืออาศัยวิชาความรู้โดยเฉพาะ เพื่อเป็นเครื่องทำลายความทุกข์ หรือต้นเหตุของความทุกข์ ($\bar{X} = 3.74$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดใหญ่ชัยมงคล มีความคิดเห็นต่อด้านหลักพุทธศาสนา โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.74$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อด้านหลักพุทธศาสนาอยู่ในระดับดีทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ รวมกันเรียกว่า โอวาทปาติโมกข์ เป็นหลักของพุทธศาสนาจะนำไปสู่ความสงบสุขของชีวิต ($\bar{X} = 3.87$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การให้ธรรมเป็นทาน ขณะการให้ทั้งปวง ($\bar{X} = 3.78$) พุทธศาสนาสอนเรื่องทุกข์และเรื่องความดับแห่งทุกข์ ($\bar{X} = 3.71$) พุทธศาสนาเป็นศาสนาที่อาศัยสติปัญญา หรืออาศัยวิชาความรู้โดยเฉพาะ เพื่อเป็นเครื่องทำลายความทุกข์ หรือต้นเหตุของความทุกข์ ($\bar{X} = 3.70$) และพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีเหตุผล กล่าวคือ สิ่งใดเกิดมาแต่เหตุและต้องรู้ความดับของสิ่งนั้น ($\bar{X} = 3.70$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดหน้าพระเมรุ มีความคิดเห็นต่อด้านหลักพุทธศาสนา โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อด้านหลักพุทธศาสนาอยู่ในระดับดีทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ รวมกันเรียกว่า โอวาทปาติโมกข์ เป็นหลักของพุทธศาสนาจะนำไปสู่ความสงบสุขของชีวิต ($\bar{X} = 4.00$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ พุทธศาสนาสอนเรื่องทุกข์และเรื่องความดับแห่งทุกข์ ($\bar{X} = 4.00$) พุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีเหตุผล กล่าวคือ สิ่งใดเกิดมาแต่เหตุและต้องรู้ความดับของสิ่งนั้น ($\bar{X} = 3.87$) การให้ธรรมเป็นทาน ขณะการให้ทั้งปวง ($\bar{X} = 3.82$) และพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่อาศัยสติปัญญา หรืออาศัยวิชาความรู้โดยเฉพาะ เพื่อเป็นเครื่องทำลายความทุกข์ หรือต้นเหตุของความทุกข์ ($\bar{X} = 3.79$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่ากาห้อง มีความคิดเห็นต่อด้านหลักพุทธศาสนา โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.12$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อด้านหลักพุทธศาสนาอยู่ในระดับดีมาก ในเรื่องทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ รวมกันเรียกว่า โอวาทปาติโมกข์ เป็นหลักของพุทธศาสนาจะนำไปสู่ความสงบสุขของชีวิต ($\bar{X} = 4.22$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อด้านหลักพุทธศาสนาอยู่ในระดับดี ในเรื่องพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีเหตุผล กล่าวคือ สิ่งใดเกิดมาแต่เหตุและต้องรู้ความดับของสิ่งนั้น ($\bar{X} = 4.15$) การให้ธรรม

เป็นทาน ขณะการให้หิ้งปวง ($\bar{X} = 4.13$) พุทธศาสนาสอนเรื่องทุกข์และเรื่องความดับแห่งทุกข์ ($\bar{X} = 4.10$) และพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่อาศัยสติปัญญา หรืออาศัยวิชาความรู้โดยเฉพาะ เพื่อเป็นเครื่องทำลายความทุกข์ หรือต้นเหตุของความทุกข์ ($\bar{X} = 4.00$) ตามลำดับ

6) เหตุจูงในการท่องเที่ยววัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 4.13 เหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัดใน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาของนักท่องเที่ยวเชิงทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

เหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัด	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่ากาห้อง		
	$\bar{X}$	SD	ระดับการ จูงใจ/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับการ จูงใจ/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับการ จูงใจ/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับการ จูงใจ/ อันดับ
1. ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ/ตักบาตร/ขอพร/ เพื่อความเป็นสิริมงคล (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.78	1.133	มาก/1	4.04	1.024	มาก/1	4.09	1.001	มาก/1	4.24	.911	มากที่สุด/1
2. สะเดาะเคราะห์/แก้บน/เสี่ยงเซียมซี/เสริม ดวง/ทำนายโชคชะตา (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	2.97	1.077	ปาน กลาง/8	3.10	1.070	ปาน กลาง/7	2.89	1.194	ปาน กลาง/9	2.46	1.251	น้อย/9
3. การเรียนรู้ธรรม/ปฏิบัติธรรม (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.12	1.258	ปาน กลาง/6	3.67	1.000	มาก/3	3.53	1.159	มาก/3	3.64	1.251	มาก/4
4. สวดมนต์ด้วยตัวเอง/ฟังพระเทศน์ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.24	1.207	ปาน กลาง/4	3.69	1.032	มาก/2	3.35	1.280	ปาน กลาง/6	3.67	1.146	มาก/3
5. ซินชม/การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม และสถาปัตยกรรม (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.48	1.267	มาก/3	3.64	.994	มาก/4	3.84	1.027	มาก/2	4.17	.865	มาก/2
6. ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ/ชมทัศนียภาพ/ ล่องเรือ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.63	1.031	มาก/2	3.57	1.094	มาก/5	3.48	1.155	มาก/5	3.45	1.048	มาก/5

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

เหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัด	วัดพนัญเชิงวรวิหาร	วัดใหญ่ชัยมงคล	วัดหน้าพระเมรุ	วัดท่ากาห้อง
-----------------------------	--------------------	----------------	----------------	--------------

	$\bar{X}$	SD	ระดับการ จูงใจ/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับการ จูงใจ/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับการ จูงใจ/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับการ จูงใจ/ อันดับ
7. การซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค/รับประทาน อาหาร (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.16	1.080	ปาน กลาง/5	2.82	1.091	ปาน กลาง/9	2.92	1.037	ปาน กลาง/8	2.74	1.160	ปาน กลาง/8
8. เพื่อนชวนมา/พบปะสังสรรค์ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	2.93	1.075	ปาน กลาง/9	3.07	1.157	ปาน กลาง/8	3.06	1.179	ปาน กลาง/7	2.79	1.313	ปาน กลาง/7
9. รับรู้จากสื่อดิจิทัลและสื่ออินเทอร์เน็ต (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.09	1.083	ปาน กลาง/7	3.25	1.038	ปาน กลาง/6	3.49	1.137	มาก/4	3.20	1.303	ปาน กลาง/6
โดยรวม	3.26	.729	ปานกลาง	3.41	.702	ปานกลาง	3.40	.699	ปานกลาง	3.37	.625	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.13 พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพญางิ้ว วรวิหาร มีเหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีเหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัดอยู่ในระดับมาก ในเรื่องทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ/ตักบาตร/ขอพร/เพื่อความเป็นสิริมงคล ($\bar{X} = 3.78$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ/ชมทัศนียภาพ/ล่องเรือ ($\bar{X} = 3.63$) ชื่นชม/การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม และสถาปัตยกรรม ($\bar{X} = 3.48$) นักท่องเที่ยวมีเหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัดอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องสวดมนต์ด้วยตัวเอง/ฟังพระเทศน์ ($\bar{X} = 3.24$) และการซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค/รับประทานอาหาร ($\bar{X} = 3.16$) การเรียนรู้ธรรม/ปฏิบัติธรรม ($\bar{X} = 3.12$) รับรู้จากสื่อดิจิทัลและสื่ออินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 3.09$) สะเดาะเคราะห์/แก้บน/เสี่ยงเซียมซี/เสริมดวง/ทำนายโชคชะตา ($\bar{X} = 2.97$) และเพื่อนชวนมา/พบปะสังสรรค์ ($\bar{X} = 2.93$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดใหญ่ชัยมงคล มีเหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีเหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัดอยู่ในระดับมาก ในเรื่องทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ/ตักบาตร/ขอพร/เพื่อความเป็นสิริมงคล ($\bar{X} = 4.04$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ สวดมนต์ด้วยตัวเอง/ฟังพระเทศน์ ($\bar{X} = 3.69$) การเรียนรู้ธรรม/ปฏิบัติธรรม ($\bar{X} = 3.67$) ชื่นชม/การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม และสถาปัตยกรรม ($\bar{X} = 3.64$) ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ/ชมทัศนียภาพ/ล่องเรือ ($\bar{X} = 3.57$) นักท่องเที่ยวมีเหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัดอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องรับรู้จากสื่อดิจิทัลและสื่ออินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 3.25$) สะเดาะเคราะห์/แก้บน/เสี่ยงเซียมซี/เสริมดวง/ทำนายโชคชะตา ($\bar{X} = 3.10$) เพื่อนชวนมา/พบปะสังสรรค์ ($\bar{X} = 3.07$) การซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค/รับประทานอาหาร ($\bar{X} = 2.82$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดหน้าพระเมรุ มีเหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีเหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัดอยู่ในระดับมาก ในเรื่องทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ/ตักบาตร/ขอพร/เพื่อความเป็นสิริมงคล ($\bar{X} = 4.09$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ชื่นชม/การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม และสถาปัตยกรรม ($\bar{X} = 3.84$) การเรียนรู้ธรรม/ปฏิบัติธรรม ($\bar{X} = 3.53$) รับรู้จากสื่อดิจิทัลและสื่ออินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 3.49$) ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ/ชมทัศนียภาพ/ล่องเรือ ($\bar{X} = 3.48$) นักท่องเที่ยวมีเหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัดอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องสวดมนต์ด้วยตัวเอง/ฟังพระเทศน์ ($\bar{X} = 3.35$) เพื่อนชวนมา/พบปะสังสรรค์ ($\bar{X} = 3.06$) การซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค/รับประทานอาหาร ($\bar{X} = 2.92$) สะเดาะเคราะห์/แก้บน/เสี่ยงเซียมซี/เสริมดวง/ทำนายโชคชะตา ($\bar{X} = 2.89$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้อง มีเหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีเหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัดอยู่ในระดับมากที่สุด ในเรื่องทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ/ตักบาตร/ขอพร/เพื่อความเป็นสิริมงคล ($\bar{X} = 4.24$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ นักท่องเที่ยวมีเหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัดอยู่ในระดับ

มาก ในเรื่องชื่นชม/การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม และสถาปัตยกรรม ($\bar{X} = 4.17$) สวดมนต์ด้วยตัวเอง/ฟังพระเทศน์ ($\bar{X} = 3.67$) การเรียนรู้ธรรม/ปฏิบัติธรรม ($\bar{X} = 3.64$) ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ/ชมทัศนียภาพ/ล่องเรือ ($\bar{X} = 3.45$) นักท่องเที่ยวมีเหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัดอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องรับรู้จากสื่อดิจิทัลและสื่ออินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 3.20$) เพื่อนชวนมา/พบปะสังสรรค์ ($\bar{X} = 2.79$) การซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค/รับประทานอาหาร ($\bar{X} = 2.74$) และสะเดาะเคราะห์/แก้บน/เสี่ยงเซียมซี/เสริมดวง/ทำนายโชคชะตา ($\bar{X} = 2.46$) ตามลำดับ

7) ความคาดหวังและการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 4.14 ความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด (ก่อนการท่องเที่ยว) ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาของนักท่องเที่ยว เชียงทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

ความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด (ก่อนการท่องเที่ยว)	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่ากาอ้างอิง		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความคาดหวัง/อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคาดหวัง/อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคาดหวัง/อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคาดหวัง/อันดับ
1. กิจกรรมการทำบุญ ทำทาน ไหว้พระในวัดนี้	3.75	.730	มาก/2	3.67	.805	มาก/1	3.75	.757	มาก/2	3.58	.781	มาก/1
2. กิจกรรมปฏิบัติธรรม/การฝึกสมาธิ/วิปัสสนากรรมฐานในวัดนี้	3.30	.959	ปานกลาง/6	3.35	.886	ปานกลาง/5	3.21	.913	ปานกลาง/5	3.06	1.013	ปานกลาง/4
3. กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากการท่องเที่ยวในวัดนี้	3.60	1.005	มาก/3	3.57	.844	มาก/2	3.66	.945	มาก/3	3.50	.937	มาก/2
4. ความตั้งใจของสินค้า หัตถกรรมท้องถิ่น อาหาร และเครื่องดื่ม ที่ขายในวัดนี้	3.53	.937	มาก/5	3.24	.846	ปานกลาง/6	3.12	.879	ปานกลาง/6	2.75	.947	ปานกลาง/7

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ความคาดหวังต่อกิจกรรมการ	วัดพนัญเชิงวรวิหาร	วัดใหญ่ชัยมงคล	วัดหน้าพระเมรุ	วัดท่ากาอ้างอิง
--------------------------	--------------------	----------------	----------------	-----------------

ท่องเที่ยววัด (ก่อนการท่องเที่ยว)	$\bar{X}$	SD	ระดับความ คาดหวัง/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความ คาดหวัง/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความ คาดหวัง/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความ คาดหวัง/ อันดับ
5. บรรยากาศสภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว และความสะอาดในวัดนี้	3.85	.936	มาก/1	3.55	.757	มาก/3	3.92	.829	มาก/1	3.48	.837	มาก/3
6. กิจกรรมนันทนาการ/พักผ่อน หย่อนใจ/กีฬา/ออกกำลังกายเชิงอนุรักษ์ในวัดนี้	3.60	1.092	มาก/4	3.37	.774	ปานกลาง/4	3.46	.926	มาก/4	2.92	1.022	ปานกลาง/5
7. การประกวด/การแข่งขันกิจกรรมเชิงธรรมในวัดนี้ เช่น การสวดมนต์ทำนองสรภัญญะ	3.25	1.104	ปานกลาง/7	3.23	.920	ปานกลาง/7	3.10	1.030	ปานกลาง/7	2.85	1.073	ปานกลาง/6
โดยรวม	3.55	.756	มาก	3.41	.649	มาก	3.45	.665	มาก	3.17	.752	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.14 พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพญางิ้ว วรวิหาร มีความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ในเรื่องบรรยากาศสภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว และความสะอาดในวัด ($\bar{X} = 3.85$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ กิจกรรมการทำบุญ ทำทาน ไหว้พระในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.75$) กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากการท่องเที่ยวในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.60$) กิจกรรมนันทนาการ/พักผ่อนหย่อนใจ/กีฬา/ออกกำลังกายเชิงอนุรักษ์ในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.60$) ความดึงดูดใจของสินค้าหัตถกรรมท้องถิ่น อาหาร และเครื่องดื่ม ที่ขายในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.53$) นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องกิจกรรมปฏิบัติธรรม/การฝึกสมาธิ/วิปัสสนากรรมฐานในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.30$) และการประกวด/การแข่งขันกิจกรรมเชิงธรรมในวัดนี้ เช่น การสวดมนต์ทำนองสรภัญญะ ($\bar{X} = 3.25$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดใหญ่ชัยมงคล มีความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.41$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ในเรื่อง กิจกรรมการทำบุญ ทำทาน ไหว้พระในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.67$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากการท่องเที่ยวในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.57$) บรรยากาศสภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว และความสะอาดในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.55$) นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่อง กิจกรรมนันทนาการ/พักผ่อนหย่อนใจ/กีฬา/ออกกำลังกายเชิงอนุรักษ์ในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.37$) กิจกรรมปฏิบัติธรรม/การฝึกสมาธิ/วิปัสสนากรรมฐานในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.35$) ความดึงดูดใจของสินค้าหัตถกรรมท้องถิ่น อาหาร และเครื่องดื่ม ที่ขายในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.24$) และการประกวด/การแข่งขันกิจกรรมเชิงธรรมในวัดนี้ เช่น การสวดมนต์ทำนองสรภัญญะ ($\bar{X} = 3.23$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดหน้าพระเมรุ มีความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.45$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ในเรื่องบรรยากาศสภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว และความสะอาดในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.92$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ กิจกรรมการทำบุญ ทำทาน ไหว้พระในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.75$) กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากการท่องเที่ยวในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.66$) กิจกรรมนันทนาการ/พักผ่อนหย่อนใจ/กีฬา/ออกกำลังกายเชิงอนุรักษ์ในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.46$) นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่อง กิจกรรมปฏิบัติธรรม/การฝึกสมาธิ/วิปัสสนากรรมฐานในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.21$) ความดึงดูดใจของสินค้าหัตถกรรมท้องถิ่น อาหาร และเครื่องดื่ม ที่ขายในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.12$) และการประกวด/การแข่งขันกิจกรรมเชิงธรรมในวัดนี้ เช่น การสวดมนต์ทำนองสรภัญญะ ($\bar{X} = 3.10$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้อง มีความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยว

มีความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัดอยู่ในระดับมาก ในเรื่องกิจกรรมการทำบุญ ทำทาน ไหว้พระ ในวัดนี้ ($\bar{x} = 3.58$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะ และการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์จากการท่องเที่ยวในวัดนี้ ($\bar{x} = 3.50$) บรรยากาศสภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว และความสะอาดในวัดนี้ ($\bar{x} = 3.48$) นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัดอยู่ในระดับ ปานกลาง ในเรื่องกิจกรรมปฏิบัติธรรม/การฝึกสมาธิ/วิปัสสนากรรมฐานในวัดนี้ ($\bar{x} = 3.06$) กิจกรรม นันทนาการ/พักผ่อนหย่อนใจ/กีฬา/ออกกำลังกายเชิงอนุรักษ์ในวัดนี้ ($\bar{x} = 2.92$) การประกวด /การแข่งขันกิจกรรมเชิงธรรมในวัดนี้ เช่น การสวดมนต์ทำนองสรภัญญะ ($\bar{x} = 2.85$) และความตั้งใจ ของสินค้าหัตถกรรมท้องถิ่น อาหาร และเครื่องดื่มที่ขายในวัดนี้ ($\bar{x} = 2.75$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 การรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด (หลังการท่องเที่ยว) ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาของนักท่องเที่ยว เชียงทำบุญ/
ทำทาน/ไหว้พระ

การรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด (หลังการท่องเที่ยว)	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่ากาเรือ		
	$\bar{X}$	SD	ระดับการ รับรู้จริง/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับการ รับรู้จริง/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับการ รับรู้จริง/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับการ รับรู้จริง/ อันดับ
1. กิจกรรมการทำบุญ ทำทาน ไหว้พระในวัดนี้	3.77	.856	มาก/2	3.66	.742	มาก/1	3.72	.792	มาก/2	3.57	.769	มาก/1
2. กิจกรรมปฏิบัติธรรม/การฝึกสมาธิ/ วิปัสสนากรรมฐานในวัดนี้	3.23	.962	ปานกลาง/6	3.35	.863	ปานกลาง/ 4	3.26	.883	ปานกลาง/ 5	3.01	.980	ปานกลาง/ 4
3. กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะ และ การเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากการท่องเที่ยวใน วัดนี้	3.34	1.007	ปานกลาง/5	3.45	.884	มาก/3	3.67	.845	มาก/3	3.51	.916	มาก/2
4. ความดึงดูดใจของสินค้าหัตถกรรมท้องถิ่น อาหาร และเครื่องดื่ม ที่ขายในวัดนี้	3.47	.870	มาก/3	3.15	.873	ปานกลาง/ 7	3.16	.849	ปานกลาง/ 6	2.67	.965	ปานกลาง/ 7
5. บรรยากาศสภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว และความสะอาดในวัดนี้	3.81	.884	มาก/1	3.46	.858	มาก/2	3.83	.853	มาก/1	3.45	.732	มาก/3
6. กิจกรรมนันทนาการ/พักผ่อนหย่อนใจ/ กีฬา/ออกกำลังกายเชิงอนุรักษ์ในวัดนี้	3.43	1.103	มาก/4	3.34	.901	ปานกลาง/ 5	3.33	.922	ปานกลาง/ 4	2.83	.975	ปานกลาง/ 5
7. การประกวด/การแข่งขันกิจกรรมเชิงธรรม ในวัดนี้ เช่น การสวดมนต์ทำนองสรภัญญะ	3.11	1.081	ปานกลาง/7	3.23	.886	ปานกลาง/ 6	2.90	.980	ปานกลาง/ 7	2.76	.959	ปานกลาง/ 6
โดยรวม	3.44	.729	มาก	3.36	.673	ปานกลาง	3.41	.619	มาก	3.12	.677	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.15 พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพญางิ้ว วรวิหาร มีการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.44$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัดอยู่ในระดับมาก ในเรื่องบรรยากาศสภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว และความสะอาดในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.81$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ กิจกรรมการทำบุญ ทำทาน ไหว้พระในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.77$) ความดึงดูดใจของสินค้าหัตถกรรมท้องถิ่น อาหาร และเครื่องดื่ม ที่ขายในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.47$) กิจกรรมนันทนาการ/พักผ่อนหย่อนใจ/กีฬา/ออกกำลังกายเชิงอนุรักษ์ในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.43$) นักท่องเที่ยวมีการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัดอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องกิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากการท่องเที่ยวในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.34$) กิจกรรมปฏิบัติธรรม/การฝึกสมาธิ/วิปัสสนากรรมฐานในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.23$) และการประกวด/การแข่งขันกิจกรรมเชิงธรรมในวัดนี้ เช่น การสวดมนต์ทำนองสรภัญญะ ($\bar{X} = 3.11$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดใหญ่ชัยมงคล มีการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัดอยู่ในระดับมาก ในเรื่องกิจกรรมการทำบุญ ทำทาน ไหว้พระในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.66$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ บรรยากาศสภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว และความสะอาดในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.46$) กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากการท่องเที่ยวในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.45$) นักท่องเที่ยวมีการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัดอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องกิจกรรมปฏิบัติธรรม/การฝึกสมาธิ/วิปัสสนากรรมฐานในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.35$) กิจกรรมนันทนาการ/พักผ่อนหย่อนใจ/กีฬา/ออกกำลังกายเชิงอนุรักษ์ในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.34$) การประกวด/การแข่งขันกิจกรรมเชิงธรรมในวัดนี้ เช่น การสวดมนต์ทำนองสรภัญญะ ($\bar{X} = 3.23$) และความดึงดูดใจของสินค้าหัตถกรรมท้องถิ่น อาหาร และเครื่องดื่ม ที่ขายในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.15$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดหน้าพระเมรุ มีการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.41$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัดอยู่ในระดับมาก ในเรื่องบรรยากาศสภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว และความสะอาดในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.83$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ กิจกรรมการทำบุญ ทำทาน ไหว้พระในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.72$) กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากการท่องเที่ยวในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.67$) นักท่องเที่ยวมีการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัดอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องกิจกรรมนันทนาการ/พักผ่อนหย่อนใจ/กีฬา/ออกกำลังกายเชิงอนุรักษ์ในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.33$) กิจกรรมปฏิบัติธรรม/การฝึกสมาธิ/วิปัสสนากรรมฐานในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.26$) ความดึงดูดใจของสินค้าหัตถกรรมท้องถิ่น อาหาร และเครื่องดื่ม ที่ขายในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.16$) และการประกวด/การแข่งขันกิจกรรมเชิงธรรมในวัดนี้ เช่น การสวดมนต์ทำนองสรภัญญะ ($\bar{X} = 2.90$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้อง มีการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยว

มีการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัดอยู่ในระดับมาก ในเรื่องกิจกรรมการทำบุญ ทำทาน ไหว้พระ ในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.57$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะ และการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์จากการท่องเที่ยวในวัดนี้ ($\bar{X}=3.51$) บรรยากาศสภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว และความสะอาดในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.45$) นักท่องเที่ยวมีการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัดอยู่ในระดับ ปานกลาง ในเรื่องกิจกรรมปฏิบัติธรรม/การฝึกสมาธิ/วิปัสสนากรรมฐานในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.01$) กิจกรรม นันทนาการ/พักผ่อนหย่อนใจ/กีฬา/ออกกำลังกายเชิงอนุรักษ์ในวัดนี้ ($\bar{X} = 2.83$) การประกวด/ การแข่งขันกิจกรรมเชิงธรรมในวัดนี้ เช่น การสวดมนต์ทำนองสรภัญญะ ($\bar{X} = 2.76$) และความตั้งใจ ของสินค้าหัตถกรรมท้องถิ่น อาหาร และเครื่องดื่ม ที่ขายในวัดนี้ ($\bar{X} = 2.67$) ตามลำดับ

8) ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในเรื่องต่างๆ ในวัด จังหวัด พระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 4.16 ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในเรื่องต่างๆในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาของนักท่องเที่ยวเชิง
แสวงบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

นวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ในเรื่องต่างๆ ในวัด	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่ากระบัง		
	X	SD	ระดับ ความ คิดเห็น/ อันดับ	X	SD	ระดับ ความ คิดเห็น/ อันดับ	X	SD	ระดับ ความ คิดเห็น/ อันดับ	X	SD	ระดับ ความ คิดเห็น /อันดับ
1. โครงการทำบุญบำเพ็ญประโยชน์เชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในวัดและชุมชนร่วมกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ นักท่องเที่ยว และชุมชน เพื่อพัฒนา สถานที่ของวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียว ธรรมชาติที่งดงาม สะอาด บรรยากาศดี (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.66	.956	ดี/5	3.72	.965	ดี/4	3.79	.967	ดี/4	3.91	.954	ดี/5
2. บำเพ็ญประโยชน์ทำบุญเพื่อพ่อ (เช่น กิจกรรมสานต่อโครงการพระราชดำริร่วมรณรงค์ให้คนไทยสมานสามัคคีโดยใช้ธรรมร่วมกับการปฏิบัติเข้าช่วยโครงการปลูกป่าอุทิศส่วนกุศลให้กับในหลวง ร.9) (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.89	.886	ดี/1	3.87	.991	ดี/1	3.95	.925	ดี/1	4.08	.950	ดี/1
3. การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อทำบุญเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมร่วมกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ นักท่องเที่ยว และชุมชน (เช่น ร่วมหล่อเทียนพรรษาถวายวัดต่างๆ สวดมนต์ข้ามปี อนุรักษ์การแต่งกายด้วยชุดไทยย้อนยุค มาทำกิจกรรมสร้างสรรค์อื่นๆ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.88	.946	ดี/2	3.79	.946	ดี/3	3.91	.877	ดี/3	4.00	.974	ดี/3

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

นวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ในเรื่องต่างๆ ในวัด	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่าการ้อง		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความ คิดเห็น/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความ คิดเห็น/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความ คิดเห็น/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความ คิดเห็น/ อันดับ
4. โครงการทำบุญโดยสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามวิถีพุทธที่ตั้งอยู่บนความพอดี พอกิน พอใช้ โดยให้ความรู้ การประกอบการโดยใช้หลักธรรม หลักมัชฌิมาปฏิปทา (การปฏิบัติตนในทางสาย กลาง) การบุกเบิกการประกอบการธุรกิจขนาด ย่อมเพื่อสังคม และศาสนารวมทั้งการให้ความรู้ ในหน้าที่ธุรกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การ ประกอบธุรกิจขนาดย่อมเพื่อสังคม การให้ บริการการท่องเที่ยวการเริ่มการประกอบการ ธุรกิจการท่องเที่ยวโดยการให้บริการต่างๆ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง....เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.85	.978	ดี/3	3.84	1.042	ดี/2	3.92	.895	ดี/2	4.06	.941	ดี/2
5. ปรับโปรแกรมการท่องเที่ยวโดยเสริมการการ ปฏิบัติธรรมร่วมกับการทำบุญให้มากขึ้น (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง....เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.70	1.087	ดี/4	3.68	.978	ดี/5	3.78	.927	ดี/5	3.91	.854	ดี/4
โดยรวม	3.79	.792	ดี	3.78	.856	ดี	3.87	.779	ดี	3.99	.827	ดี

จากตารางที่ 4.16 พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพญางิ้วหวีวรวิหาร มีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัด โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.79$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัดอยู่ในระดับดีทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องบำเพ็ญประโยชน์ทำบุญเพื่อพ่อ (เช่น กิจกรรมสานต่อโครงการพระราชดำริร่วมรณรงค์ให้คนไทย สมานสามัคคีโดยใช้ธรรมร่วมกับการปฏิบัติเข้าช่วย โครงการปลูกป่าอุทิศส่วนกุศลให้กับในหลวง ร.9) ($\bar{X} = 3.89$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อ ทำบุญเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมร่วมกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ นักท่องเที่ยว และชุมชน (เช่น ร่วมหล่อเทียนพรรษาถวายวัดต่างๆ สวดมนต์ข้ามปีรณรงค์การแต่งกายด้วยชุดไทยย้อนยุคมาทำกิจกรรมสร้างสรรค์อื่นๆ) ($\bar{X} = 3.88$) โครงการทำบุญโดยสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามวิถีพุทธที่ตั้งอยู่บนความพอดี พอกิน พอใช้ โดยให้ความรู้ การประกอบการโดยใช้หลักธรรม หลักมัชฌิมาปฏิปทา (การปฏิบัติตนในทางสายกลาง) การบุกเบิกการประกอบการธุรกิจขนาดย่อมเพื่อสังคม และศาสนารวมทั้งการให้ความรู้ในหน้าที่ธุรกิจต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น การประกอบธุรกิจขนาดย่อมเพื่อสังคม การให้บริการการท่องเที่ยว การเริ่มการประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวโดยการให้บริการต่างๆ ($\bar{X} = 3.85$) โครงการทำบุญบำเพ็ญประโยชน์เชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในวัดและชุมชนร่วมกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ นักท่องเที่ยว และชุมชน เพื่อพัฒนาสถานที่ของวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวธรรมชาติที่งดงาม สะอาด บรรยากาศดี ($\bar{X} = 3.66$) และปรับปรุงโปรแกรมการท่องเที่ยวโดยเสริมการการปฏิบัติธรรมร่วมกับการทำบุญให้มากขึ้น ($\bar{X} = 3.70$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดใหญ่ชัยมงคล มีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัด โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.78$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัดอยู่ในระดับดีทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องบำเพ็ญประโยชน์ทำบุญเพื่อพ่อ (เช่น กิจกรรมสานต่อโครงการพระราชดำริร่วมรณรงค์ให้คนไทย สมานสามัคคีโดยใช้ธรรมร่วมกับการปฏิบัติเข้าช่วย โครงการปลูกป่าอุทิศส่วนกุศลให้กับในหลวง ร.9) ($\bar{X} = 3.87$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ โครงการทำบุญโดยสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามวิถีพุทธที่ตั้งอยู่บนความพอดี พอกิน พอใช้ โดยให้ความรู้ การประกอบการโดยใช้หลักธรรม หลักมัชฌิมาปฏิปทา (การปฏิบัติตนในทางสายกลาง) การบุกเบิกการประกอบการธุรกิจขนาดย่อมเพื่อสังคม และศาสนารวมทั้งการให้ความรู้ในหน้าที่ธุรกิจต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น การประกอบธุรกิจขนาดย่อมเพื่อสังคม การให้บริการการท่องเที่ยว การเริ่มการประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวโดยการให้บริการต่างๆ ($\bar{X} = 3.84$) การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อ ทำบุญเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมร่วมกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ นักท่องเที่ยว และชุมชน (เช่น ร่วมหล่อเทียนพรรษาถวายวัดต่างๆ สวดมนต์ข้ามปีรณรงค์การแต่งกาย

ด้วยชุดไทยย้อนยุคมาทำกิจกรรมสร้างสรรค์อื่นๆ ($\bar{X} = 3.79$) โครงการทำบุญบำเพ็ญประโยชน์เชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในวัดและชุมชนร่วมกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ นักท่องเที่ยว และชุมชน เพื่อพัฒนาสถานที่ของวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวธรรมชาติที่งดงาม สะอาด บรรยากาศดี ($\bar{X} = 3.72$) และปรับปรุงโปรแกรมการท่องเที่ยวโดยเสริมการปฏิบัติธรรมร่วมกับการทำบุญให้มากขึ้น ($\bar{X} = 3.68$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดหน้าพระเมรุ มีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัด โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัดอยู่ในระดับดีทุกข้อ ดังนี้ในเรื่องบำเพ็ญประโยชน์ทำบุญเพื่อพ่อ (เช่น กิจกรรมสานต่อโครงการพระราชดำริร่วมรณรงค์ให้คนไทยสมานสามัคคีโดยใช้ธรรมร่วมกับการปฏิบัติเข้าช่วย โครงการปลูกป่าอุทิศส่วนกุศลให้กับในหลวง ร.9) ($\bar{X} = 3.95$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ โครงการทำบุญโดยสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามวิถีพุทธที่ตั้งอยู่บนความพอดี พอกิน พอใช้ โดยให้ความรู้ การประกอบการโดยใช้หลักธรรม หลักมัชฌิมาปฏิปทา (การปฏิบัติตนในทางสายกลาง) การบุกเบิกการประกอบการธุรกิจขนาดย่อมเพื่อสังคม และศาสนารวมทั้งการให้ความรู้ในหน้าที่ธุรกิจต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น การประกอบธุรกิจขนาดย่อมเพื่อสังคม การให้บริการการท่องเที่ยว การเริ่มการประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวโดยการให้บริการต่างๆ ($\bar{X} = 3.92$) การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อ ทำบุญเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมร่วมกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ นักท่องเที่ยว และชุมชน (เช่น ร่วมหล่อเทียนพรรษาถวายวัดต่างๆ สวดมนต์ข้ามปีรณรงค์การแต่งกายด้วยชุดไทยย้อนยุคมาทำกิจกรรมสร้างสรรค์อื่นๆ ($\bar{X} = 3.91$) โครงการทำบุญบำเพ็ญประโยชน์เชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในวัดและชุมชนร่วมกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ นักท่องเที่ยว และชุมชน เพื่อพัฒนาสถานที่ของวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวธรรมชาติที่งดงาม สะอาด บรรยากาศดี ($\bar{X} = 3.79$) และปรับปรุงโปรแกรมการท่องเที่ยวโดยเสริมการปฏิบัติธรรมร่วมกับการทำบุญให้มากขึ้น ($\bar{X} = 3.78$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้อง มีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัด โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัดอยู่ในระดับดีทุกข้อ ดังนี้ในเรื่องบำเพ็ญประโยชน์ทำบุญเพื่อพ่อ (เช่น กิจกรรมสานต่อโครงการพระราชดำริร่วมรณรงค์ให้คนไทยสมานสามัคคีโดยใช้ธรรมร่วมกับการปฏิบัติเข้าช่วย โครงการปลูกป่าอุทิศส่วนกุศลให้กับในหลวง ร.9) ($\bar{X} = 4.08$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ โครงการทำบุญโดยสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามวิถีพุทธที่ตั้งอยู่บนความพอดี พอกิน พอใช้ โดยให้ความรู้ การประกอบการโดยใช้หลักธรรม หลักมัชฌิมาปฏิปทา (การปฏิบัติตนในทางสายกลาง) การบุกเบิกการประกอบการธุรกิจขนาดย่อมเพื่อสังคมและศาสนารวมทั้ง

การให้ความรู้ในหน้าที่ธุรกิจต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น การประกอบธุรกิจขนาดย่อมเพื่อสังคม การให้บริการ การท่องเที่ยว การเริ่มการประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวโดยการให้บริการต่างๆ ($\bar{X} = 4.06$) การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อ ทำบุญเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมร่วมกับสถาบันการศึกษา หน่วยงาน ภาครัฐ นักท่องเที่ยว และชุมชน (เช่น ร่วมหล่อเทียนพรรษาถวายวัดต่างๆ สวดมนต์ข้ามปี รมรงค์การแต่งกาย ด้วยชุดไทยย้อนยุคมาทำกิจกรรมสร้างสรรค์อื่นๆ ($\bar{X} = 4.00$) ปรับโปรแกรมการท่องเที่ยวโดยเสริม การปฏิบัติธรรมร่วมกับการทำบุญให้มากขึ้น ($\bar{X} = 3.91$) และโครงการทำบุญบำเพ็ญประโยชน์เชิงอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมในวัดและชุมชนร่วมกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ นักท่องเที่ยว และชุมชน เพื่อพัฒนาสถานที่ของวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวธรรมชาติที่งดงาม สะอาด บรรยากาศดี ($\bar{X} = 3.91$) ตามลำดับ

9) ความคิดเห็นต่ออนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนา เสริมเข้าไปในการท่องเที่ยวในเรื่องต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 4.17 ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยวในวัด จังหวัด
พระนครศรีอยุธยาของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

นวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยว	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่ากาห้อง		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น/อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น/อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น/อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น/อันดับ
1. การจัดทำสื่อวัฒนธรรม/ดิจิทัล/อินเทอร์เน็ต เพื่อเผยแพร่ธรรมและจูงใจให้ปฏิบัติธรรม (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.70	.969	ดี/6	3.57	.974	ดี/10	3.90	.916	ดี/1	3.90	1.049	ดี/4
2. เน้นข่าวสารนวัตกรรมการใช้สื่อเผยแพร่ธรรมและจูงใจให้ปฏิบัติธรรม โดยใช้หลักให้เกิดการรับรู้ว่าการปฏิบัติธรรมเป็นอานิสงส์ (บุญ) อันยิ่งใหญ่เหนือการทำบุญใดๆ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.72	1.006	ดี/3	3.69	.918	ดี/3	3.77	.973	ดี/2	3.89	.984	ดี/5
3. จัดห้องปฏิบัติธรรมและ/หรือสนทนาธรรม/ห้องสมุดใช้สื่อวีดิทัศน์เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมและมีคุณค่าด้านจิตใจ เพื่อเรียนรู้ทางศาสนากับพระภิกษุสงฆ์ด้วยภาษาง่ายๆ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.79	1.028	ดี/1	3.64	.959	ดี/9	3.68	.942	ดี/5	3.91	.933	ดี/2

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

นวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยว	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่ากาห้อง		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ

			ความ คิดเห็น/ อันดับ			ความ คิดเห็น/ อันดับ			ความ คิดเห็น/ อันดับ			ความ คิดเห็น/ อันดับ
4. โครงการสอน/จัดโปรแกรมปฏิบัติธรรมประยุกต์ สำหรับฆราวาส นักท่องเที่ยว และนักเรียนนักศึกษาโดย พระภิกษุสงฆ์/วิทยากร ในวันอาทิตย์หรือวันหยุดพิเศษ ติดต่อกัน โดยจัดวัดหรือสถาบันการศึกษาเป็นศูนย์การ เรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โดยร่วมมือกับ สถาบันการศึกษาต่างๆ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง....เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.70	1.010	ดี/7	3.71	1.028	ดี/2	3.55	.936	ดี/11	3.87	.906	ดี/6
5. นวัตกรรมด้านเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ การเผยแพร่ ธรรมและปฏิบัติธรรมเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และประโยชน์ด้านความสงบสุขที่ได้รับจากการปฏิบัติ ธรรม องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง คือ (1) ครูหรือพระหรือ ผู้เชี่ยวชาญ (2) การสร้างบรรยากาศ สถานที่เอื้ออำนวย ต่อการปฏิบัติธรรม (3) เทคนิคการสอนต่างๆ ที่น่าสนใจ เช่น ข่าวสารและสื่อที่ใช้ประกอบ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง....เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.76	.986	ดี/2	3.65	.968	ดี/5	3.68	1.004	ดี/6	3.90	.859	ดี/3

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

นวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตาม หลักพุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยว	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่ากาเรือ		
	$\bar{x}$	SD	ระดับความ	$\bar{x}$	SD	ระดับความ	$\bar{x}$	SD	ระดับความ	$\bar{x}$	SD	ระดับความ

			คิดเห็น/ อันดับ			คิดเห็น/ อันดับ			คิดเห็น/ อันดับ			คิดเห็น/ อันดับ
6. การปรับทุกอิริยาบถให้สามารถทำสมาธิได้ใน ขณะท่องเที่ยว ได้แก่ การออกกำลังกาย/กายบริหาร /นันทนาการปฏิบัติธรรม ร่วมกับการฝึกสมาธิ และ สอนธรรม เชิงฝึกสมาธิ เช่น (1) โยคะปฏิบัติธรรม (2) ไทเก๊กประยุกต์ปฏิบัติธรรม (3) เดินสมาธิ (4) กายบริหารสมาธิ (5) ทุกอิริยาบถอื่นๆ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.62	.982	ดี/10	3.49	.990	ดี/11	3.65	.978	ดี/7	3.79	1.038	ดี/9
7. การใส่ทำนองเพลงสรภัญญะ/สอนฝึกสมาธิ บท สวดมนต์ต่างๆ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.61	.994	ดี/11	3.64	.927	ดี/7	3.58	.959	ดี/9	3.48	1.087	ดี/11
8. บริหารจัดการและพัฒนาพระและวัด ให้เป็น ต้นแบบที่ดีของการปฏิบัติธรรม รวมทั้งแต่ละวัดต้อง พัฒนาพระ/วิทยากรที่สามารถสอนธรรม/ประชาสัมพันธ์ /จูงใจนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในวัดให้เห็น คุณค่าที่ดีของการปฏิบัติธรรม (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.71	.977	ดี/4	3.65	1.029	ดี/6	3.75	.957	ดี/3	3.92	.884	ดี/1

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

นวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม ตามหลักพุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการ ท่องเที่ยว	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่ากาเรือ		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความ คิดเห็น/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความ คิดเห็น/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความ คิดเห็น/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความ คิดเห็น/ อันดับ

9. การกำหนดรางวัลเกียรติคุณสำหรับโครงการระหว่างวัด สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ และชุมชนที่ปฏิบัติธรรมดีเด่น เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้กับในหลวง ร.9 (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.70	1.124	ดี/8	3.67	.888	ดี/4	3.58	.959	ดี/10	3.68	1.154	ดี/10
10. การจัดกิจกรรมการปรับเปลี่ยน/เพิ่มเติมเส้นทางแสวงบุญสู่เส้นทางแสวงธรรม เช่น ปรับโปรแกรมทัวร์โดยเพิ่มกิจกรรมปฏิบัติธรรม เช่น สวดมนต์ กำหนดลมหายใจ เบื้องต้น ซึ่งใช้เวลาน้อยหรือมากตามความสะดวก หรือปรับการฝึกสมาธิในทุกอิริยาบถ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.68	1.053	ดี/9	3.64	.948	ดี/8	3.60	.932	ดี/8	3.83	.965	ดี/7
11. โครงการอุปสมบทหมู่ภาคฤดูร้อนหรือบวชชีพราหมณ์ในช่วงปิดเทอมหรือวันหยุดพิเศษติดต่อกันสำหรับนักเรียน นักศึกษา หรือประชาชนที่สนใจ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.71	1.140	ดี/5	3.71	.982	ดี/1	3.75	.958	ดี/4	3.79	1.028	ดี/8
โดยรวม	3.70	.825	ดี	3.65	.783	ดี	3.67	.755	ดี	3.81	.776	ดี

จากตารางที่ 4.17 พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพญางิ้วหว้าวิหาร มีความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยวในวัด โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.70$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยวในวัดอยู่ในระดับดีทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องจัดห้องปฏิบัติธรรมและ/หรือสนทนาธรรม/ห้องสมุดใช้สื่อวีดิทัศน์เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมและมีคุณค่าด้านจิตใจ เพื่อเรียนรู้ทางศาสนากับพระภิกษุสงฆ์ด้วยภาษาง่ายๆ ($\bar{X} = 3.79$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ นวัตกรรมด้านเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ การเผยแพร่ธรรมและปฏิบัติธรรมเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และประโยชน์ด้านความสงบสุขที่ได้รับจากการปฏิบัติธรรม องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง คือ (1) ครูหรือพระหรือผู้เชี่ยวชาญ (2) การสร้างบรรยากาศ สถานที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติธรรม (3) เทคนิคการสอนต่างๆ ที่น่าสนใจ เช่น ข่าวสารและสื่อที่ใช้ประกอบ ($\bar{X} = 3.76$) เน้นข่าวสารนวัตกรรมที่ใช้สื่อเผยแพร่ธรรมและจูงใจให้ปฏิบัติธรรม โดยใช้หลักให้เกิดการรับรู้ว่าการปฏิบัติธรรมเป็นอานิสงส์ (บุญ) อันยิ่งใหญ่เหนือการทำบุญใดๆ ($\bar{X} = 3.72$) บริหารจัดการและพัฒนาพระและวัด ให้เป็นต้นแบบที่ดีของการปฏิบัติธรรม รวมทั้งแต่ละวัดต้องพัฒนาพระ/วิทยากรที่สามารถสอนธรรม/ประชาสัมพันธ์/จูงใจนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในวัดให้เห็นคุณค่าที่ดีของการปฏิบัติธรรม ($\bar{X} = 3.71$) โครงการอุปสมบทหมู่ภาคฤดูร้อนหรือบวชชีพราหมณ์ในช่วงปิดเทอมหรือวันหยุดพิเศษติดต่อกันสำหรับนักเรียน นักศึกษา หรือประชาชนที่สนใจ ($\bar{X} = 3.71$) การจัดทำสื่อ นวัตกรรม/ดิจิทัล/อินเทอร์เน็ต เพื่อเผยแพร่ธรรมและจูงใจให้ปฏิบัติธรรม ($\bar{X} = 3.70$) โครงการสอน/จัดโปรแกรมปฏิบัติธรรมประยุกต์สำหรับฆราวาส นักท่องเที่ยว และนักเรียนนักศึกษาโดยพระภิกษุสงฆ์/วิทยากร ในวันอาทิตย์หรือวันหยุดพิเศษติดต่อกัน โดยจัดวัดหรือสถาบันการศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โดยร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่างๆ ($\bar{X} = 3.70$) การกำหนดรางวัลเกียรติคุณสำหรับโครงการระหว่างวัด สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ และชุมชนที่ปฏิบัติธรรมดีเด่น เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้กับในหลวง ร.9 ($\bar{X} = 3.70$) การจัดกิจกรรมการปรับเปลี่ยน/เพิ่มเติมเส้นทางแสวงบุญสู่เส้นทางแสวงธรรม เช่น ปรับโปรแกรมทัวร์โดยเพิ่มกิจกรรมปฏิบัติธรรม เช่น สวดมนต์ กำหนดลมหายใจเบื้องต้น ซึ่งใช้เวลาน้อยหรือมากตามความสะดวก หรือปรับการฝึกสมาธิในทุกอิริยาบถ ($\bar{X} = 3.68$) การปรับทุกอิริยาบถให้สามารถทำสมาธิได้ในขณะท่องเที่ยว ได้แก่ การออกกำลังกาย/กายบริหาร/นันทนาการปฏิบัติธรรม ร่วมกับการฝึกสมาธิ และสอนธรรม เชิงฝึกสมาธิ เช่น (1) โยคะปฏิบัติธรรม (2) ไทเก๊กประยุกต์ปฏิบัติธรรม (3) เดินสมาธิ (4) กายบริหารสมาธิ (5) ทุกอิริยาบถอื่นๆ ($\bar{X} = 3.62$) การใส่ทำนองเพลงสรภัญญะ/สอนฝึกสมาธิ บทสวดมนต์ต่างๆ ($\bar{X} = 3.61$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดใหญ่ชัยมงคล มีความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยวในวัด โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.65$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยวในวัดอยู่ในระดับดีทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องโครงการอุปสมบทหมู่ภาคฤดูร้อนหรือบวชชีพราหมณ์ในช่วงปิดเทอมหรือวันหยุดพิเศษติดต่อกันสำหรับ

นักเรียน นักศึกษา หรือประชาชนที่สนใจ ($\bar{X} = 3.71$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ โครงการสอน/จัดโปรแกรมปฏิบัติธรรมประยุกต์สำหรับฆราวาส นักท่องเที่ยว และนักเรียนนักศึกษาโดยพระภิกษุสงฆ์/วิทยากร ในวันอาทิตย์หรือวันหยุดพิเศษติดต่อกัน โดยจัดวัดหรือสถาบันการศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โดยร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่างๆ ($\bar{X} = 3.71$) เน้นข่าวสารนวัตกรรมการใช้สื่อเผยแพร่ธรรมและจูงใจให้ปฏิบัติธรรม โดยใช้หลักให้เกิดการรับรู้ว่าการปฏิบัติธรรมเป็นอานิสงส์ (บุญ) อันยิ่งใหญ่เหนือการทำบุญใดๆ ($\bar{X} = 3.69$) การกำหนดรางวัลเกียรติคุณสำหรับโครงการระหว่างวัด สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ และชุมชนที่ปฏิบัติธรรมดีเด่น เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้กับในหลวง ร.9 ($\bar{X} = 3.67$) นวัตกรรมด้านเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ การเผยแพร่ธรรมและปฏิบัติธรรมเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และประโยชน์ด้านความสงบสุขที่ได้รับจากการปฏิบัติธรรม องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง คือ (1) ครูหรือพระหรือผู้เชี่ยวชาญ (2) การสร้างบรรยากาศ สถานที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติธรรม (3) เทคนิคการสอนต่างๆ ที่น่าสนใจ เช่น ข่าวสารและสื่อที่ใช้ประกอบ ($\bar{X} = 3.65$) บริหารจัดการและพัฒนาพระและวัด ให้เป็นต้นแบบที่ดีของการปฏิบัติธรรม รวมทั้งแต่ละวัดต้องพัฒนาพระ/วิทยากรที่สามารถสอนธรรม/ประชาสัมพันธ์/จูงใจนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในวัดให้เห็นคุณค่าที่ดีของการปฏิบัติธรรม ($\bar{X} = 3.65$) การใส่ทำนองเพลงสรภัญญะ/สอนฝึกสมาธิ บทสวดมนต์ต่างๆ ($\bar{X} = 3.64$) การจัดกิจกรรมการปรับเปลี่ยน/เพิ่มเติมเส้นทางแสวงบุญสู่เส้นทางแสวงธรรม เช่น ปรับโปรแกรมทัวร์ โดยเพิ่มกิจกรรมปฏิบัติธรรม เช่น สวดมนต์ กำหนดลมหายใจเบื้องต้น ซึ่งใช้เวลาน้อยหรือมากตามความสะดวก หรือปรับการฝึกสมาธิในทุกอิริยาบถ ($\bar{X} = 3.64$) จัดห้องปฏิบัติธรรมและ/หรือสนทนาธรรม/ห้องสมุดใช้สื่อวีดิทัศน์เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมและมีคุณค่าด้านจิตใจ เพื่อเรียนรู้ทางศาสนากับพระภิกษุสงฆ์ด้วยภาษาต่างๆ ($\bar{X} = 3.64$) การจัดทำสื่อ นวัตกรรม/ดิจิทัล/อินเทอร์เน็ต เพื่อเผยแพร่ธรรมและจูงใจให้ปฏิบัติธรรม ($\bar{X} = 3.57$) การปรับทุกอิริยาบถให้สามารถทำสมาธิได้ในขณะท่องเที่ยว ได้แก่ การออกกำลังกาย/กายบริหาร/นันทนาการปฏิบัติธรรม ร่วมกับการฝึกสมาธิ และสอนธรรม เชิงฝึกสมาธิ เช่น (1) โยคะปฏิบัติธรรม (2) ไทเก๊กประยุกต์ปฏิบัติธรรม (3) เดินสมาธิ (4) กายบริหารสมาธิ (5) ทุกอิริยาบถอื่นๆ ($\bar{X} = 3.49$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดหน้าพระเมรุ มีความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยวในวัด โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.67$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยวในวัดอยู่ในระดับดีทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องการจัดทำสื่อ นวัตกรรม/ดิจิทัล/อินเทอร์เน็ต เพื่อเผยแพร่ธรรมและจูงใจให้ปฏิบัติธรรม ($\bar{X} = 3.90$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ เน้นข่าวสารนวัตกรรมการใช้สื่อเผยแพร่ธรรมและจูงใจให้ปฏิบัติธรรม โดยใช้หลักให้เกิดการรับรู้ว่าการปฏิบัติธรรมเป็นอานิสงส์ (บุญ) อันยิ่งใหญ่เหนือการทำบุญใดๆ ($\bar{X} = 3.77$) บริหารจัดการและพัฒนาพระและวัด ให้เป็นต้นแบบที่ดีของการปฏิบัติธรรม รวมทั้งแต่ละวัดต้องพัฒนาพระ/วิทยากรที่สามารถสอนธรรม/ประชาสัมพันธ์/จูงใจนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในวัดให้เห็นคุณค่าที่ดีของการปฏิบัติธรรม ($\bar{X} = 3.75$) โครงการอุปสมบทหมู่ภาคฤดูร้อนหรือบวชชีพราหมณ์ในช่วงปิดเทอมหรือ

วันหยุดพิเศษติดต่อกันสำหรับนักเรียน นักศึกษา หรือประชาชนที่สนใจ ($\bar{X} = 3.75$) จัดห้องปฏิบัติธรรม และ/หรือสันทนาการ/ห้องสมุดใช้สื่อวีดิทัศน์เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมและมีคุณค่าด้านจิตใจ เพื่อเรียนรู้ทางศาสนากับพระภิกษุสงฆ์ด้วยภาษาต่างๆ ($\bar{X} = 3.68$) นวัตกรรมด้านเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ การเผยแพร่ธรรมและปฏิบัติธรรมเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และประโยชน์ด้านความสงบสุขที่ได้รับจากการปฏิบัติธรรม องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง คือ (1) ครูหรือพระหรือผู้เชี่ยวชาญ (2) การสร้างบรรยากาศ สถานที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติธรรม (3) เทคนิคการสอนต่างๆ ที่น่าสนใจ เช่น ข่าวสารและสื่อที่ใช้ประกอบ ($\bar{X} = 3.68$) การปรับทุกอิริยาบถให้สามารถทำสมาธิได้ในขณะท่องเที่ยว ได้แก่ การออกกำลังกาย/กายบริหาร/นันทนาการปฏิบัติธรรม ร่วมกับการฝึกสมาธิ และสอนธรรม เจริญสมาธิ เช่น (1) โยคะปฏิบัติธรรม (2) ไทเก๊กประยุกต์ปฏิบัติธรรม (3) เดินสมาธิ (4) กายบริหารสมาธิ (5) ทุกอิริยาบถอื่นๆ ($\bar{X} = 3.65$) การจัดกิจกรรมการปรับเปลี่ยน/เพิ่มเติมเส้นทางแสวงบุญสู่เส้นทางแสวงธรรม เช่น ปรับโปรแกรมทัวร์โดยเพิ่มกิจกรรมปฏิบัติธรรม เช่น สวดมนต์ กำหนดลมหายใจเบื้องต้น ซึ่งใช้เวลาน้อยหรือมากตามความสะดวก หรือปรับการฝึกสมาธิในทุกอิริยาบถ ($\bar{X} = 3.60$) การใส่ทำนองเพลงสรภัญญะ/สอนฝึกสมาธิ บทสวดมนต์ต่างๆ และเรื่องกำหนดรางวัลเกียรติคุณสำหรับโครงการระหว่างวัด สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ และชุมชนที่ปฏิบัติธรรมดีเด่น เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้กับในหลวง ร.9 ($\bar{X} = 3.58$ เท่ากัน) โครงการสอน/จัดโปรแกรมปฏิบัติธรรมประยุกต์สำหรับฆราวาส นักท่องเที่ยว และนักเรียนนักศึกษาโดยพระภิกษุสงฆ์/วิทยากร ในวันอาทิตย์หรือวันหยุดพิเศษติดต่อกัน โดยจัดวัดหรือสถาบันการศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โดยร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่างๆ ($\bar{X} = 3.55$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้อง มีความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยวในวัด โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.81$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยวในวัดอยู่ในระดับดีทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องบริหารจัดการและพัฒนาพระและวัด ให้เป็นต้นแบบที่ดีของการปฏิบัติธรรม รวมทั้งแต่ละวัดต้องพัฒนาพระ/วิทยากรที่สามารถสอนธรรม/ประชาสัมพันธ์/จูงใจนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในวัดให้เห็นคุณค่าที่ดีของการปฏิบัติธรรม ($\bar{X} = 3.92$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ จัดห้องปฏิบัติธรรมและ/หรือสันทนาการ/ห้องสมุดใช้สื่อวีดิทัศน์เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมและมีคุณค่าด้านจิตใจ เพื่อเรียนรู้ทางศาสนากับพระภิกษุสงฆ์ด้วยภาษาต่างๆ ($\bar{X} = 3.91$) นวัตกรรมด้านเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ การเผยแพร่ธรรมและปฏิบัติธรรมเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และประโยชน์ด้านความสงบสุขที่ได้รับจากการปฏิบัติธรรม องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง คือ (1) ครูหรือพระหรือผู้เชี่ยวชาญ (2) การสร้างบรรยากาศ สถานที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติธรรม (3) เทคนิคการสอนต่างๆ ที่น่าสนใจ เช่น ข่าวสารและสื่อที่ใช้ประกอบ ($\bar{X} = 3.90$) การจัดทำสื่อนวัตกรรม/ดิจิทัล/อินเทอร์เน็ต เพื่อเผยแพร่ธรรมและจูงใจให้ปฏิบัติธรรม ($\bar{X} = 3.90$) เน้นข่าวสารนวัตกรรมที่ใช้สื่อเผยแพร่ธรรมและจูงใจให้ปฏิบัติธรรม โดยใช้หลักให้เกิดการรับรู้ว่าการปฏิบัติธรรมเป็นอานิสงส์ (บุญ) อันยิ่งใหญ่เหนือการทำบุญใดๆ ($\bar{X} = 3.89$) โครงการสอน/จัดโปรแกรมปฏิบัติธรรมประยุกต์สำหรับฆราวาส นักท่องเที่ยว และนักเรียน

นักศึกษาโดยพระภิกษุสงฆ์/วิทยากร ในวันอาทิตย์หรือวันหยุดพิเศษติดต่อกัน โดยจัดวัดหรือสถาบันการศึกษา เป็นศูนย์การเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โดยร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่างๆ ($\bar{X} = 3.87$) การจัดกิจกรรมการปรับเปลี่ยน/เพิ่มเติมเส้นทางแสวงบุญสู่เส้นทางแสวงธรรม เช่น ปรับโปรแกรมทัวร์โดย เพิ่มกิจกรรมปฏิบัติธรรม เช่น สวดมนต์ กำหนดลมหายใจเบื้องต้น ซึ่งใช้เวลาน้อยหรือมากตามความสะดวก หรือปรับการฝึกสมาธิในทุกอิริยาบถ ($\bar{X} = 3.83$) โครงการอุปสมบทหมู่ภาคฤดูร้อนหรือบวชชีพรามณ์ในช่วง ปิดเทอมหรือวันหยุดพิเศษติดต่อกันสำหรับนักเรียน นักศึกษา หรือประชาชนที่สนใจ ($\bar{X} = 3.79$) การปรับทุก อิริยาบถให้สามารถทำสมาธิได้ในขณะท่องเที่ยว ได้แก่ การออกกำลังกาย/กายบริหาร/นันทนาการปฏิบัติธรรม ร่วมกับการฝึกสมาธิ และสอนธรรม เชิงฝึกสมาธิ เช่น (1) โยคะปฏิบัติธรรม (2) ไทเก๊กประยุกต์ปฏิบัติธรรม (3) เดินสมาธิ (4) กายบริหารสมาธิ (5) ทุกอิริยาบถอื่นๆ ($\bar{X} = 3.79$) การกำหนดรางวัลเกียรติคุณสำหรับ โครงการระหว่างวัด สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ และชุมชนที่ปฏิบัติธรรมดีเด่น เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้กับ ในหลวง ร.9 ($\bar{X} = 3.68$) การใส่ทำนองเพลงสรภัญญะ/สอนฝึกสมาธิ บทสวณมนต์ต่างๆ ($\bar{X} = 3.48$) ตามลำดับ

10) ความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 4.18 ความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

การทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่ากาห้อง		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น/ อันดับ
1. คาดว่าจะเกิดการเรียนรู้ในการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง... เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.68	1.008	ดี/4	3.73	.962	ดี/4	3.76	.878	ดี/3	3.81	.929	ดี/2
2. มีความสนใจในสิ่งใหม่ๆในการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง... เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.71	1.018	ดี/2	3.94	.908	ดี/1	3.80	.876	ดี/2	3.88	.891	ดี/1
3. ได้ประเมินแล้วว่าการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้มีคุณค่าจากสิ่งใหม่ๆต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง... เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.68	.952	ดี/3	3.76	.922	ดี/3	3.80	.865	ดี/1	3.77	.802	ดี/3
4. ถ้ามีการพัฒนาเทคโนโลยี/สภาพแวดล้อมทางกายภาพ/กลยุทธ์การตลาดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจะทำให้มาท่องเที่ยวที่วัดนี้อีกในอนาคต (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง... เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.77	.962	ดี/1	3.82	.881	ดี/2	3.60	.932	ดี/4	3.70	.893	ดี/4
โดยรวม	3.70	.836	ดี	3.81	.793	ดี	3.74	.759	ดี	3.79	.774	ดี

จากตารางที่ 4.18 พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพญูเชิงวรวิหาร มีความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัด โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.70$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัดอยู่ในระดับดีทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องถ้ามีการพัฒนาเทคโนโลยี/สภาพแวดล้อมทางกายภาพ/กลยุทธ์การตลาดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจะทำให้มาท่องเที่ยวที่วัดนี้อีกในอนาคต ($\bar{X} = 3.77$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ มีความสนใจในสิ่งใหม่ๆ ในการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้ ($\bar{X} = 3.71$) ได้ประเมินแล้วว่าการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้มีคุณค่าจากสิ่งใหม่ๆ ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ($\bar{X} = 3.68$) และคาดว่าจะเกิดการเรียนรู้ในการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้ ($\bar{X} = 3.68$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดใหญ่ชัยมงคล มีความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัด โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.81$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัดอยู่ในระดับดีทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องมีความสนใจในสิ่งใหม่ๆ ในการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้ ($\bar{X} = 3.94$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ถ้ามีการพัฒนาเทคโนโลยี/สภาพแวดล้อมทางกายภาพ/กลยุทธ์การตลาดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจะทำให้มาท่องเที่ยวที่วัดนี้อีกในอนาคต ($\bar{X} = 3.82$) ได้ประเมินแล้วว่าการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้มีคุณค่าจากสิ่งใหม่ๆ ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ($\bar{X} = 3.76$) และคาดว่าจะเกิดการเรียนรู้ในการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้ ($\bar{X} = 3.73$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดหน้าพระเมรุ มีความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัด โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.74$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัดอยู่ในระดับดีทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องได้ประเมินแล้วว่าการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้มีคุณค่าจากสิ่งใหม่ๆ ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ($\bar{X} = 3.80$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ มีความสนใจในสิ่งใหม่ๆ ในการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้ ($\bar{X} = 3.80$) คาดว่าจะเกิดการเรียนรู้ในการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้ ($\bar{X} = 3.76$) และถ้ามีการพัฒนาเทคโนโลยี/สภาพแวดล้อมทางกายภาพ/กลยุทธ์การตลาดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจะทำให้มาท่องเที่ยวที่วัดนี้อีกในอนาคต ($\bar{X} = 3.60$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้อง มีความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัด โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.79$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัดอยู่ในระดับดีทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องมีความสนใจในสิ่งใหม่ๆ ในการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้ ($\bar{X} = 3.88$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ คาดว่าจะเกิดการเรียนรู้ในการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้ ($\bar{X} = 3.81$) ได้ประเมินแล้วว่าการทำบุญ/ทำทาน/

ไหว้พระที่วัดนี้มีคุณค่าจากสิ่งใหม่ๆต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ($\bar{X} = 3.77$) และถ้ามีการพัฒนาเทคโนโลยี/สภาพแวดล้อมทางกายภาพ/กลยุทธ์การตลาดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจะทำให้มาท่องเที่ยวที่วัดนี้อีกในอนาคต ($\bar{X} = 3.70$) ตามลำดับ

11) พฤติกรรมภายหลังการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย (1) ความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ (2) ความตั้งใจในการแนะนำ/บอกต่อให้กับบุคคลอื่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ (3) แนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต (4) ความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัด

(1) ความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

ตารางที่ 4.19 พฤติกรรมภายหลังการท่องเที้ยวของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา :
ความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

ความพึงพอใจโดยรวมต่อ การทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่ากาห้อง		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึง พอใจ/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความ พึงพอใจ/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความ พึงพอใจ/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความ พึงพอใจ/ อันดับ
1. คิดว่าการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงทำบุญ/ทำ ทาน/ไหว้พระ ที่วัดนี้เป็นการตัดสินใจที่ ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.75	1.077	พึงพอใจ/3	3.92	.981	พึงพอใจ/3	3.94	.941	พึงพอใจ/3	3.96	.875	พึงพอใจ/3
2. มีความสุขเมื่อมาท่องเที่ยวทำบุญ/ทำทาน/ ไหว้พระ ที่วัดนี้ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.82	1.158	พึงพอใจ/2	3.95	.914	พึงพอใจ/2	4.03	.897	พึงพอใจ/2	3.98	.910	พึงพอใจ/2
3. ประเมินความพึงพอใจโดยรวมต่อการท่องเที่ยว เชิงทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ที่วัดนี้ (ไม่พึงพอใจเลย...พึงพอใจมาก)	3.83	1.083	พึงพอใจ/1	4.10	.835	พึงพอใจ/1	4.13	.829	พึงพอใจ/1	4.14	.779	พึงพอใจ/1
ในภาพรวม	3.80	.976	พึงพอใจ	3.99	.828	พึงพอใจ	4.03	.788	พึงพอใจ	4.02	.786	พึงพอใจ

ตารางที่ 4.20 พฤติกรรมภายหลังการท่องเที๋ยวนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา :
ความตั้งใจในการแนะนำ/บอกต่อให้กับบุคคลอื่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

ความตั้งใจในการแนะนำ/บอกต่อให้กับ บุคคลอื่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงแสวง บุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่ากาห้อง		
	$\bar{x}$	SD	ระดับความ ตั้งใจ/ อันดับ	$\bar{x}$	SD	ระดับความ ตั้งใจ/ อันดับ	$\bar{x}$	SD	ระดับความ ตั้งใจ/ อันดับ	$\bar{x}$	SD	ระดับความ ตั้งใจ/ อันดับ
1. ถ้ามีโอกาสจะแนะนำ/บอกต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ที่วัดนี้ให้กับบุคคลอื่น (ต่ำมาก...สูงมาก)	3.78	1.124	ตั้งใจมาก/1	3.88	1.008	ตั้งใจมาก/3	4.00	.892	ตั้งใจมาก/2	4.05	.857	ตั้งใจมาก/2
2. จะแนะนำบุคคลอื่นให้ ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.76	1.102	ตั้งใจมาก/2	3.93	.868	ตั้งใจมาก/1	3.97	.839	ตั้งใจมาก/3	4.01	.859	ตั้งใจมาก/3
3. จะบอกเล่าสิ่งที่ดีของการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้ให้กับบุคคลอื่น (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.75	1.104	ตั้งใจมาก/3	3.89	.952	ตั้งใจมาก/2	4.04	.856	ตั้งใจมาก/1	4.07	.868	ตั้งใจมาก/1
โดยรวม	3.76	1.021	ตั้งใจมาก	3.90	.874	ตั้งใจมาก	4.00	.815	ตั้งใจมาก	4.04	.829	ตั้งใจมาก

ตารางที่ 4.21 พฤติกรรมภายหลังการท่องเที้ยวของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา :
แนวโน้มพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต

แนวโน้มพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยววัด ในอนาคต	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่ากาห้อง		
	$\bar{X}$	SD	ระดับแนว โน้ม/อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับแนว โน้ม/อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับแนว โน้ม/อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับแนว โน้ม/อันดับ
1. ถ้าต้องการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ แบบนี้อีกจะทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่ วัดนี้ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง....เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.66	1.075	ดี/3	3.84	.992	ดี/3	3.98	.845	ดี/1	3.98	.876	ดี/3
2. ถ้ามีโอกาสที่จะมาทำบุญ/ทำทาน/ไหว้ พระจะมาที่วัดนี้อีก (ต่ำมาก...สูงมาก)	3.75	1.086	ดี/1	3.98	.943	ดี/1	3.95	.842	ดี/3	4.01	.859	ดี/2
3. ในครั้งต่อไปมีแนวโน้มจะไปทำบุญ/ทำ ทาน/ไหว้พระ ที่วัดนี้ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง....เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.73	1.136	ดี/2	3.93	.935	ดี/2	3.96	.880	ดี/2	4.01	.835	ดี/1
โดยรวม	3.71	1.006	ดี	3.91	.896	ดี	3.97	.766	ดี	4.00	.813	ดี

จากตารางที่ 4.21 พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพนัญเชิงวรวิหาร มีพฤติกรรมภายหลังการท่องเที่ยว : แนวนิยมพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคตอยู่ในระดับดีทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องถ้ามีโอกาสที่จะมาทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระจะมาที่วัดนี้อีก ($\bar{X} = 3.75$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ในครั้งต่อไปมีแนวโน้มจะไปทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ที่วัดนี้ ($\bar{X} = 3.73$) และถ้าต้องการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระแบบนี้อีกจะมาทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้ ($\bar{X} = 3.66$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดใหญ่ชัยมงคล มีพฤติกรรมภายหลังการท่องเที่ยว : แนวนิยมพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.91$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคตอยู่ในระดับดีทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องถ้ามีโอกาสที่จะมาทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระจะมาที่วัดนี้อีก ($\bar{X} = 3.98$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ในครั้งต่อไปมีแนวโน้มจะไปทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ที่วัดนี้ ($\bar{X} = 3.93$) และถ้าต้องการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระแบบนี้อีกจะมาทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้ ($\bar{X} = 3.84$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดหน้าพระเมรุ มีพฤติกรรมภายหลังการท่องเที่ยว : แนวนิยมพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคตอยู่ในระดับดีทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องถ้าต้องการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระแบบนี้อีกจะมาทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้ ($\bar{X} = 3.98$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ในครั้งต่อไปมีแนวโน้มจะไปทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ที่วัดนี้ ($\bar{X} = 3.96$) และถ้ามีโอกาสที่จะมาทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระจะมาที่วัดนี้อีก ($\bar{X} = 3.95$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้อง มีพฤติกรรมภายหลังการท่องเที่ยว : แนวนิยมพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคตอยู่ในระดับดีทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องในครั้งต่อไปมีแนวโน้มจะไปทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ที่วัดนี้ ($\bar{X} = 4.01$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ถ้ามีโอกาสที่จะมาทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระจะมาที่วัดนี้อีก ($\bar{X} = 4.01$) และถ้าต้องการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระแบบนี้อีกจะมาทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดนี้ ($\bar{X} = 4.98$) ตามลำดับ

(4) ความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัด

ตารางที่ 4.22 พฤติกรรมภายหลังการท่องเที้ยวของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา : ความ
 คิดเห็น/ความรู้สึกหลังการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัด

ความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการทำบุญ/ทำทาน/ ไหว้พระที่วัด	วัดพนัญเชิงวรวิหาร			วัดใหญ่ชัยมงคล			วัดหน้าพระเมรุ			วัดท่ากาห้อง		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความ คิดเห็น /ความรู้สึก อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความ คิดเห็น/ ความรู้สึก อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความ คิดเห็น/ ความรู้สึก อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความ คิดเห็น/ ความรู้สึก อันดับ
1. มีความโลภ โกรธ หลง น้อยลง มีความปลง มากขึ้น (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.51	.969	ดี/3	3.60	.888	ดี/5	3.53	.907	ดี/5	3.55	.903	ดี/4
2. ความกลัวความทุกข์ที่เกิดจากการเกิด ความ แก่ ความตาย ลดลง (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.48	1.068	ดี/4	3.73	.874	ดี/2	3.57	.949	ดี/3	3.52	.937	ดี/5
3. มีปัญญา มีสมาธิ มีความสงบ อุดหนุนมากขึ้น (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.66	1.007	ดี/2	3.64	.901	ดี/4	3.91	.927	ดี/1	3.79	.928	ดี/2
4. สามารถแก้ปัญหาชีวิตได้ดีขึ้น (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.41	1.074	ดี/5	3.68	.920	ดี/3	3.56	.906	ดี/4	3.57	.913	ดี/3
5. คิดดี ทำดี พุทธิ มากขึ้น (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.82	1.063	ดี/1	3.83	.922	ดี/1	3.76	.949	ดี/2	3.86	.899	ดี/1
โดยรวม	3.57	.886	ดี	3.69	.780	ดี	3.66	.823	ดี	3.66	.790	ดี

จากตารางที่ 4.22 พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดพญางิ้ว วรวิหาร มีพฤติกรรมภายหลังการท่องเที่ยว : ความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัด โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.57$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัด อยู่ในระดับดีทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องคติ ทำดี พุทธิ มากขึ้น ($\bar{X} = 3.82$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ มีปัญญา มีสมาธิ มีความสงบ อุดหนุนมากขึ้น ($\bar{X} = 3.66$) มีความโลภ โกรธ หลง น้อยลง มีความปลงมากขึ้น ($\bar{X} = 3.51$) ความกลัวความทุกข์ที่เกิดจากการเกิด ความแก่ ความตาย ลดลง ($\bar{X} = 3.48$) และสามารถแก้ปัญหาชีวิตได้ดีขึ้น ($\bar{X} = 3.41$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดใหญ่ชัยมงคล มีพฤติกรรมภายหลังการท่องเที่ยว : ความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัด โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.69$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัด อยู่ในระดับดีทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องคติ ทำดี พุทธิ มากขึ้น ($\bar{X} = 3.83$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ความกลัวความทุกข์ที่เกิดจากการเกิด ความแก่ ความตาย ลดลง ($\bar{X} = 3.73$) สามารถแก้ปัญหาชีวิตได้ดีขึ้น ($\bar{X} = 3.68$) มีปัญญา มีสมาธิ มีความสงบ อุดหนุนมากขึ้น ($\bar{X} = 3.64$) และมีความโลภ โกรธ หลง น้อยลง มีความปลงมากขึ้น ($\bar{X} = 3.60$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดหน้าพระเมรุ มีพฤติกรรมภายหลังการท่องเที่ยว : ความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัด โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัด อยู่ในระดับดีทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องมีปัญญา มีสมาธิ มีความสงบ อุดหนุนมากขึ้น ($\bar{X} = 3.91$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ คติดี ทำดี พุทธิ มากขึ้น ($\bar{X} = 3.76$) ความกลัวความทุกข์ที่เกิดจากการเกิด ความแก่ ความตาย ลดลง ($\bar{X} = 3.57$) สามารถแก้ปัญหาชีวิตได้ดีขึ้น ($\bar{X} = 3.56$) มีความโลภ โกรธ หลง น้อยลง มีความปลงมากขึ้น ($\bar{X} = 3.53$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัดท่าการ้อง มีพฤติกรรมภายหลังการท่องเที่ยว : ความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัด โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระที่วัด อยู่ในระดับดีทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องคติ ทำดี พุทธิ มากขึ้น ($\bar{X} = 3.86$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ มีปัญญา มีสมาธิ มีความสงบ อุดหนุนมากขึ้น ($\bar{X} = 3.79$) สามารถแก้ปัญหาชีวิตได้ดีขึ้น ($\bar{X} = 3.57$) มีความโลภ โกรธ หลง น้อยลง มีความปลงมากขึ้น ($\bar{X} = 3.55$) และความกลัวความทุกข์ที่เกิดจากการเกิด ความแก่ ความตาย ลดลง ($\bar{X} = 3.52$) ตามลำดับ

4.1.2 กลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม จำนวน 2 วัด ได้แก่ (1) วัดมเหยงคณ์ และ (2) วัดตาลเอน
จำนวนรวม 487 คน วิเคราะห์ผลได้ตามลำดับดังนี้

1) ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติธรรม

ตารางที่ 4.23 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติธรรม จำนวน 2 วัด ได้แก่ (1) วัดมเหยงคณ์และ (2) วัดตาลเอน

ลักษณะส่วนบุคคล	วัดมเหยงคณ์		วัดตาลเอน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ				
- ชาย	27	10.38	51	22.47
- หญิง	233	89.62	176	77.53
รวม	260	100.00	227	100.00
2. อายุ				
- ต่ำกว่า 25 ปี	29	11.15	28	12.33
- 25-34 ปี	94	36.15	46	20.26
- 35-44 ปี	95	36.54	54	23.79
- 45-54 ปี	331	11.92	54	23.79
- 55-64 ปี	8	3.08	32	14.10
- 65 ปีขึ้นไป	3	1.16	13	5.73
รวม	260	100.00	227	100.00
3. สถานภาพ				
- โสด	167	64.23	117	51.54
- สมรส/อยู่ด้วยกัน	55	21.15	83	36.56
- ม่าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	38	14.62	27	11.90
รวม	260	100.00	227	100.00
4. ระดับการศึกษา				
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	108	41.54	109	48.02
- ปริญญาตรี	118	45.38	98	43.17
- สูงกว่าปริญญาตรี	34	13.08	20	8.81
รวม	260	100.00	227	100.00
5. อาชีพ				
- ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	65	25.00	77	33.92
- พนักงานบริษัทเอกชน	119	45.77	52	22.91

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)				
ลักษณะส่วนบุคคล	วัดมเหยงคณ์		วัดตาลเอน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
- ธุรกิจส่วนตัว	44	16.92	52	22.91

- นักเรียน/นักศึกษา	14	5.39	20	8.81
- เกษตรกร	1	1.38	2	.88
- อื่นๆ เช่น แม่บ้าน รับจ้างทั่วไป	17	6.54	24	10.57
รวม	260	100.00	227	100.00
6. รายได้ส่วนตัวต่อเดือน				
- ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	39	15.00	57	25.11
- 10,001 - 20,000 บาท	102	39.23	56	24.67
- 20,001 - 30,000 บาท	35	13.46	57	25.11
- 30,001 - 40,000 บาท	41	15.77	17	7.49
- 40,001 - 50,000 บาท	17	6.54	16	7.05
- 50,001 บาทขึ้นไป	26	10.00	24	10.57
รวม	260	100.00	227	100.00
7. ที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน				
- กรุงเทพมหานคร	102	39.23	104	45.82
- ปริมณฑล (นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ)	72	27.84	44	19.38
- พระนครศรีอยุธยา	68	26.75	34	14.98
- อื่นๆ เช่น ลพบุรี ขอนแก่น ชลบุรี สงขลา	18	6.92	45	19.92
รวม	260	100.00	227	100.00
8. จำนวนผู้ร่วมเดินทาง	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD
ค่าต่ำสุด 1 คน, ค่าสูงสุด 6 คน	2.20	1.17		
ค่าต่ำสุด 1 คน, ค่าสูงสุด 56 คน			9.94	39.11

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	วัดมเหยงคณ์		วัดตาลเอน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
9. จำนวนปีที่ทำบุญ/ ทำทาน/ ไหว้พระมาแล้ว	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD
ค่าต่ำสุด 1 ปี, ค่าสูงสุด 31 ปี	16.62	11.49		
ค่าต่ำสุด 1 ปี, ค่าสูงสุด 31 ปี			18.91	13.26
10. เคยปฏิบัติธรรม				
- ไม่เคยปฏิบัติธรรมมาก่อน	213	81.92	24	10.57

- เคยปฏิบัติธรรมมาแล้ว	47	18.08	203	89.43
รวม	260	100.00	227	100.00
10.1 จำนวนปีที่เคยปฏิบัติธรรมมาแล้ว	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD
- ค่าต่ำสุด 1 ปี, ค่าสูงสุด 24 ปี	6.60	6.29		
- ค่าต่ำสุด 1 ปี, ค่าสูงสุด 31 ปี			7.84	6.174
11. เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติธรรม	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD
- ค่าต่ำสุด 1 วัน, ค่าสูงสุด 91 วัน	3.03	2.51		
- ค่าต่ำสุด 1 วัน, ค่าสูงสุด 59 วัน			4.89	6.89
12. วิธีการเดินทางครั้งนี้				
- รถยนต์ส่วนตัว	173	66.54	169	74.45
- รถประจำทาง	69	26.54	23	10.13
- เหมารถตู้	1	.38	4	1.76
- มากี่ปัทวีร์	0	0	4	1.76
- อื่นๆ เช่น แท็กซี่ รถจักรยานยนต์	17	6.54	27	11.90
รวม	260	100.00	227	100.00

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (89.62%) มีอายุ 35-44 ปี (36.54%) มีสถานภาพโสด (64.23%) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (45.38%) มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน (45.77%) รายได้ส่วนตัวต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท (39.23%) มีที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน คือ กรุงเทพมหานคร (39.23%) มีจำนวนผู้ร่วมเดินทางโดยเฉลี่ย 2 คน ($\bar{x}$ = 2.20) จำนวนปีที่ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระมาแล้วโดยเฉลี่ย 17 ปี ($\bar{x}$ = 16.62) ส่วนใหญ่ไม่เคยปฏิบัติธรรมมาก่อน (81.92%) และผู้ที่เคยปฏิบัติธรรมมาแล้วโดยเฉลี่ยเป็นเวลา 7 ปี ($\bar{x}$ = 6.60) เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติธรรมโดยเฉลี่ย 3 วัน ($\bar{x}$ = 3.03) วิธีการเดินทางครั้งนี้ส่วนใหญ่เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว (66.54%)

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (77.53%) มีอายุ 35-44 ปี และ 45-54 ปี (23.79% เท่ากัน) มีสถานภาพโสด (51.54%) ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (48.02%) มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (33.92%) รายได้ส่วนตัวต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท และ 20,001-30,000 บาท (25.11% เท่ากัน) มีที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน คือ กรุงเทพมหานคร (45.82%) มีจำนวนผู้ร่วมเดินทางโดยเฉลี่ย 10 คน ($\bar{x}$ = 9.94) จำนวนปีที่ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระมาแล้วโดยเฉลี่ย 19 ปี ($\bar{x}$ = 18.91) ส่วนใหญ่เคยปฏิบัติธรรมมาแล้ว (89.43%) และผู้ที่เคยปฏิบัติธรรมมาแล้วโดยเฉลี่ยเป็นเวลา 8 ปี ($\bar{x}$ = 7.84) เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติธรรมโดยเฉลี่ย 5 วัน ($\bar{x}$ = 4.89) วิธีการเดินทางครั้งนี้ส่วนใหญ่โดยรถยนต์ส่วนตัว ($\bar{x}$ = 74.45%)

- 2) พุทธกิจกรรมการไปวัดในอดีตจนถึงปัจจุบันของผู้ปฏิบัติธรรม ประกอบด้วย
- (1) ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ (2) ด้านการปฏิบัติธรรม จำนวน 2 วัด ได้แก่ (1) วัดมเหยงคณ์
  - (2) วัดตาลเอน จำนวนรวม 487 คน

ตารางที่ 4.24 พฤติกรรมการไปวัดในอดีตจนถึงปัจจุบันของผู้ปฏิบัติธรรม : ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

พฤติกรรมกรไปวัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{X}$	SD	ระดับพฤติกรรมปฏิบัติธรรม/อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับพฤติกรรมปฏิบัติธรรม/อันดับ
1. ทำบุญ/ตักบาตร/ขอพรไหว้พระ/เพื่อความเป็นสิริมงคล	4.02	.810	บ่อยครั้ง/1	4.02	.890	บ่อยครั้ง/1
2. สักการะพระพุทธรูปโบราณหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์	3.72	.845	บ่อยครั้ง/2	3.80	.942	บ่อยครั้ง/2
3. สะเดาะเคราะห์เพื่อปลดปล่อยความทุกข์/แก้บน/เสี่ยงเซียมซี/เสริมดวง/ทำนายโชคชะตา	2.93	1.054	บางครั้ง/3	2.54	1.178	น้อยครั้ง/3
โดยรวม	3.55	.669	บ่อยครั้ง	3.45	.738	บ่อยครั้ง

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีพฤติกรรมการไปวัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระโดยรวม อยู่ในระดับบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีพฤติกรรมการไปวัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระอยู่ในระดับบ่อยครั้ง ในเรื่อง ทำบุญ/ตักบาตร/ขอพรไหว้พระ/เพื่อความเป็นสิริมงคล ($\bar{X} = 4.02$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ สักการะพระพุทธรูปโบราณหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ($\bar{X} = 3.72$) ผู้ปฏิบัติธรรมมีพฤติกรรมการไปวัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระอยู่ในระดับบางครั้ง ในเรื่องสะเดาะเคราะห์เพื่อปลดปล่อยความทุกข์/แก้บน/เสี่ยงเซียมซี/เสริมดวง/ทำนายโชคชะตา ($\bar{X} = 2.93$) ตามลำดับ

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีพฤติกรรมการไปวัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระโดยรวม อยู่ในระดับบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีพฤติกรรมการไปวัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระอยู่ในระดับบ่อยครั้ง ในเรื่อง ทำบุญ/ตักบาตร/ขอพรไหว้พระ/เพื่อความเป็นสิริมงคล ($\bar{X} = 4.02$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ สักการะพระพุทธรูปโบราณหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ($\bar{X} = 3.80$) ผู้ปฏิบัติธรรมมีพฤติกรรมการไปวัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระอยู่ในระดับน้อยครั้ง ในเรื่องสะเดาะเคราะห์เพื่อปลดปล่อยความทุกข์/แก้บน/เสี่ยงเซียมซี/เสริมดวง/ทำนายโชคชะตา ($\bar{X} = 2.54$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.25 พฤติกรรมการไปวัดในอดีตจนถึงปัจจุบันของผู้ปฏิบัติธรรม : ด้านการปฏิบัติธรรม

พฤติกรรมการไปวัดในอดีตจนถึงปัจจุบันของผู้ปฏิบัติธรรม : ด้านการปฏิบัติธรรม	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{X}$	SD	ระดับพฤติกรรม/อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับพฤติกรรม/อันดับ
1. ปฏิบัติธรรม/ฝึกสมาธิ/วิปัสสนากรรมฐาน;	3.17	.969	บางครั้ง/3	3.60	1.100	บ่อยครั้ง/2
2. สวดมนต์ด้วยตนเองฟังพระเทศน์เป็นประจำ	3.50	1.127	บ่อยครั้ง/1	4.00	1.020	บ่อยครั้ง/1
3. ศึกษาธรรม (อ่าน/รับฟังจากสื่อต่างๆ)	3.20	1.110	บางครั้ง/2	3.57	1.080	บ่อยครั้ง/3
โดยรวม	3.29	.914	บางครั้ง	3.72	.901	บ่อยครั้ง

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีพฤติกรรมการไปวัดในอดีตจนถึงปัจจุบันด้านการปฏิบัติธรรมโดยรวม อยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีพฤติกรรมการไปวัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติธรรมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง ในเรื่อง สวดมนต์ด้วยตนเองฟังพระเทศน์เป็นประจำ ($\bar{X} = 3.50$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ผู้ปฏิบัติธรรมมีพฤติกรรมการไปวัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติธรรมอยู่ในระดับบางครั้ง ในเรื่องศึกษาธรรม (อ่าน/รับฟังจากสื่อต่างๆ) ($\bar{X} = 3.20$) และปฏิบัติธรรม/ฝึกสมาธิ/วิปัสสนากรรมฐาน ($\bar{X} = 3.17$) ตามลำดับ

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีพฤติกรรมการไปวัดในอดีตจนถึงปัจจุบันด้านการปฏิบัติธรรมโดยรวม อยู่ในระดับบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีพฤติกรรมการไปวัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติธรรมอยู่ในระดับบ่อยครั้งทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่อง สวดมนต์ด้วยตนเองฟังพระเทศน์เป็นประจำ ($\bar{X} = 4.00$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ปฏิบัติธรรม/ฝึกสมาธิ/วิปัสสนากรรมฐาน; ($\bar{X} = 3.60$) ศึกษาธรรม (อ่าน/รับฟังจากสื่อต่างๆ) ($\bar{X} = 3.57$) ตามลำดับ

3) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล สมาธิ ปัญญา กุศลกรรม (การทำความดี) และกิเลส (เวทนา อารมณ์) ของผู้ปฏิบัติธรรม ประกอบด้วย (1) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล (2) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ (3) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา (ความรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้น) (4) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศล

กรรม (การทำความดี) และ (5) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) จำนวน 2 วัด ได้แก่ (1) วัดมเหยงคณ์ (2) วัดตาลเอน จำนวนรวม 487 คน

ตารางที่ 4.26 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีลของผู้ปฏิบัติธรรม

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{X}$	SD	ระดับกิจกรรม/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับกิจกรรม/ อันดับ
1. พฤติกรรมการรับประทานผักผลไม้แทนเนื้อสัตว์ (น้อยครั้งมาก...เป็นประจำ)	3.20	1.323	บางครั้ง/3	3.26	1.287	บางครั้ง/3
2. พฤติกรรมการรักษาศีล 5 (น้อยครั้งมาก...ตลอดเวลา)	3.50	1.056	บ่อยครั้ง/2	3.88	.986	บ่อยครั้ง/2
3. ความซื่อตรงทั้งความคิด การพูด และการปฏิบัติ (คิดดี พูดดี ทำดี) (น้อยครั้งมาก...ตลอดเวลา)	4.02	.876	บ่อยครั้ง/1	4.18	.781	บ่อยครั้ง/1
โดยรวม	3.58	.796	บ่อยครั้ง	3.78	0.756	บ่อยครั้ง

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล โดยรวม อยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีลอยู่ในระดับบ่อยครั้งในเรื่องความซื่อตรงทั้งความคิด การพูด และการปฏิบัติ (คิดดี พูดดี ทำดี) ($\bar{X} = 4.02$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ พฤติกรรมการรักษาศีล 5 ($\bar{X} = 3.50$) ผู้ปฏิบัติธรรมมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีลอยู่ในระดับบางครั้ง ในเรื่องพฤติกรรมการรับประทานผักผลไม้แทนเนื้อสัตว์ ($\bar{X} = 3.20$) ตามลำดับ

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล โดยรวม อยู่ในระดับบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.78$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีลอยู่ในระดับบ่อยครั้งในเรื่องความซื่อตรงทั้งความคิด การพูด และการปฏิบัติ (คิดดี พูดดี ทำดี) ($\bar{X} = 4.18$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ พฤติกรรมการรักษาศีล 5 ($\bar{X} = 3.88$) ผู้ปฏิบัติธรรมมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีลอยู่ในระดับบางครั้ง ในเรื่องพฤติกรรมการรับประทานผักผลไม้แทนเนื้อสัตว์ ($\bar{X} = 3.26$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.27 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิของผู้ปฏิบัติธรรม

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ กิจกรรม/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ กิจกรรม/ อันดับ
1. การนั่งสมาธิในรูปของวิปัสสนา กรรมฐาน (ไม่เคยเลย/น้อยครั้งมาก..บ่อยครั้งมาก)	2.90	1.050	บางครั้ง/3	3.43	1.237	บ่อยครั้ง/2
2. มีความจำที่มั่นคง ทำได้ครบถ้วน ถูกต้อง ไม่หลงลืมและมีความ ระลึกได้อยู่เสมอ (ไม่เคยเลย/น้อยครั้งมาก..บ่อยครั้งมาก)	3.27	.921	บางครั้ง/2	3.38	1.012	บางครั้ง/3
3. ชีตความสามารถในการรักษา อารมณ์ (น้อยครั้งมาก... บ่อยครั้งมาก)	3.48	.865	บ่อยครั้ง/1	3.56	.947	บ่อยครั้ง/1
โดยรวม	3.22	.701	บางครั้ง	3.44	.895	บ่อยครั้ง

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ โดยรวม อยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 3.22$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิอยู่ในระดับบ่อยครั้งในเรื่องชิตความสามารถในการรักษาอารมณ์ ($\bar{X} = 3.48$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ผู้ปฏิบัติธรรมมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิอยู่ในระดับบางครั้ง ในเรื่องมีความจำที่มั่นคง ทำได้ครบถ้วน ถูกต้อง ไม่หลงลืมและมีความระลึกได้อยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.27$) และการนั่งสมาธิในรูปของวิปัสสนากรรมฐาน ($\bar{X} = 2.90$) ตามลำดับ

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ โดยรวม อยู่ในระดับบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.44$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิอยู่ในระดับบ่อยครั้งในเรื่องชิตความสามารถในการรักษาอารมณ์ ($\bar{X} = 3.56$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การนั่งสมาธิในรูปของวิปัสสนากรรมฐาน ($\bar{X} = 3.43$) และผู้ปฏิบัติธรรมมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิอยู่ในระดับบางครั้งในเรื่องมีความจำที่มั่นคง ทำได้ครบถ้วน ถูกต้อง ไม่หลงลืมและมีความระลึกได้อยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.38$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.28 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา (ความรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้น) ของผู้ปฏิบัติธรรม

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหา (ความรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้น)	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ กิจกรรม/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ กิจกรรม/ อันดับ
1. ความสามารถในการขจัดความโลภ โกรธ หลง (น้อยครั้งมาก...บ่อยครั้งมาก)	3.40	.881	บางครั้ง/1	3.57	.960	บ่อยครั้ง/1
2. ความสามารถในการขจัดความทุกข์ ความวิตกกังวล (น้อยครั้งมาก...บ่อยครั้งมาก)	3.31	.865	บางครั้ง/3	3.54	.954	บ่อยครั้ง/2
3. ความสามารถในการขจัดความกลัว ความวิตกกังวล (น้อยครั้งมาก...บ่อยครั้งมาก)	3.36	.878	บางครั้ง/2	3.49	.973	บ่อยครั้ง/3
โดยรวม	3.36	.783	บางครั้ง	3.53	.840	บ่อยครั้ง

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหา (ความรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้น) โดยรวม อยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 3.36$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหา (ความรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้น) อยู่ในระดับบางครั้งทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องความสามารถในการขจัดความโลภ โกรธ หลง ($\bar{X} = 3.40$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ความสามารถในการขจัดความกลัว ความวิตกกังวล ($\bar{X} = 3.36$) และความสามารถในการขจัดความทุกข์ ความวิตกกังวล ($\bar{X} = 3.31$) ตามลำดับ

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหา (ความรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้น) โดยรวม อยู่ในระดับบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.53$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหา (ความรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้น) อยู่ในระดับบ่อยครั้งทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องความสามารถในการขจัดความโลภ โกรธ หลง ($\bar{X} = 3.57$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ความสามารถในการขจัดความทุกข์ ความวิตกกังวล ($\bar{X} = 3.54$) และความสามารถในการขจัดความกลัว ความวิตกกังวล ($\bar{X} = 3.49$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.29 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม (การทำความดี) ของผู้ปฏิบัติธรรม

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม (การทำความดี)	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ

			กิจกรรม/ อันดับ			กิจกรรม/ อันดับ
1. การบริจาคทาน (ไม่เคยเลย/น้อยครั้งมาก... บ่อยครั้งมาก)	4.01	.904	บ่อยครั้ง/2	4.18	.870	บ่อยครั้ง/2
2. การให้ส่วนบุญ (กรวดน้ำ) /การอนุโ ทนาส่วนบุญให้กับคนที่ทำดีโดยเราไม่อิจฉา (ไม่เคยเลย/น้อยครั้งมาก... บ่อยครั้งมาก)	4.08	.953	บ่อยครั้ง/1	4.31	.884	บ่อยครั้ง มาก/1
3. การยึดหลักธรรมคือปฏิบัติในสิ่งที่ดี และเจริญภาวนา (การปฏิบัติเพื่อเข้าใจ หลักธรรม) (ไม่เคยเลย/น้อยครั้งมาก... บ่อยครั้งมาก)	3.80	.967	บ่อยครั้ง/3	4.07	.968	บ่อยครั้ง/3
โดยรวม	3.97	.750	บ่อยครั้ง	4.18	.870	บ่อยครั้ง

จากตารางที่ 4.29 พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) โดยรวม อยู่ในระดับบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) อยู่ในระดับบ่อยครั้งทุกข้อ ดังนี้ ในเรื่องการให้ส่วนบุญ (กรวดน้ำ) /การอนุโทนาส่วนบุญให้กับคนที่ทำดีโดยเราไม่อิจฉา ($\bar{X} = 4.08$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การบริจาคทาน ($\bar{X} = 4.01$) และการยึดหลักธรรมคือปฏิบัติในสิ่งที่ดี และเจริญภาวนา (การปฏิบัติเพื่อเข้าใจหลักธรรม) ($\bar{X} = 3.80$) ตามลำดับ

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) โดยรวม อยู่ในระดับบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 4.18$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา (ความรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้น) อยู่ในระดับบ่อยครั้งมาก ในเรื่องการให้ส่วนบุญ (กรวดน้ำ) /การอนุโทนาส่วนบุญให้กับคนที่ทำดีโดยเราไม่อิจฉา ($\bar{X} = 4.31$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ผู้ปฏิบัติธรรมมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) อยู่ในระดับบ่อยครั้ง ในเรื่องการบริจาคทาน ($\bar{X} = 4.18$) และการยึดหลักธรรมคือปฏิบัติในสิ่งที่ดี และเจริญภาวนา (การปฏิบัติเพื่อเข้าใจหลักธรรม) ($\bar{X} = 4.07$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.30 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) ของผู้ปฏิบัติธรรม

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์)	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ กิจกรรม /อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ กิจกรรม /อันดับ

1. ความสามารถปรับอารมณ์โดยยอมรับสภาพสิ่งที่มากระทบ (ไม่ว่าจะเป็น ร้อน หนาว หิว กระจาย)	3.43	1.032	บ่อยครั้ง/1	3.64	.943	บ่อยครั้ง/2
2. ความสามารถในการปรับอารมณ์ที่เป็นความกลัวอันเกิดจาก เกิด แก่ เจ็บ ตาย	3.43	1.032	บ่อยครั้ง/2	3.67	1.004	บ่อยครั้ง/1
3. ความสามารถในการปรับอารมณ์ที่เป็นความทุกข์/ความกังวล	3.32	.983	บางครั้ง/3	3.60	.953	บ่อยครั้ง/3
โดยรวม	3.40	.837	บางครั้ง	3.64	.825	บ่อยครั้ง

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) โดยรวม อยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 3.40$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) อยู่ในระดับบ่อยครั้ง ในเรื่องความสามารถปรับอารมณ์โดยยอมรับสภาพสิ่งที่มากระทบ (ไม่ว่าจะเป็น ร้อน หนาว หิว กระจาย) และความสามารถในการปรับอารมณ์ที่เป็นความกลัวอันเกิดจาก เกิด แก่ เจ็บ ตาย ($\bar{X} = 3.43$) เท่ากัน เป็นอันดับแรก รองลงมาคือความสามารถในการปรับอารมณ์ที่เป็นความทุกข์/ความกังวล ($\bar{X} = 3.32$) ตามลำดับ

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) โดยรวม อยู่ในระดับบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.64$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) อยู่ในระดับบ่อยครั้ง ในเรื่องความสามารถในการปรับอารมณ์ที่เป็นความกลัวอันเกิดจาก เกิด แก่ เจ็บ ตาย ($\bar{X} = 3.67$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ความสามารถปรับอารมณ์โดยยอมรับสภาพสิ่งที่มากระทบ (ไม่ว่าจะเป็น ร้อน หนาว หิว กระจาย) ($\bar{X} = 3.64$) และความสามารถในการปรับอารมณ์ที่เป็นความทุกข์/ความกังวล ($\bar{X} = 3.60$) ตามลำดับ

4) ความรู้ความเข้าใจและความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนาของผู้ปฏิบัติธรรม ประกอบด้วย (1) ความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนา (2) ความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนา จำนวน 2 วัด ได้แก่ (1) วัดมเหยงคณ์ (2) วัดตาลเอน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 4.31 ความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนาของผู้ปฏิบัติธรรม

ความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนา	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความรู้ความเข้าใจ/อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความรู้ความเข้าใจ/อันดับ

1. โอวาทปาติโมกข์ – ใจความสำคัญของหลักพระพุทธศาสนา ได้แก่ (1) ละเว้นความชั่ว – การไม่ทำบาปทั้งปวง (2) ทำความดี – การทำกุศลให้ถึงพร้อม (3) ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ – การชำระจิตของตนให้สงบสุข	3.45	.720	มาก/4	3.56	.851	มาก/4
2. ปฏิจจสมุปบาท – กระบวนการของชีวิต ได้แก่ กระบวนการเกิดการดำเนินไปและการดับไป ของชีวิต รวมถึงการเกิดและการดับแห่งทุกข์ด้วย	3.24	.790	ปานกลาง/9	3.41	.844	มาก/8
3. นิพพาน – การหลุดพ้นจากกิเลส ได้แก่ ราคะ (โลภ), โทสะ (โกรธ), โมหะ (หลง)	3.27	.816	ปานกลาง/7	3.56	2.180	มาก/5
4. อริยสัจ 4 – ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ได้แก่ (1) ทุกข์ (ความรู้สึกรู้สึกทุกข์จากปัญหาต่างๆในชีวิต) (2) สมุทัย (เหตุแห่งทุกข์) (3) นิโรธ (การดับทุกข์) (4) มรรค (การปฏิบัติให้พ้นทุกข์)	3.43	.775	มาก/5	3.51	.865	มาก/7

ตารางที่ 4.31 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนา	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{x}$	SD	ระดับความรู้ความเข้าใจอันดับ	$\bar{x}$	SD	ระดับความรู้ความเข้าใจอันดับ
5. เบญจขันธ์/ขันธ์ 5 – ชั้นของการปฏิบัติศาสนา ได้แก่ (1) รูปขันธ์ (ส่วนที่เป็นร่างกาย พฤติกรรม และส่วนประกอบที่เป็นรูปธรรมทั้งหมดของร่างกาย) (2) เวทนาขันธ์ (ความรู้สึกรู้สึก สุข ดีใจ พอใจ) (3) สัญญาขันธ์ (ส่วนที่เป็นการจำสิ่งที่ได้รับ) (4) สังขารขันธ์ (ส่วนที่เป็นการคิดปรุงแต่ง) (5) วิญญาณขันธ์ (จิตเป็นการรู้แจ้งถึงสิ่งต่างๆ ผ่านทางตา หู	3.25	.788	ปานกลาง/8	3.32	.857	ปานกลาง/9

จุ่มก ลิ่น กาย และใจ)						
6. ไตรลักษณ์ – ลักษณะสามัญของสิ่งทั้งปวง 3 ประการ ได้แก่ (1) อนิจจัง (ไม่เที่ยง) (2) ทุกขัง (การเปลี่ยนไป) (3) อนัตตา (ไม่มีตัวตน/ไม่มีตัวตนถาวร)	3.39	.843	ปานกลาง/6	3.56	.842	มาก/3
7. ไตรสิกขา – ขั้นตอนการปฏิบัติในศาสนาพุทธ 3 ประการ ได้แก่ (1) ศีล (ละเว้นความชั่ว/การกระทำความดี) (2) สมาธิ (ความมีจิตใจแน่วแน่ ตั้งมั่น ควรแก่การประกอบกรงาน)	3.56	.816	มาก/2	3.65	.889	มาก/2

ตารางที่ 4.31 (ต่อ)

	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{x}$	SD	ระดับความรู้ความเข้าใจ/อันดับ	$\bar{x}$	SD	ระดับความรู้ความเข้าใจ/อันดับ
ความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนา						
(3) ปัญญา (รู้ทั่วถึงเหตุถึงผล, รู้เรื่องบาปบุญคุณโทษ, รู้สิ่งที่ควรทำควรเว้นและควรปฏิบัติ)						
8. กรรม – การกระทำทุกอย่างที่ส่งผลต่อตัวเรา ได้แก่ การแสดงออกทางกาย (กายกรรม) ทางวาจา (วจีกรรม) และทางใจ (มโนกรรม)	3.69	.877	มาก/1	3.69	.889	มาก/1
9. สมาธิและวิปัสสนาตามธรรมชาติ – การมีจิตมุ่งมั่น การทำให้รู้แจ้งตามวิถีธรรมชาติ	3.46	.829	มาก/3	3.55	.944	มาก/6
10. อุปาทาน ๔ – อำนาจของความยึดติด ; การยึดมั่น ถ้อยมั่น (1) กามอุปาทาน (ความติดข้องในสิ่งที่ชอบ) (2) ทิฏฐูปาทาน(ความเห็นผิด) (3) สीलัพพูปาทาน (ข้อประพฤติปฏิบัติที่ผิด) (4) อัตตวาทุ	3.16	.840	ปานกลาง/10	3.24	.945	ปานกลาง/10

ปาทาน (ความยึดถือว่าเป็นตัวตน)						
โดยรวม	3.39	.603	ปานกลาง	3.50	.726	มาก

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธานุศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธานุศาสตร์อยู่ในระดับมาก ในเรื่องกรรม - การกระทำทุกอย่างที่ส่งผลต่อตัวเรา ได้แก่ การแสดงออกทางกาย (กายกรรม) ทางวาจา (วจีกรรม) และทางใจ (มโนกรรม) ($\bar{X} = 3.69$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ไตรสิกขา - ขั้นตอนการปฏิบัติในศาสนาพุทธ 3 ประการ ได้แก่ (1) ศีล (ละเว้นความชั่ว/การกระทำความดี) (2) สมาธิ (ความมีจิตใจแน่วแน่ ตั้งมั่น ควรแก่การประกอบกิจการงาน) (3) ปัญญา (รู้ทั่วถึงเหตุถึงผล รู้เรื่องบาปบุญคุณโทษ รู้สิ่งที่ควรทำควรเว้นและควรปฏิบัติ) ($\bar{X} = 3.56$) สมาธิและวิปัสสนาตามธรรมชาติ - การมีจิตมุ่งมั่น การทำให้รู้แจ้งตามวิธีธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.46$) โอวาทปาติโมกข์ - ใจความสำคัญของหลักพระพุทธานุศาสตร์ ได้แก่ (1) ละเว้นความชั่ว - การไม่ทำบาปทั้งปวง (2) ทำความดี - การทำกุศลให้ถึงพร้อม (3) ทำ จิตใจให้บริสุทธิ์ - การชำระจิตของตนให้สงบสุข ($\bar{X} = 3.45$) อริยสัจ 4 - ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ได้แก่ (1) ทุกข์ (ความรู้สึกรทุกข์จากปัญหาต่างๆในชีวิต) (2) สมุทัย (เหตุแห่งทุกข์) (3) นิโรธ (การดับทุกข์) (4) มรรค (การปฏิบัติให้พ้นทุกข์) ($\bar{X} = 3.43$) ผู้ปฏิบัติธรรมมีความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธานุศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องไตรลักษณ์ - ลักษณะสามัญของสิ่งทั้งปวง 3 ประการ ได้แก่ (1) อนิจจัง (ไม่เที่ยง) (2) ทุกขัง (การเปลี่ยนไป) (3) อนัตตา (ไม่มีตัวตน/ไม่มียึดมั่นถือมั่น) ($\bar{X} = 3.39$) นิพพาน - การหลุดพ้นจากกิเลส ได้แก่ ราคะ (โลก) โทสะ (โกรธ) โมหะ (หลง) ($\bar{X} = 3.27$) เบญจขันธ์/ขันธ์ 5 - ขั้นตอนการปฏิบัติศาสนา ได้แก่ (1) รูปขันธ์ (ส่วนที่เป็นร่างกาย พุทธกรรม และส่วนประกอบที่เป็นรูปธรรมทั้งหมดของร่างกาย) (2) เวทนาขันธ์ (ความรู้สึกรทุกข์ สุข ดีใจ พอใจ) (3) สัญญาขันธ์ (ส่วนที่เป็นกรจำสิ่งที่ได้รับ) (4) สังขารขันธ์ (ส่วนที่เป็น การคิดปรุงแต่ง) (5) วิญญาณขันธ์ (จิต เป็นการรู้แจ้งถึงสิ่งต่างๆ ผ่านทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ) ($\bar{X} = 3.25$) ปฏิจจสมุปบาท - กระบวนการของชีวิต ได้แก่ กระบวนการเกิดการดำเนินไปและการดับไปของชีวิต รวมถึงการเกิดและการดับแห่งทุกข์ด้วย ($\bar{X} = 3.24$) และอุปาทาน ๔ - อำนาจของความยึดติด ; การยึดมั่น ถือมั่น (1) กามอุปาทาน (ความติดข้องในสิ่งที่ชอบ) (2) ทิฏฐูปาทาน (ความเห็นผิด) (3) สीलัพพอุปาทาน (ข้อประพฤติดปฏิบัติที่ผิด) (4) อัตตวาหูปาทาน (ความยึดถือว่าเป็นตัวตน) ($\bar{X} = 3.16$) ตามลำดับ

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธานุศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธานุศาสตร์อยู่ในระดับมาก ในเรื่องกรรม - การกระทำทุกอย่างที่ส่งผลต่อตัวเรา ได้แก่ การแสดงออกทางกาย (กายกรรม) ทางวาจา (วจีกรรม) และทางใจ (มโนกรรม) ($\bar{X} = 3.69$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ไตรสิกขา - ขั้นตอนการปฏิบัติในศาสนาพุทธ 3 ประการ ได้แก่ (1) ศีล (ละเว้นความชั่ว/การกระทำความดี) (2) สมาธิ (ความมีจิตใจแน่วแน่ ตั้งมั่น ควรแก่การประกอบกิจการงาน) (3) ปัญญา (รู้ทั่วถึงเหตุถึงผล รู้เรื่องบาปบุญคุณโทษ รู้สิ่งที่ควรทำควรเว้นและควรปฏิบัติ) ($\bar{X} = 3.65$) ไตรลักษณ์ - ลักษณะสามัญของสิ่งทั้งปวง 3 ประการ ได้แก่ (1) อนิจจัง (ไม่เที่ยง) (2) ทุกขัง (การเปลี่ยนไป) (3) อนัตตา (ไม่มีตัวตน/ไม่มียึดมั่นถือมั่น) ($\bar{X} = 3.56$) โอวาทปาติโมกข์ - ใจความสำคัญของหลักพระพุทธานุศาสตร์ ได้แก่ (1) ละเว้นความชั่ว

- การไม่ทำบาปทั้งปวง (2) ทำความดี - การทำกุศลให้ถึงพร้อม (3) ทำ จิตใจให้บริสุทธิ์ - การชำระจิตของตนให้สงบสุข ($\bar{X} = 3.56$) นิพพาน - การหลุดพ้นจากกิเลส ได้แก่ ราคะ (โลก) โทสะ (โกรธ) โมหะ (หลง) ($\bar{X} = 3.56$) สมานะและวิปัสสนาตามธรรมชาติ - การมีจิตมุ่งมั่น การทำให้รู้แจ้งตามวิถีธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.55$) อริยสัจ 4 - ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ได้แก่ (1) ทุกข์ (ความรู้สึกรู้สึกทุกข์จากปัญหาต่างๆ ในชีวิต) (2) สมุทัย (เหตุแห่งทุกข์) (3) นิโรธ (การดับทุกข์) (4) มรรค (การปฏิบัติให้พ้นทุกข์) ($\bar{X} = 3.51$) ปฏิจจสมุปบาท - กระบวนการของชีวิต ได้แก่ กระบวนการเกิดการดำเนินไปและการดับไปของชีวิต รวมถึงการเกิดและการดับแห่งทุกข์ด้วย ($\bar{X} = 3.41$) ผู้ปฏิบัติธรรมมีความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องเบญจขันธ์/ขันธ์ 5 - ชั้นของการปฏิบัติศาสนา ได้แก่ (1) รูปขันธ์ (ส่วนที่เป็นร่างกาย พฤติกรรม และส่วนประกอบที่เป็นรูปธรรมทั้งหมดของร่างกาย) (2) เวทนาขันธ์ (ความรู้สึกรู้สึก สุข ดีใจ พอใจ) (3) สัญญาขันธ์ (ส่วนที่เป็นการจำสิ่งที่ได้รับ) (4) สังขารขันธ์ (ส่วนที่เป็นการคิดปรุงแต่ง) (5) วิญญาณขันธ์ (จิต เป็นการใช้รู้แจ้งถึงสิ่งต่างๆ ผ่านทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ) ($\bar{X} = 3.32$) และอุปาทาน ๔ - อำนาจของความยึดติด ; การยึดมั่น ถือมั่น (1) กามอุปาทาน (ความติดข้องในสิ่งที่ชอบ) (2) ทิฏฐูปาทาน(ความเห็นผิด) (3) สीलัพพอุปาทาน (ข้อประพฤติปฏิบัติที่ผิด) (4) อัตตวาอุปาทาน (ความยึดถือว่าเป็นตัวตน) ($\bar{X} = 3.24$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.32 ความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนาของผู้ปฏิบัติธรรม

ความต้องการปฏิบัติในหลัก พระพุทธศาสนา	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความ ต้องการ/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความ ต้องการ/ อันดับ
1. โอวาทปาติโมกข์- ใจความสำคัญของหลักพระพุทธศาสนา ได้แก่ (1) ละเว้นความชั่ว – การไม่ทำบาปทั้งปวง (2) ทำความดี – การทำกุศลให้ถึงพร้อม (3) ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ – การชำระจิตของตนให้สงบสุข	3.75	2.616	มาก/2	3.77	.848	มาก/3
2. ปฏิจจสมุปบาท -กระบวนการของชีวิต ได้แก่ กระบวนการเกิดการดำเนินไปและการดับไป ของชีวิต รวมถึงการเกิดและการดับแห่งทุกข์ด้วย	3.49	.836	มาก/8	3.64	.878	มาก/8
3. นิพพาน – การหลุดพ้นจากกิเลส ได้แก่ ราคะ (โลภ), โทสะ (โกรธ), โมหะ (หลง)	3.53	.896	มาก/7	3.68	.964	มาก/7
4. อริยสัจ 4 – ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ได้แก่ (1) ทุกข์ (ความรู้สึกรู้สึกทุกข์จากปัญหาต่างๆในชีวิต) (2) สมุทัย (เหตุแห่งทุกข์) (3) นิโรธ (การดับทุกข์) (4) มรรค (การปฏิบัติให้พ้นทุกข์)	3.58	.846	มาก/6	3.75	.943	มาก/6
5. เบญจขันธ์/ขันธ์ 5 – ชั้นของการปฏิบัติศาสนา ได้แก่ (1) รูปขันธ์ (ส่วนที่เป็นร่างกาย พุทธิกกรรม และส่วนประกอบที่เป็นรูปธรรมทั้งหมดของร่างกาย) (2) เวทนาขันธ์ (ความรู้สึกรู้สึก สุข ดีใจ พอใจ) (3) สัญญาขันธ์ (ส่วนที่เป็นการจำสิ่งที่ได้รับ) (4) สังขารขันธ์ (ส่วนที่เป็นการคิดปรุงแต่ง) (5) วิญญาณขันธ์ (จิตเป็นการรู้แจ้งถึงสิ่งต่างๆ ผ่านทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ)	3.44	.839	มาก/9	3.61	.894	มาก/9

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

ความต้องการปฏิบัติในหลัก พระพุทธศาสนา	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความ ต้องการ /อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความ ต้องการ /อันดับ
6. ไตรลักษณ์ – ลักษณะสามัญของสิ่ง ทั้งปวง 3 ประการ ได้แก่ (1) อนิจจัง (ไม่เที่ยง) (2) ทุกขัง (การเปลี่ยนไป) (3) อนัตตา (ไม่มีตัวตน/ไม่ยึดมั่นถือ มั่น)	3.60	.867	มาก/5	3.76	.936	มาก/4
7. ไตรสิกขา – ขั้นตอนการปฏิบัติใน ศาสนาพุทธ 3 ประการ ได้แก่ (1) ศีล (ละเว้นความชั่ว/การกระทำความดี) (2) สมาธิ (ความมีจิตใจแน่วแน่ ตั้งมั่น ควร แก่การประกอบกิจการงาน) (3) ปัญญา (รู้ ทั่วถึงเหตุถึงผล, รู้เรื่องบาปบุญคุณโทษ, รู้สิ่งที่ควรทำควรเว้นและควรปฏิบัติ)	3.71	.799	มาก/3	3.81	.933	มาก/1
8. กรรม – การกระทำทุกอย่างที่ส่งผล ต่อตัวเรา ได้แก่ การแสดงออกทาง กาย (กายกรรม) ทางวาจา (วจีกรรม) และทางใจ (มโนกรรม)	3.76	.857	มาก/1	3.80	.909	มาก/2
9. สมาธิและวิปัสสนาตามธรรมชาติ – การมีจิตมุ่งมั่น การทำให้รู้แจ้งตามวิธี ธรรมชาติ	3.63	.871	มาก/4	3.75	.905	มาก/5
10. อุปาทาน ๔ – อำนาจของความยึด ติด ; การยึดมั่น ถือมั่น (1) กามอุปาทาน (ความติดข้องในสิ่งที่ชอบ) (2) ทิฏฐุ อุปาทาน(ความเห็นผิด) (3) สีสัพพตุ อุปาทาน (ข้อประพฤติปฏิบัติที่ผิด) (4) อัตตวาอุปาทาน (ความยึดถือว่าเป็น ตัวตน)	3.43	.860	มาก/10	3.52	.993	มาก/10
โดยรวม	3.59	.746	มาก	3.71	.793	มาก

จากตารางที่ 4.32 พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับมากทุกข้อดังนี้ ในเรื่องกรรม – การกระทำทุกอย่างที่ส่งผลต่อตัวเรา ได้แก่ การแสดงออกทางกาย (กายกรรม) ทางวาจา (วจีกรรม) และทางใจ (มโนกรรม) ($\bar{X} = 3.76$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ โอวาทปาติโมกข์ – ใจความสำคัญของหลักพระพุทธศาสนา ได้แก่ (1) ละเว้นความชั่ว – การไม่ทำบาปทั้งปวง (2) ทำความดี – การทำกุศลให้ถึงพร้อม (3) ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ – การชำระจิตของตนให้สงบสุข ($\bar{X} = 3.75$) ไตรสิกขา – ขั้นตอนการปฏิบัติในศาสนาพุทธ 3 ประการ ได้แก่ (1) ศีล (ละเว้นความชั่ว/การกระทำความดี) (2) สมาธิ (ความมีจิตใจแน่วแน่ ตั้งมั่น ควบคุมการประกอบกิจการงาน) (3) ปัญญา (รู้ทั่วถึงเหตุถึงผล รู้เรื่องบาปบุญคุณโทษ รู้สิ่งที่ควรทำควรเว้น และควรปฏิบัติ) ($\bar{X} = 3.71$) สมาธิและวิปัสสนาตามธรรมชาติ – การมีจิตมุ่งมั่น การทำให้รู้แจ้งตามวิถีธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.63$) ไตรลักษณ์ – ลักษณะสามัญของสิ่งทั้งปวง 3 ประการ ได้แก่ (1) อนิจจัง (ไม่เที่ยง) (2) ทุกขัง (การเปลี่ยนไป) (3) อนัตตา (ไม่มีตัวตน/ไม่ยึดมั่นถือมั่น) ($\bar{X} = 3.60$) อริยสัจ 4 – ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ได้แก่ (1) ทุกข์ (ความรู้สึกทุกข์จากปัญหาต่างๆในชีวิต) (2) สมุทัย (เหตุแห่งทุกข์) (3) นิโรธ (การดับทุกข์) (4) มรรค (การปฏิบัติให้พ้นทุกข์) ($\bar{X} = 3.58$) นิพพาน – การหลุดพ้นจากกิเลส ได้แก่ ราคะ (โลก) โทสะ (โกรธ) โมหะ (หลง) ($\bar{X} = 3.53$) ปฏิจจสมุปบาท – กระบวนการของชีวิต ได้แก่ กระบวนการเกิดการดำเนินไปและการดับไป ของชีวิต รวมถึงการเกิดและการดับแห่งทุกข์ด้วย ($\bar{X} = 3.49$) เบญจขันธ์/ขันธ์ 5 – ขั้นตอนการปฏิบัติศาสนา ได้แก่ (1) รูปขันธ์ (ส่วนที่เป็นร่างกาย พฤติกรรม และส่วนประกอบที่เป็นรูปธรรมทั้งหมดของร่างกาย) (2) เวทนาขันธ์ (ความรู้สึกทุกข์ สุข ดีใจ พอใจ) (3) สัญญาขันธ์ (ส่วนที่เป็นการจำสิ่งที่ได้รับ) (4) สังขารขันธ์ (ส่วนที่เป็นการคิดปรุงแต่ง) (5) วิญญาณขันธ์ (จิต เป็นการรู้แจ้งถึงสิ่งต่างๆ ผ่านทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ) ($\bar{X} = 3.44$) และอุปาทาน ๔ – อำนาจของความยึดติด ; การยึดมั่น ถือมั่น (1) กามอุปาทาน (ความติดข้องในสิ่งที่ชอบ) (2) ทิฏฐูปาทาน (ความเห็นผิด) (3) สีสัพพตูปาทาน (ข้อประพตปฏิบัติที่ผิด) (4) อัตตวาทุอุปาทาน (ความยึดถือว่าเป็นตัวตน) ($\bar{X} = 3.43$) ตามลำดับ

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีความต้องการปฏิบัติในหลักพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับมากทุกข้อดังนี้ ในเรื่องไตรสิกขา – ขั้นตอนการปฏิบัติในศาสนาพุทธ 3 ประการ ได้แก่ (1) ศีล (ละเว้นความชั่ว/การกระทำความดี) (2) สมาธิ (ความมีจิตใจแน่วแน่ ตั้งมั่น ควบคุมการประกอบกิจการงาน) (3) ปัญญา (รู้ทั่วถึงเหตุถึงผล รู้เรื่องบาปบุญคุณโทษ รู้สิ่งที่ควรทำควรเว้นและควรปฏิบัติ) ($\bar{X} = 3.81$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ กรรม – การกระทำทุกอย่างที่ส่งผลต่อตัวเรา ได้แก่ การแสดงออกทางกาย (กายกรรม) ทางวาจา (วจีกรรม) และทางใจ (มโนกรรม) ($\bar{X} = 3.80$) โอวาทปาติโมกข์ – ใจความสำคัญของหลักพระพุทธศาสนา ได้แก่ (1) ละเว้นความชั่ว – การไม่ทำบาปทั้งปวง (2) ทำความดี – การทำกุศลให้ถึงพร้อม (3) ทำ จิตใจให้บริสุทธิ์ – การชำระจิตของตนให้สงบสุข ($\bar{X} = 3.77$) ไตรลักษณ์ – ลักษณะสามัญของสิ่งทั้งปวง 3 ประการ ได้แก่ (1) อนิจจัง (ไม่เที่ยง) (2) ทุกขัง (การเปลี่ยนไป)

(3) อนัตตา (ไม่มีตัวตน/ไม่มีตัวตนถ้อย) ($\bar{X} = 3.76$) สมาธิและวิปัสสนาตามธรรมชาติ - การมีจิตมุ่งมั่น การทำให้รู้แจ้งตามวิถีธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.75$) อริยสัจ 4 - ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ได้แก่ (1) ทุกข์ (ความรู้สึกรู้สึกทุกข์จากปัญหาต่างๆ ในชีวิต) (2) สมุทัย (เหตุแห่งทุกข์) (3) นิโรธ (การดับทุกข์) (4) มรรค (การปฏิบัติให้พ้นทุกข์) ($\bar{X} = 3.75$) นิพพาน - การหลุดพ้นจากกิเลส ได้แก่ ราคะ (โลก) โทสะ (โกรธ) โมหะ (หลง) ($\bar{X} = 3.68$) ปฏิจจสมุปบาท - กระบวนการของชีวิต ได้แก่ กระบวนการเกิดการดำเนินไปและการดับไปของชีวิต รวมถึงการเกิดและการดับแห่งทุกข์ด้วย ($\bar{X} = 3.64$) เบญจขันธ์/ขันธ์ 5 - ชั้นของการปฏิบัติศาสนา ได้แก่ (1) รูปขันธ์ (ส่วนที่เป็นร่างกาย พุติกรรม และส่วนประกอบที่เป็นรูปธรรมทั้งหมดของร่างกาย) (2) เวทนาขันธ์ (ความรู้สึกรู้สึก สุข ดีใจ พอใจ) (3) สัญญาขันธ์ (ส่วนที่เป็น การจำสิ่งที่ได้รับ) (4) สังขารขันธ์ (ส่วนที่เป็นความคิดปรุงแต่ง) (5) วิญญาณขันธ์ (จิตเป็นกรู้แจ้งถึงสิ่งต่างๆ ผ่านทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ) ($\bar{X} = 3.61$) และอุปาทาน ๔ - อำนาจของความยึดติด ; การยึดมั่น ถ้อยมั่น (1) กามอุปาทาน (ความติดข้องในสิ่งที่ชอบ) (2) ทิฏฐูปาทาน (ความเห็นผิด) (3) สีสัพพตูปาทาน (ข้อประเพณีปฏิบัติที่ผิด) (4) อัตตวาอุปาทาน (ความยึดถือว่าเป็นตัวตน) ($\bar{X} = 3.52$) ตามลำดับ

5) ความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และ/หรือหลักพระพุทธศาสนา
ประกอบด้วย (1) ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และ (2) ด้านหลักพุทธศาสนา จำนวน 2 วัด ได้แก่ (1) วัดมเหยงคณ์ (2) วัดตาลเอน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 4.33 ความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และ/หรือหลักพระพุทธศาสนา : ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น/ อันดับ
1. เมื่อเรามีความทุกข์การทำการบูชาหรือแก้บน หรือทำพิธีกรรมทางศาสนาต่างๆ จะเป็นหนทางที่จะทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์ได้ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	2.57	1.264	ไม่ดี/1	2.43	1.398	ไม่ดี/1
2. การฟังเทศนา โขกษะตาหรือแม่แต่พระเป็นเจ้าของสามารถดับทุกข์ได้ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	2.37	1.179	ไม่ดี/2	2.19	1.272	ไม่ดี/2
3. การทำบุญหรือทำทานโดยเน้นพิธีรีตองต่างๆ เช่น พิธีทำขวัญนาค เชื้อเชิญแขกเลี้ยงดูกันอย่างเมามายเอิกเกริกทำพิธีทั้งที่วัด และที่บ้าน (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	2.10	1.133	ไม่ดี/4	1.98	1.216	ไม่ดี/4
4. สะเดาะเคราะห์เพื่อปลดปล่อยความทุกข์/แก้บน/เสี่ยงเซียมซี/เสริมดวง/ทำนายโชกชะตาเป็นวิธีการทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์ได้ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	2.33	1.087	ไม่ดี/3	2.03	1.224	ไม่ดี/3
5. การทำบุญวันเกิดหรือการทำบุญขึ้นบ้านใหม่ หรือทำบุญเพื่อเฉลิมฉลองความสำเร็จโดยประกอบพิธีหรรษาเอิกเกริก เฮฮาสนุกสนาน ต้มของมีนเมา (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	1.93	1.178	ไม่ดี/5	1.74	1.254	ไม่ดีอย่างมาก 5
โดยรวม	2.26	.917	ไม่ดี	2.07	1.022	ไม่ดี

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีความคิดเห็นต่อด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ โดยรวมอยู่ในระดับไม่ดี ($\bar{X} = 2.26$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีความคิดเห็นต่อด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระอยู่ในระดับไม่ดีทุกข้อดังนี้ ในเรื่อง เมื่อเรามีความทุกข์การทำการบูชาหรือแก้บน หรือทำพิธีกรรมทางศาสนาต่างๆ จะเป็นหนทางที่จะทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์ได้ ($\bar{X} = 2.57$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การฟังเทศา โศกชะตาหรือแม่แต่พระเป็นเจ้าสามารถดับทุกข์ได้ ($\bar{X} = 2.37$) สะเดาะเคราะห์เพื่อปลดปล่อยความทุกข์/แก้บน/เสี่ยงเซียมซี/เสริมดวง/ทำนายโศกชะตาเป็นวิธีการทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์ได้ ($\bar{X} = 2.33$) การทำบุญหรือทำทานโดยเน้นพิธีรีตองต่างๆ เช่น พิธีทำขวัญนาค เชื่อเชิญแขกเลี้ยงดูกันอย่างเมามายเอิกเกริกทำพิธีทั้งที่วัดและที่บ้าน ($\bar{X} = 2.10$) และ การทำบุญวันเกิดหรือการทำบุญขึ้นบ้านใหม่ หรือทำบุญเพื่อเฉลิมฉลองความสำเร็จโดยประกอบพิธีหรรษาเอิกเกริก เฮฮาสนุกสนาน ต้มของมีนเมา ($\bar{X} = 1.93$) ตามลำดับ

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีความคิดเห็นต่อ ด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ โดยรวมอยู่ในระดับไม่ดี ($\bar{X} = 2.07$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีความคิดเห็นต่อด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระอยู่ในระดับไม่ดี ในเรื่อง เมื่อเรามีความทุกข์การทำการบูชาหรือแก้บน หรือทำพิธีกรรมทางศาสนาต่างๆ จะเป็นหนทางที่จะทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์ได้ ($\bar{X} = 2.43$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การฟังเทศา โศกชะตาหรือแม่แต่พระเป็นเจ้าสามารถดับทุกข์ได้ ($\bar{X} = 2.19$) สะเดาะเคราะห์เพื่อปลดปล่อยความทุกข์/แก้บน/เสี่ยงเซียมซี/เสริมดวง/ทำนายโศกชะตาเป็นวิธีการทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์ได้ ($\bar{X} = 2.03$) การทำบุญหรือทำทานโดยเน้นพิธีรีตองต่างๆ เช่น พิธีทำขวัญนาค เชื่อเชิญแขกเลี้ยงดูกันอย่างเมามายเอิกเกริก ทำพิธีทั้งที่วัดและที่บ้าน ($\bar{X} = 1.98$) และผู้ปฏิบัติธรรมมีความคิดเห็นต่อด้านการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระอยู่ในระดับไม่ดีย่างมาก ในเรื่องการทำบุญวันเกิดหรือการทำบุญขึ้นบ้านใหม่ หรือทำบุญเพื่อเฉลิมฉลองความสำเร็จโดยประกอบพิธีหรรษาเอิกเกริก เฮฮาสนุกสนาน ต้มของมีนเมา ($\bar{X} = 1.74$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.34 ความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และ/หรือหลักพระพุทธศาสนา : ด้านหลัก
พระพุทธศาสนา

ด้านหลักพระพุทธศาสนา	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น/อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น/อันดับ
1. พุทธศาสนาสอนเรื่องทุกข์และเรื่องความดับแห่งทุกข์ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.56	.766	ดีมาก/2	4.66	.708	ดีมาก/2
2. พุทธศาสนาเป็นศาสนาที่อาศัยสติปัญญา หรืออาศัยวิชาความรู้ โดยเฉพาะ เพื่อเป็นเครื่องทำลายความทุกข์ หรือต้นเหตุของความทุกข์ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.37	.922	ดีมาก/5	4.43	.911	ดีมาก/5
3. พุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีเหตุผล กล่าวคือ สิ่งใดเกิดมาแต่เหตุและต้องรู้วิธีแก้ปัญหานั้น (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.50	.808	ดีมาก/4	4.48	.879	ดีมาก/4
4. ทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ รวมกันเรียกว่า โอวาทปาติโมกข์ เป็นหลักของพุทธศาสนาจะนำไปสู่ความสงบสุขของชีวิต (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.60	.768	ดีมาก/1	4.59	.738	ดีมาก/3
5. การให้ธรรมเป็นทาน ชนะการให้ทั้งปวง (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.55	.798	ดีมาก/3	4.66	.670	ดีมาก/1
โดยรวม	4.51	.667	ดีมาก	4.56	.649	ดีมาก

จากตารางที่ 4.34 พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีความคิดเห็นต่อด้านหลักพุทธศาสนา โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.51$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีความคิดเห็นต่อด้านหลักพุทธศาสนาอยู่ในระดับดีมากทุกข้อดังนี้ ในเรื่อง ทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ รวมกันเรียกว่า โอวาทปาติโมกข์ เป็นหลักของพุทธศาสนาจะนำไปสู่ความสงบสุขของชีวิต ($\bar{X} = 4.60$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ พุทธศาสนาสอนเรื่องทุกข์และเรื่องความดับแห่งทุกข์ ($\bar{X} = 4.56$) การให้

ธรรมเป็นทาน ชนะการให้ทั้งปวง ($\bar{X} = 4.55$) พุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีเหตุผล กล่าวคือ สิ่งใดเกิดมาแต่เหตุและต้องรู้วิธีแก้ปัญหานั้น ($\bar{X} = 4.50$) และพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่อาศัยสติปัญญา หรืออาศัยวิชาความรู้โดยเฉพาะ เพื่อเป็นเครื่องทำลายความทุกข์ หรือต้นเหตุของความทุกข์ ($\bar{X} = 4.37$) ตามลำดับ

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีความคิดเห็นต่อด้านหลักพุทธศาสนา โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.56$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีความคิดเห็นต่อด้านหลักพุทธศาสนาอยู่ในระดับดีมากทุกข้อดังนี้ ในเรื่อง การให้ธรรมเป็นทาน ชนะการให้ทั้งปวง ($\bar{X} = 4.66$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ พุทธศาสนาสอนเรื่องทุกข์และเรื่องความดับแห่งทุกข์ ($\bar{X} = 4.66$) ทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ รวมกันเรียกว่า โอวาทปาติโมกข์ เป็นหลักของพุทธศาสนาจะนำไปสู่ความสงบสุขของชีวิต ($\bar{X} = 4.59$) พุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีเหตุผล กล่าวคือ สิ่งใดเกิดมาแต่เหตุและต้องรู้วิธีแก้ปัญหานั้น ($\bar{X} = 4.48$) และพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่อาศัยสติปัญญา หรืออาศัยวิชาความรู้โดยเฉพาะ เพื่อเป็นเครื่องทำลายความทุกข์ หรือต้นเหตุของความทุกข์ ($\bar{X} = 4.43$) ตามลำดับ

6) เหตุจูงใจในการปฏิบัติธรรมที่วัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ของผู้ปฏิบัติธรรม

ตารางที่ 4.35 เหตุจูงใจในการปฏิบัติธรรมที่วัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาของผู้ปฏิบัติธรรม

เหตุจูงใจในการปฏิบัติธรรมที่วัด	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{x}$	SD	ระดับการจูงใจ /อันดับ	$\bar{x}$	SD	ระดับการจูงใจ /อันดับ
1. ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ/ ตักบาตร/ขอพรเพื่อความเป็น สิริมงคล (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.44	.914	จูงใจมากที่สุด /2	4.34	.948	จูงใจมากที่สุด /3
2. สะเดาะเคราะห์/แก้บน/เสี่ยง เซียมซี/เสริมดวง/ทำนายโชคชะตา (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	2.55	1.239	จูงใจน้อย /8	2.28	1.362	จูงใจน้อย /9
3. การเรียนรู้ธรรม/ปฏิบัติธรรม (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.63	.715	จูงใจมากที่สุด /1	4.66	.744	จูงใจมากที่สุด /1
4. สวดมนต์ด้วยตัวเอง/ฟังพระ เทศน์ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.43	.847	จูงใจมากที่สุด /3	4.57	.781	จูงใจมากที่สุด /2
5. ชื่นชม/การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม โบราณสถาน ปฏิมากรรมและ สถาปัตยกรรม (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.97	1.113	จูงใจมาก /4	3.76	1.266	จูงใจมาก /4
6. ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ/ ชมทัศนียภาพ/ล่องเรือ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.09	1.321	จูงใจ ปานกลาง /6	2.99	1.398	จูงใจ ปานกลาง/6

ตารางที่ 4.35 (ต่อ)

เหตุจูงใจในการปฏิบัติธรรมที่วัด	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{x}$	SD	ระดับการจูงใจ	$\bar{x}$	SD	ระดับการจูงใจ

			/อันดับ			/อันดับ
7. การซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค/ รับประทานอาหาร (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	2.59	1.227	จูงใจน้อย/7	2.49	1.254	จูงใจน้อย/7
8. เพื่อนชวนมา/พบปะสังสรรค์ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	2.27	1.354	จูงใจน้อย/9	2.39	1.383	จูงใจน้อย/8
9. รับรู้จากสื่อดิจิทัลและสื่อ อินเทอร์เน็ต (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.31	1.288	จูงใจปาน กลาง/5	3.15	1.392	จูงใจปาน กลาง/5
โดยรวม	3.46	.599	จูงใจมาก	3.40	.671	จูงใจปาน กลาง

จากตารางที่ 4.35 พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีเหตุจูงใจในการปฏิบัติธรรมที่วัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวมอยู่ในระดับจูงใจมาก ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีเหตุจูงใจในการปฏิบัติธรรมที่วัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับจูงใจมากที่สุด ในเรื่องการเรียนรู้ธรรม/ปฏิบัติธรรม ($\bar{X} = 4.63$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ/ตักบาตร/ขอพรเพื่อความเป็นสิริมงคล ($\bar{X} = 4.44$) สวดมนต์ด้วยตัวเอง/ฟังพระเทศน์ ($\bar{X} = 4.43$) ผู้ปฏิบัติธรรมมีเหตุจูงใจในการปฏิบัติธรรมที่วัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับจูงใจมาก ในเรื่องชื่นชม/การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม โบราณสถาน ปฏิมากรรมและสถาปัตยกรรม ($\bar{X} = 3.97$) ผู้ปฏิบัติธรรมมีเหตุจูงใจในการปฏิบัติธรรมที่วัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับจูงใจปานกลาง ในเรื่องรับรู้จากสื่อดิจิทัลและสื่ออินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 3.31$) ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ/ชมทัศนียภาพ/ล่องเรือ ($\bar{X} = 3.09$) ผู้ปฏิบัติธรรมมีเหตุจูงใจในการปฏิบัติธรรมที่วัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับจูงใจน้อย ในเรื่องการซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค/รับประทานอาหาร ($\bar{X} = 2.59$) สะเดาะเคราะห์/แก้บน/เสี่ยงเซียมซี/เสริมดวง/ทำนายโชคชะตา ($\bar{X} = 2.55$) และเพื่อนชวนมา/พบปะสังสรรค์ ($\bar{X} = 2.27$) ตามลำดับ

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีเหตุจูงใจในการปฏิบัติธรรมที่วัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวมอยู่ในระดับจูงใจปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีเหตุจูงใจในการปฏิบัติธรรมที่วัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับจูงใจมากที่สุด ในเรื่องการเรียนรู้ธรรม/ปฏิบัติธรรม ($\bar{X} = 4.66$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ สวดมนต์ด้วยตัวเอง/ฟังพระเทศน์ ($\bar{X} = 4.57$) ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ/ตักบาตร/ขอพรเพื่อความเป็นสิริมงคล ($\bar{X} = 4.34$) ผู้ปฏิบัติธรรมมีเหตุจูงใจในการปฏิบัติธรรมที่วัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับจูงใจมาก ในเรื่องชื่นชม/การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม โบราณสถาน ปฏิมากรรมและสถาปัตยกรรม ($\bar{X} = 3.76$) ผู้ปฏิบัติธรรมมีเหตุจูงใจในการปฏิบัติธรรมที่วัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับจูงใจปานกลาง ในเรื่องรับรู้จาก

สื่อดิจิทัลและสื่ออินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 3.15$) ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ/ชมทัศนียภาพ/ล่องเรือ ($\bar{X} = 2.99$) ผู้ปฏิบัติธรรมมีเหตุจูงใจในการปฏิบัติธรรมที่วัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับจูงใจน้อย ในเรื่อง การซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค/รับประทานอาหาร ($\bar{X} = 2.49$) เพื่อนชวนมา/พบปะสังสรรค์ ($\bar{X} = 2.39$) และสะเดาะเคราะห์/แก้บน/เสี่ยงเซียมซี/เสริมดวง/ทำนายโชคชะตา ($\bar{X} = 2.28$) ตามลำดับ

7) ความคาดหวังและการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการต่างๆ ในวัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ของผู้ปฏิบัติธรรม

ตารางที่ 4.36 ความคาดหวังต่อกิจกรรมต่างๆ ในวัด (ก่อนการปฏิบัติธรรม) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ของผู้ปฏิบัติธรรม

ความคาดหวัง ต่อกิจกรรมต่างๆ ในวัด	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความ คาดหวัง/อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความ คาดหวัง/อันดับ
1. กิจกรรมการทำบุญ ทำทาน ไหว้พระในวัดนี้	3.98	.771	มาก/3	3.98	.885	มาก/3
2. กิจกรรมปฏิบัติธรรม/การฝึก สมาธิ/วิปัสสนากรรมฐานในวัดนี้	4.13	.796	มาก/1	4.30	.820	มากที่สุด/1
3. กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ จากการท่องเที่ยวในวัดนี้	3.71	.938	มาก/4	3.60	1.051	มาก/4
4. ความดึงดูดใจของสินค้า หัตถกรรมท้องถิ่น อาหาร และ เครื่องดื่ม ที่ขายในวัดนี้	3.07	1.063	ปานกลาง/6	2.81	1.254	ปานกลาง/7
5. บรรยากาศสภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว และความสะอาดใน วัดนี้	4.05	.883	มาก/2	3.99	.966	มาก/2
6. กิจกรรมนันทนาการ/พักผ่อน หย่อนใจ/กีฬา/ออกกำลังกาย เชิงอนุรักษ์ในวัดนี้	3.17	1.126	ปานกลาง/5	2.90	1.280	ปานกลาง/6
7. การประกวด/การแข่งขัน กิจกรรมเชิงธรรมในวัดนี้ เช่น การสวดมนต์ทำนองสรภัญญะ	3.06	1.187	ปานกลาง/7	2.98	1.310	ปานกลาง/5
โดยรวม	3.60	.682	มาก	3.50	.755	มาก

จากตารางที่ 4.36 พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีความคาดหวังต่อกิจกรรมต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ของผู้ปฏิบัติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับคาดหวังมาก ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีความคาดหวังต่อกิจกรรมต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับมาก ในเรื่องกิจกรรมปฏิบัติธรรม/การฝึกสมาธิ/วิปัสสนากรรมฐานในวัดนี้ ($\bar{X} = 4.13$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ บรรยากาศสภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว และความสะอาดในวัดนี้ ($\bar{X} = 4.05$) กิจกรรมการทำบุญ ทำทาน ไหว้พระในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.98$) กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากการท่องเที่ยวในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.71$) ผู้ปฏิบัติธรรมมีความคาดหวังต่อกิจกรรมการต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องกิจกรรมนันทนาการ/พักผ่อนหย่อนใจ/กีฬา/ออกกำลังกายเชิงอนุรักษ์ในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.17$) ความตั้งใจของสินค้าหัตถกรรมท้องถิ่น อาหาร และเครื่องดื่ม ที่ขายในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.07$) การประกวด/การแข่งขันกิจกรรมเชิงธรรมในวัดนี้ เช่น การสวดมนต์ทำนองสรภัญญะ ($\bar{X} = 3.06$) ตามลำดับ

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีความคาดหวังต่อกิจกรรมต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีความคาดหวังต่อกิจกรรมต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับมากที่สุด ในเรื่องกิจกรรมปฏิบัติธรรม/การฝึกสมาธิ/วิปัสสนากรรมฐานในวัดนี้ ($\bar{X} = 4.30$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ เป็นผู้ปฏิบัติธรรมมีความคาดหวังต่อกิจกรรมต่างๆ ในวัด อยู่ในระดับมาก ในเรื่องบรรยากาศสภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว และความสะอาดในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.99$) กิจกรรมการทำบุญ ทำทาน ไหว้พระในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.98$) กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากการท่องเที่ยวในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.60$) ผู้ปฏิบัติธรรมมีความคาดหวังต่อกิจกรรมต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องการแข่งขันกิจกรรมเชิงธรรมในวัดนี้ เช่น การสวดมนต์ทำนองสรภัญญะ ($\bar{X} = 2.98$) กิจกรรมนันทนาการ/พักผ่อนหย่อนใจ/กีฬา/ออกกำลังกายเชิงอนุรักษ์ในวัดนี้ ($\bar{X} = 2.90$) และความตั้งใจของสินค้าหัตถกรรมท้องถิ่น อาหาร และเครื่องดื่ม ที่ขายในวัดนี้ ($\bar{X} = 2.81$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.37 การรับรู้จริง (หลังการปฏิบัติธรรม)ต่อกิจกรรมต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาของ
ผู้ปฏิบัติธรรม

การรับรู้จริงต่อกิจกรรม ต่างๆ ในวัด	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{X}$	SD	ระดับการรับรู้ จริง/อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับการรับรู้ จริง/อันดับ
1. กิจกรรมการทำบุญ ทำทาน ไหว้ พระในวัดนี้	4.03	.851	มาก/3	4.12	.841	มาก/3
2. กิจกรรมปฏิบัติธรรม/การฝึก สมาธิ/วิปัสสนากรรมฐานในวัดนี้	4.18	.843	มาก/1	4.40	.777	มากที่สุด/1
3. กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ จากการท่องเที่ยวในวัดนี้	3.77	.927	มาก/4	3.63	1.008	มาก/4
4. ความดึงดูดใจของสินค้าหัตถกรรม ท้องถิ่น อาหาร และเครื่องดื่ม ที่ขาย ในวัดนี้	3.18	1.110	ปานกลาง/6	2.93	1.229	ปานกลาง/7
5. บรรยากาศสภาพแวดล้อม พื้นที่สี เขียว และความสะอาดในวัดนี้	4.18	.846	มาก/2	4.15	.880	มาก/2
6. กิจกรรมนันทนาการ/พักผ่อน หย่อนใจ/กีฬา/ออกกำลังกายเชิง อนุรักษ์ในวัดนี้	3.26	1.153	ปานกลาง/5	3.02	1.277	ปานกลาง/5
7. การประกวด/การแข่งขันกิจกรรม เชิงธรรมในวัดนี้ เช่น การสวดมนต์ ทำนองสรภัญญะ	3.06	1.230	ปานกลาง/7	3.01	1.264	ปานกลาง/6
โดยรวม	3.67	.688	มาก	3.60	.676	มาก

จากตารางที่ 4.37 พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีการรับรู้จริงต่อกิจกรรมต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีการรับรู้จริงต่อกิจกรรมต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับมาก ในเรื่องกิจกรรมปฏิบัติธรรม/การฝึกสมาธิ/วิปัสสนากรรมฐานในวัดนี้ ($\bar{X} = 4.18$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ บรรยากาศสภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว และความสะอาดในวัดนี้ ($\bar{X} = 4.18$) กิจกรรมการทำบุญ ทำทาน ไหว้พระในวัดนี้ ($\bar{X} = 4.03$) กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากการท่องเที่ยวในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.77$) พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีการรับรู้จริงต่อกิจกรรมต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องกิจกรรมนันทนาการ/พักผ่อนหย่อนใจ/กีฬา/ออกกำลังกายเชิงอนุรักษ์ในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.26$) ความดึงดูดใจของสินค้าหัตถกรรมท้องถิ่น อาหาร และเครื่องดื่ม ที่ขายในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.18$) และการประกวด/การแข่งขันกิจกรรมเชิงธรรมในวัดนี้ เช่น การสวดมนต์ทำนองสรภัญญะ ($\bar{X} = 3.06$) ตามลำดับ

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีการรับรู้จริงต่อกิจกรรมต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีการรับรู้จริงต่อกิจกรรมต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับมากที่สุด ในเรื่องกิจกรรมปฏิบัติธรรม/การฝึกสมาธิ/วิปัสสนากรรมฐานในวัดนี้ ($\bar{X} = 4.40$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ผู้ปฏิบัติธรรมมีการรับรู้จริงต่อกิจกรรมต่างๆในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับมาก ในเรื่องบรรยากาศสภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว และความสะอาดในวัดนี้ ($\bar{X} = 4.15$) กิจกรรมการทำบุญ ทำทาน ไหว้พระในวัดนี้ ($\bar{X} = 4.12$) กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากการท่องเที่ยวในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.63$) ผู้ปฏิบัติธรรมมีการรับรู้จริงต่อกิจกรรมต่างๆในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องกิจกรรมนันทนาการ/พักผ่อนหย่อนใจ/กีฬา/ออกกำลังกายเชิงอนุรักษ์ในวัดนี้ ($\bar{X} = 3.02$) การประกวด/การแข่งขันกิจกรรมเชิงธรรมในวัดนี้ เช่น การสวดมนต์ทำนองสรภัญญะ ($\bar{X} = 3.01$) และความดึงดูดใจของสินค้าหัตถกรรมท้องถิ่น อาหาร และเครื่องดื่ม ที่ขายในวัดนี้ ($\bar{X} = 2.93$) ตามลำดับ

8) ความคิดเห็นต่อวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในเรื่องต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 4.38 ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในเรื่องต่างๆ ในวัด จังหวัด
พระนครศรีอยุธยาของผู้ปฏิบัติธรรม

นวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ในเรื่องต่างๆ ในวัด	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{x}$	SD	ระดับความ คิดเห็น/ อันดับ	$\bar{x}$	SD	ระดับความ คิดเห็น/ อันดับ
1. โครงการทำบุญบำเพ็ญประโยชน์เชิง อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในวัดและชุมชน ร่วมกับสถาบันการศึกษา หน่วยงาน ภาครัฐ นักท่องเที่ยว และชุมชน เพื่อ พัฒนาสถานที่ของวัดให้เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียว ธรรมชาติที่งดงาม สะอาด บรรยากาศดี (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.12	.971	ดี/5	4.11	1.052	ดี/5
2. บำเพ็ญประโยชน์ทำบุญเพื่อพ่อ (เช่น กิจกรรมสานต่อโครงการพระราชดำริร่วม รณรงค์ให้คนไทยสมานสามัคคีโดยใช้ธรรม ร่วมกับการปฏิบัติเข้าช่วย โครงการปลูก ป่าอุทิศส่วนกุศลให้กับในหลวง ร.9) (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.35	.868	ดีมาก/1	4.44	.836	ดีมาก/1
3. การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อทำบุญเชิง อนุรักษ์วัฒนธรรมร่วมกับสถาบัน การศึกษา หน่วยงานภาครัฐ นักท่องเที่ยว และชุมชน (เช่น ร่วมหล่อเทียนพรรษา ถวายวัดต่างๆ สวดมนต์ข้ามปีรณรงค์การ แต่งกายด้วยชุดไทยย้อนยุคมาทำกิจกรรม สร้างสรรค์อื่นๆ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.16	.957	ดี/3	4.19	.985	ดี/3

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

นวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ในเรื่องต่างๆ ในวัด	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{x}$	SD	ระดับความ	$\bar{x}$	SD	ระดับความ

			คิดเห็น/ อันดับ			คิดเห็น/ อันดับ
4. โครงการทำบุญโดยสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามวิถีพุทธที่ตั้งอยู่บนความพอดีพอกิน พอใช้ โดยให้ความรู้การประกอบการโดยใช้หลักธรรม หลักมัชฌิมาปฏิปทา (การปฏิบัติตนในทางสายกลาง) การบุกเบิกการประกอบการธุรกิจขนาดย่อมเพื่อสังคม และศาสนารวมทั้งการให้ความรู้ในหน้าที่ธุรกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การประกอบธุรกิจขนาดย่อมเพื่อสังคม การให้บริการการท่องเที่ยว การเริ่มการประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว โดยการให้บริการต่างๆ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.24	.920	ดีมาก/2	4.27	.970	ดีมาก/2
5. ปรับโปรแกรมการท่องเที่ยวโดยเสริมการปฏิบัติธรรมร่วมกับการทำบุญให้มากขึ้น (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.13	1.021	ดี/4	4.17	1.071	ดี/4
โดยรวม	4.20	.784	ดี	4.23	.786	ดีมาก

จากตารางที่ 4.38 พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในเรื่องต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในเรื่องต่างๆ ในวัด อยู่ในระดับดีมาก ในเรื่องบำเพ็ญประโยชน์ทำบุญเพื่อพ่อ (เช่น กิจกรรมสานต่อโครงการพระราชดำริร่วมรณรงค์ให้คนไทยสมานสามัคคีโดยใช้ธรรมร่วมกับการปฏิบัติเข้าช่วย โครงการปลูกป่าอุทิศส่วนกุศลให้กับในหลวง ร.9) ($\bar{X} = 4.35$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ โครงการทำบุญโดยสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามวิถีพุทธที่ตั้งอยู่บนความพอดี พอกิน พอใช้ โดยให้ความรู้ การประกอบการโดยใช้หลักธรรม หลักมัชฌิมาปฏิปทา (การปฏิบัติตนในทางสายกลาง) การบุกเบิกการประกอบการธุรกิจขนาดย่อมเพื่อสังคม และศาสนารวมทั้งการให้ความรู้ในหน้าที่ธุรกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การประกอบธุรกิจขนาดย่อมเพื่อสังคม การให้บริการการท่องเที่ยว การเริ่มการประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวโดยการให้บริการต่างๆ ($\bar{X} = 4.24$) ผู้ปฏิบัติธรรมมีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในเรื่องต่างๆ ในวัด อยู่ในระดับดี ในเรื่องการทำบุญเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมร่วมกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ นักท่องเที่ยว และชุมชน (เช่น ร่วมหล่อเทียนพรรษาถวายวัดต่างๆ สวดมนต์ข้ามปีรณรงค์การแต่งกายด้วยชุดไทยย้อนยุคมาทำกิจกรรมสร้างสรรค์อื่นๆ ($\bar{X} = 4.16$) ปรับโปรแกรมการท่องเที่ยวโดยเสริมการการปฏิบัติธรรมร่วมกับการทำบุญให้มากขึ้น ($\bar{X} = 4.13$) และโครงการทำบุญบำเพ็ญประโยชน์เชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในวัดและชุมชนร่วมกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ นักท่องเที่ยว และชุมชน เพื่อพัฒนาสถานที่ของวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวธรรมชาติที่งดงาม สะอาด บรรยากาศดี ($\bar{X} = 4.12$) ตามลำดับ

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในเรื่องต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในเรื่องต่างๆ ในวัด อยู่ในระดับดีมาก ในเรื่องบำเพ็ญประโยชน์ทำบุญเพื่อพ่อ (เช่น กิจกรรมสานต่อโครงการพระราชดำริร่วมรณรงค์ให้คนไทยสมานสามัคคีโดยใช้ธรรมร่วมกับการปฏิบัติเข้าช่วย โครงการปลูกป่าอุทิศส่วนกุศลให้กับในหลวง ร.9) ($\bar{X} = 4.44$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ โครงการทำบุญโดยสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามวิถีพุทธที่ตั้งอยู่บนความพอดี พอกิน พอใช้ โดยให้ความรู้ การประกอบการโดยใช้หลักธรรม หลักมัชฌิมาปฏิปทา (การปฏิบัติตนในทางสายกลาง) การบุกเบิกการประกอบการธุรกิจขนาดย่อมเพื่อสังคม และศาสนารวมทั้งการให้ความรู้ในหน้าที่ธุรกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การประกอบธุรกิจขนาดย่อมเพื่อสังคม การให้บริการการท่องเที่ยว การเริ่มการประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวโดยการให้บริการต่างๆ ($\bar{X} = 4.27$) ผู้ปฏิบัติธรรมมีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในเรื่องต่างๆ ในวัด อยู่ในระดับดี ในเรื่องการทำบุญประโยชน์เพื่อ ทำบุญเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมร่วมกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ นักท่องเที่ยว และชุมชน เช่น ร่วมหล่อเทียนพรรษาถวายวัดต่างๆ สวดมนต์ข้ามปีรณรงค์การแต่งกายด้วยชุดไทยย้อนยุคมาทำกิจกรรมสร้างสรรค์อื่นๆ ($\bar{X} = 4.19$) ปรับโปรแกรมการท่องเที่ยวโดยเสริมการการปฏิบัติธรรมร่วมกับการทำบุญให้มากขึ้น ($\bar{X} = 4.17$) และโครงการทำบุญบำเพ็ญประโยชน์เชิงอนุรักษ์

สิ่งแวดล้อมในวัดและชุมชนร่วมกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ นักท่องเที่ยว และชุมชน เพื่อพัฒนาสถานที่ของวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียว ธรรมชาติที่งดงาม สะอาด บรรยากาศดี ($\bar{x} = 4.11$) ตามลำดับ

9) ความคิดเห็นต่อวัตรกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนา เสริมเข้าไปในการท่องเที่ยวในเรื่องต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 4.39 ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยวในเรื่องต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาของผู้ปฏิบัติธรรม

นวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยวในเรื่องต่างๆ	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น/ อันดับ
1. การจัดทำสื่อ นวัตกรรม/ดิจิทัล/อินเทอร์เน็ต เพื่อเผยแพร่ธรรมและจูงใจให้ปฏิบัติธรรม (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.17	.936	ดี/4	4.18	.995	ดี/5
2. เน้นข่าวสารนวัตกรรมการใช้สื่อเผยแพร่ธรรมและจูงใจให้ปฏิบัติธรรม โดยใช้หลักให้เกิดการรับรู้ว่าการปฏิบัติธรรมเป็นอานิสงส์ (บุญ) อันยิ่งใหญ่เหนือการทำบุญใดๆ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.16	.926	ดี/5	4.24	1.04 1	ดีมาก/2
3. จัดห้องปฏิบัติธรรมและ/หรือสนทนาธรรม/ห้องสมุดใช้สื่อวีดิทัศน์เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมและมีคุณค่าด้านจิตใจ เพื่อเรียนรู้ทางศาสนากับพระภิกษุสงฆ์ด้วยภาษาต่างๆ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.09	.957	ดี/7	4.22	.995	ดีมาก/3
4. โครงการสอน/จัดโปรแกรมปฏิบัติธรรมประยุกต์สำหรับฆราวาส นักท่องเที่ยวและนักเรียนนักศึกษาโดยพระภิกษุสงฆ์/วิทยากร ในวันอาทิตย์หรือวันหยุดพิเศษติดต่อกัน โดยจัดวัดหรือสถาบันการศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โดยร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่างๆ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.17	.931	ดี/3	4.24	.929	ดีมาก/1

ตารางที่ 4.39 (ต่อ)

นวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและ การปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนา เสริมเข้าไปในการท่องเที่ยวในเรื่องต่างๆ	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความ คิดเห็น/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความ คิดเห็น/ อันดับ
5. นวัตกรรมด้านเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ การเผยแพร่ธรรมและปฏิบัติธรรมเพื่อให้เกิด ความรู้ ความเข้าใจ และประโยชน์ ด้านความสงบสุขที่ได้รับจากการปฏิบัติ ธรรม องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง คือ (1) ครูหรือพระหรือผู้เชี่ยวชาญ (2) การ สร้างบรรยากาศ สถานที่เอื้ออำนวยต่อ การปฏิบัติธรรม (3) เทคนิคการสอน ต่างๆ ที่น่าสนใจ เช่น ข่าวสารและสื่อที่ ใช้ประกอบ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.18	.917	ดี/2	4.19	.944	ดี/4
6. การปรับทุกอิริยาบถให้สามารถทำสมาธิ ได้ในขณะท่องเที่ยว ได้แก่ การออกกำลัง กาย/กายบริหาร/นันทนาการปฏิบัติ ธรรม ร่วมกับการฝึกสมาธิ และสอนธรรม เชิงฝึกสมาธิ เช่น (1) โยคะปฏิบัติธรรม (2) ไทเก๊กประยุกต์ปฏิบัติธรรม (3) เดิน สมาธิ (4) กายบริหารสมาธิ (5) ทุก อิริยาบถอื่นๆ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.05	.993	ดี/8	3.91	1.187	ดี/10
7. การใส่ทำนองเพลงสรภัญญะ/สอนฝึก สมาธิ บทสวดมนต์ต่างๆ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.83	1.079	ดี/11	3.80	1.107	ดี/11

ตารางที่ 4.39 (ต่อ)

นวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและ การปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนา เสริมเข้าไปในการท่องเที่ยว	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความ คิดเห็น/อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความ คิดเห็น/อันดับ

ในเรื่องต่างๆ						
8. บริหารจัดการและพัฒนาพระและวัด ให้เป็นต้นแบบที่ดีของการปฏิบัติธรรม รวมทั้งแต่ละวัดต้องพัฒนาพระ/วิทยากรที่สามารถสอนธรรม/ประชาสัมพันธ์/จูงใจนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในวัดให้เห็นคุณค่าที่ดีของการปฏิบัติธรรม (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.11	1.000	ดี/6	4.15	.986	ดี/6
9. การกำหนดรางวัลเกียรติคุณสำหรับโครงการระหว่างวัดสถาบันการศึกษาหน่วยงานภาครัฐ และชุมชนที่ปฏิบัติธรรมดีเด่น เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้กับ ในหลวง ร.9 (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.90	1.053	ดี/10	3.92	1.157	ดี/9
10. การจัดกิจกรรมการปรับเปลี่ยน/เพิ่มเติมเส้นทางแสวงบุญสู่เส้นทางแสวงธรรม เช่น ปรับโปรแกรมทัวร์ โดยเพิ่มกิจกรรมปฏิบัติธรรม เช่น สวดมนต์ กำหนดลมหายใจเบื้องต้น ซึ่งใช้เวลาน้อยหรือมากตามความสะดวก หรือปรับการฝึกสมาธิในทุกอิริยาบถ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.05	1.000	ดี/9	4.11	1.040	ดี/8

ตารางที่ 4.39 (ต่อ)

นวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนา เสริมเข้าไปในการท่องเที่ยว ในเรื่องต่างๆ	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น/อันดับ	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น/อันดับ
11. โครงการอุปสมบทหมู่ภาคฤดูร้อนหรือบวชชีพรามณ์ในช่วงปิด	4.30	.903	ดีมาก/1	4.11	.871	ดี/7

เทอมหรือวันหยุดพิเศษติดต่อกัน สำหรับนักเรียน นักศึกษา หรือ ประชาชนที่สนใจ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)						
โดยรวม	4.10	.736	ดี	4.13	.760	ดี

จากตารางที่ 4.39 พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยวในเรื่องต่างๆ ในวัดจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยวในเรื่องต่างๆ ในวัด อยู่ในระดับดีมาก ในเรื่องโครงการอุปสมบทหมู่ภาคฤดูร้อนหรือบวชชีพราหมณ์ในช่วงปิดเทอมหรือวันหยุดพิเศษติดต่อกันสำหรับนักเรียน นักศึกษา หรือประชาชนที่สนใจ ($\bar{X} = 4.30$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ผู้ปฏิบัติธรรมมีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยวในเรื่องต่างๆ ในวัด อยู่ในระดับดี ในเรื่องนวัตกรรมการสอนด้านเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ การเผยแพร่ธรรมและปฏิบัติธรรมเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และประโยชน์ด้านความสงบสุขที่ได้รับจากการปฏิบัติธรรม องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง คือ (1) ครูหรือพระหรือผู้เชี่ยวชาญ (2) การสร้างบรรยากาศ สถานที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติธรรม (3) เทคนิคการสอนต่างๆ ที่น่าสนใจ เช่น ข่าวสารและสื่อที่ใช้ประกอบ ($\bar{X} = 4.18$) โครงการสอน/จัดโปรแกรมปฏิบัติธรรมประยุกต์สำหรับฆราวาส นักท่องเที่ยว และนักเรียนนักศึกษาโดยพระภิกษุสงฆ์/วิทยากร ในวันอาทิตย์หรือวันหยุดพิเศษติดต่อกัน โดยจัดวัดหรือสถาบันการศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา วันอาทิตย์ โดยร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่างๆ ($\bar{X} = 4.17$) การจัดทำสื่อ นวัตกรรม/ดิจิทัล/อินเทอร์เน็ต เพื่อเผยแพร่ธรรมและจูงใจให้ปฏิบัติธรรม ($\bar{X} = 4.17$) เน้นข่าวสารนวัตกรรมการใช้สื่อเผยแพร่ธรรมและจูงใจให้ปฏิบัติธรรม โดยใช้หลักให้เกิดการรับรู้ว่าการปฏิบัติธรรมเป็นอานิสงส์ (บุญ) อันยิ่งใหญ่เหนือการทำบุญใดๆ ($\bar{X} = 4.16$) บริหารจัดการและพัฒนาพระและวัด ให้เป็นต้นแบบที่ดีของการปฏิบัติธรรม รวมทั้งแต่ละวัดต้องพัฒนาพระ/วิทยากรที่สามารถสอนธรรม/ประชาสัมพันธ์/จูงใจนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในวัดให้เห็นคุณค่าที่ดีของการปฏิบัติธรรม ($\bar{X} = 4.11$) จัดห้องปฏิบัติธรรมและ/หรือสนทนาธรรม/ห้องสมุดใช้สื่อวีดิทัศน์เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมและมีคุณค่าด้านจิตใจ เพื่อเรียนรู้ทางศาสนากับพระภิกษุสงฆ์ด้วยภาษาง่ายๆ ($\bar{X} = 4.09$) การปรับทุกอริยาบทให้สามารถทำสมาธิได้ในขณะท่องเที่ยว ได้แก่ การออกกำลังกาย/กายบริหาร/นันทนาการปฏิบัติธรรม ร่วมกับการฝึกสมาธิ และสอน

ธรรมเชิงฝึกสมาธิ เช่น (1) โยคะปฏิบัติธรรม (2) ไทเก๊กประยุกต์ปฏิบัติธรรม (3) เดินสมาธิ (4) กายบริหารสมาธิ (5) ทุกอิริยาบถอื่นๆ ($\bar{X} = 4.05$) การจัดกิจกรรมการปรับเปลี่ยน/เพิ่มเติมเส้นทางแสวงบุญสู่เส้นทางแสวงธรรม เช่น ปรับโปรแกรมทัวร์โดยเพิ่มกิจกรรมปฏิบัติธรรม เช่น สวดมนต์ กำหนดลมหายใจเบื้องต้น ซึ่งใช้เวลาน้อยหรือมากตามความสะดวก หรือปรับการฝึกสมาธิในทุกอิริยาบถ ($\bar{X} = 4.05$) การกำหนดรางวัลเกียรติคุณสำหรับโครงการระหว่างวัด สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ และชุมชนที่ปฏิบัติธรรมดีเด่น เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้กับในหลวง ร.9 ($\bar{X} = 3.90$) และการใส่ทำนองเพลงสรภัญญะ/สอนฝึกสมาธิ บทสวดมนต์ต่างๆ ($\bar{X} = 3.83$) ตามลำดับ

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยวในเรื่องต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยวในเรื่องต่างๆ ในวัดอยู่ในระดับดีมาก ในเรื่องโครงการสอน/จัดโปรแกรมปฏิบัติธรรมประยุกต์สำหรับฆราวาส นักท่องเที่ยว และนักเรียนนักศึกษาโดยพระภิกษุสงฆ์/วิทยากร ในวันอาทิตย์หรือวันหยุดพิเศษติดต่อกัน โดยจัดวัดหรือสถาบันการศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โดยร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่างๆ ($\bar{X} = 4.24$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ เน้นข่าวสารนวัตกรรมที่ใช้สื่อเผยแพร่ธรรมและจงใจให้ปฏิบัติธรรม โดยใช้หลักให้เกิดการรับรู้ว่าการปฏิบัติธรรมเป็นอานิสงส์ (บุญ) อันยิ่งใหญ่เหนือการทำบุญใดๆ ($\bar{X} = 4.24$) จัดห้องปฏิบัติธรรมและ/หรือสันทนาการ/ห้องสมุดใช้สื่อวีดิทัศน์เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมและมีคุณค่าด้านจิตใจ เพื่อเรียนรู้ทางศาสนากับพระภิกษุสงฆ์ด้วยภาษาต่างๆ ($\bar{X} = 4.22$) ผู้ปฏิบัติธรรมมีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาเสริมเข้าไปในการท่องเที่ยวในเรื่องต่างๆ ในวัด อยู่ในระดับดี ในเรื่องนวัตกรรมด้านเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ การเผยแพร่ธรรมและปฏิบัติธรรมเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และประโยชน์ด้านความสงบสุขที่ได้รับจากการปฏิบัติธรรม องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง คือ (1) ครูหรือพระหรือผู้เชี่ยวชาญ (2) การสร้างบรรยากาศ สถานที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติธรรม (3) เทคนิคการสอนต่างๆ ที่น่าสนใจ เช่น ข่าวสารและสื่อที่ใช้ประกอบ ($\bar{X} = 4.19$) การจัดทำสื่อ นวัตกรรม/ดิจิทัล/อินเทอร์เน็ต เพื่อเผยแพร่ธรรมและจงใจให้ปฏิบัติธรรม ($\bar{X} = 4.18$) บริหารจัดการและพัฒนาพระและวัด ให้เป็นต้นแบบที่ดีของการปฏิบัติธรรม รวมทั้งแต่ละวัดต้องพัฒนาพระ/วิทยากรที่สามารถสอนธรรม/ประชาสัมพันธ์/จงใจนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในวัดให้เห็นคุณค่าที่ดีของการปฏิบัติธรรม ($\bar{X} = 4.15$) โครงการอุปสมบทหมู่ภาคฤดูร้อนหรือบวชชีพราหมณ์ในช่วงปิดเทอมหรือวันหยุดพิเศษติดต่อกันสำหรับนักเรียน นักศึกษา หรือประชาชนที่สนใจ ($\bar{X} = 4.11$) การจัดกิจกรรมการปรับเปลี่ยน/เพิ่มเติมเส้นทางแสวงบุญสู่เส้นทางแสวงธรรม เช่น ปรับโปรแกรมทัวร์โดยเพิ่มกิจกรรมปฏิบัติธรรม เช่น สวดมนต์ กำหนดลมหายใจเบื้องต้น ซึ่งใช้เวลาน้อยหรือมากตามความสะดวก หรือปรับการฝึกสมาธิในทุกอิริยาบถ ($\bar{X} = 4.11$) การกำหนดรางวัลเกียรติคุณสำหรับโครงการระหว่างวัด สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ และชุมชนที่ปฏิบัติธรรมดีเด่น เพื่ออุทิศ

ส่วนบุคคลให้กับในหลวง ร.9 ($\bar{X} = 3.92$) การปรับทุกอิริยาบถให้สามารถทำสมาธิได้ในขณะท่องเที่ยว ได้แก่ การออกกำลังกาย/กายบริหาร/นันทนาการปฏิบัติธรรม ร่วมกับการฝึกสมาธิ และสอนธรรม เจริญสมาธิ เช่น (1) โยคะปฏิบัติธรรม (2) ไทเก๊กประยุกต์ปฏิบัติธรรม (3) เดินสมาธิ (4) กายบริหารสมาธิ (5) ทุกอิริยาบถอื่นๆ ($\bar{X} = 3.91$) และการใส่ทำนองเพลงสรภัญญะ/สอนฝึกสมาธิ บทสวดมนต์ต่างๆ ($\bar{X} = 3.80$) ตามลำดับ

10) ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติธรรมต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 4.40 ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติธรรมต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาของผู้ปฏิบัติธรรม

ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติธรรม ต่างๆ ในวัด	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น/ อันดับ
1. คาดว่าจะเกิดการเรียนรู้ในการปฏิบัติธรรมที่วัดนี้	4.43	.729	ดีมาก/1	4.51	.737	ดีมาก/1
2. มีความสนใจในสิ่งใหม่ๆ ในการปฏิบัติธรรมที่วัดนี้	4.37	.782	ดีมาก/3	4.44	.735	ดีมาก/3
3. ประเมินแล้วว่าค่าการปฏิบัติธรรมที่วัดนี้มีคุณค่าจากสิ่งใหม่ๆ ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น	4.42	.750	ดีมาก/2	4.45	.741	ดีมาก/2
4. ถ้ามีการพัฒนาเทคโนโลยี/	4.14	1.012	ดี/4	4.01	.741	ดี/4

สภาพแวดล้อมทางกายภาพ/ กลยุทธ์การตลาดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จะทำให้มาปฏิบัติธรรมที่วัดนี้อีกใน อนาคต						
โดยรวม	4.34	.676	ดีมาก	4.35	.650	ดีมาก

จากตารางที่ 4.40 พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติธรรมต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติธรรมต่างๆ ในวัด อยู่ในระดับดีมาก ในเรื่องคาดว่าจะเกิดการเรียนรู้ในการปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ ($\bar{X} = 4.43$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ประเมินแล้วว่าการปฏิบัติธรรมที่วัดนี้มีคุณค่าจากสิ่งใหม่ ๆ ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ($\bar{X} = 4.42$) มีความสนใจในสิ่งใหม่ๆ ในการปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ ($\bar{X} = 4.37$) และผู้ปฏิบัติธรรมมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติธรรมต่างๆ ในวัด อยู่ในระดับดีในเรื่องถ้ามีการพัฒนาเทคโนโลยี/สภาพแวดล้อมทางกายภาพ/กลยุทธ์การตลาดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจะทำให้มาปฏิบัติธรรมที่วัดนี้อีกในอนาคต ($\bar{X} = 4.14$) ตามลำดับ

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติธรรมต่างๆ ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติธรรมต่างๆ ในวัด อยู่ในระดับดีมาก ในเรื่องคาดว่าจะเกิดการเรียนรู้ในการปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ ($\bar{X} = 4.51$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ประเมินแล้วว่าการปฏิบัติธรรมที่วัดนี้มีคุณค่าจากสิ่งใหม่ๆ ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ($\bar{X} = 4.45$) และมีความสนใจในสิ่งใหม่ๆ ในการปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ ($\bar{X} = 4.44$) ผู้ปฏิบัติธรรมมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติธรรมต่างๆ ในวัด อยู่ในระดับดี ในเรื่องถ้ามีการพัฒนาเทคโนโลยี/สภาพแวดล้อมทางกายภาพ/กลยุทธ์การตลาดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจะทำให้มาปฏิบัติธรรมที่วัดนี้อีกในอนาคต ($\bar{X} = 4.01$) ตามลำดับ

11) พฤติกรรมภายหลังการปฏิบัติธรรมต่างๆที่วัด จำนวน 2 วัด ได้แก่ (1) วัดมเหยงคณ์ และ (2) วัดตาลเอน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย (1) ความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมที่วัด (2) ความตั้งใจในการแนะนำ/บอกต่อให้กับบุคคลอื่นเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมที่วัด (3) แนวโน้มพฤติกรรมกรปฏิบัติธรรมในอนาคต (4) ความคิดเห็น/ความรู้สึกลังการปฏิบัติธรรมที่วัด

(1) ความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมที่วัด

ตารางที่ 4.41 พฤติกรรมภายหลังการปฏิบัติธรรม : ความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมที่วัด

ความพึงพอใจโดยรวมต่อ	วัดมเหยงคณ์	วัดตาลเอน
----------------------	-------------	-----------

การปฏิบัติธรรมที่วัด	$\bar{X}$	SD	ระดับความ พึงพอใจ/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความ พึงพอใจ/ อันดับ
1. คิดว่าการตัดสินใจการปฏิบัติธรรมที่วัดนี้เป็นการตัดสินใจที่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.60	.683	พึงพอใจ มาก/2	4.63	.761	พึงพอใจ มาก/3
2. มีความสุขเมื่อมาปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.54	.742	พึงพอใจ มาก/3	4.63	.717	พึงพอใจ มาก/2
3. ประเมินความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ (ไม่พึงพอใจเลย...พึงพอใจมาก)	4.62	.632	พึงพอใจ มาก/1	4.72	.603	พึงพอใจ มาก/1
ในภาพรวม	4.58	.640	พึงพอใจมาก	4.67	.610	พึงพอใจมาก

จากตารางที่ 4.41 พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมที่วัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.58$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมที่วัด อยู่ในระดับพึงพอใจมากทุกข้อดังนี้ ในเรื่องประเมินความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ ($\bar{X} = 4.62$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ คิดว่าการตัดสินใจการปฏิบัติธรรมที่วัดนี้เป็นการตัดสินใจที่ถูกต้อง ($\bar{X} = 4.60$) และมีความสุขเมื่อมาปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ ($\bar{X} = 4.54$) ตามลำดับ

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมที่วัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.67$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมที่วัด อยู่ในระดับพึงพอใจมากทุกข้อดังนี้ ในเรื่องประเมินความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ ($\bar{X} = 4.72$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ มีความสุขเมื่อมาปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ ($\bar{X} = 4.63$) และคิดว่าการตัดสินใจการปฏิบัติธรรม ที่วัดนี้เป็นการตัดสินใจที่ถูกต้อง ($\bar{X} = 4.63$) ตามลำดับ

(2) ความตั้งใจในการแนะนำ/บอกต่อให้กับบุคคลอื่นเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมที่วัด

ตารางที่ 4.42 พฤติกรรมภายหลังการปฏิบัติธรรม : ความตั้งใจในการแนะนำ/บอกต่อให้กับบุคคลอื่นเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมที่วัด

ความตั้งใจในการแนะนำ/บอกต่อ ให้กับบุคคลอื่นเกี่ยวกับการ	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความ	$\bar{X}$	SD	ระดับความ

ปฏิบัติธรรมที่วัด			ตั้งใจ/อันดับ			ตั้งใจ/อันดับ
1. ถ้ามีโอกาสจะแนะนำ/บอกต่อการปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ให้กับบุคคลอื่น (ต่ำมาก...สูงมาก)	4.59	.677	ตั้งใจมากที่สุด/3	4.69	.674	ตั้งใจมากที่สุด/2
2. จะแนะนำบุคคลอื่นให้ปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.61	.669	ตั้งใจมากที่สุด/1	4.67	.711	ตั้งใจมากที่สุด/3
3. จะบอกเล่าสิ่งที่ดีของการปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ให้กับบุคคลอื่น (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.61	.669	ตั้งใจมากที่สุด/1	4.71	.674	ตั้งใจมากที่สุด/1
โดยรวม	4.60	.647	ตั้งใจมากที่สุด	4.68	.638	ตั้งใจมากที่สุด

จากตารางที่ 4.42 พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีความตั้งใจในการแนะนำ/บอกต่อให้กับบุคคลอื่นเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมที่วัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับตั้งใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีความตั้งใจในการแนะนำ/บอกต่อให้กับบุคคลอื่นเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมที่วัด อยู่ในระดับตั้งใจมากที่สุดทุกข้อดังนี้ ในเรื่องจะแนะนำบุคคลอื่นให้ปฏิบัติธรรมที่วัดนี้และจะบอกเล่าสิ่งที่ดีของการปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ให้กับบุคคลอื่น ($\bar{X} = 4.61$ เท่ากัน) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ถ้ามีโอกาสจะแนะนำ/บอกต่อการปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ให้กับบุคคลอื่น ($\bar{X} = 4.59$) ตามลำดับ

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีความตั้งใจในการแนะนำ/บอกต่อให้กับบุคคลอื่นเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมที่วัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับตั้งใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีความตั้งใจในการแนะนำ/บอกต่อให้กับบุคคลอื่นเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมที่วัด อยู่ในระดับตั้งใจมากที่สุดทุกข้อดังนี้ ในเรื่องจะบอกเล่าสิ่งที่ดีของการปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ให้กับบุคคลอื่น ($\bar{X} = 4.71$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ถ้ามีโอกาสจะแนะนำ/บอกต่อการปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ให้กับบุคคลอื่น ($\bar{X} = 4.69$) และจะแนะนำบุคคลอื่นให้ปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ ($\bar{X} = 4.67$) ตามลำดับ

(3) แนวโน้มพฤติกรรมกรปฏิบัติธรรมในอนาคต

ตารางที่ 4.43 พฤติกรรมภายหลังการปฏิบัติธรรม : แนวโน้มพฤติกรรมกรปฏิบัติธรรมในอนาคตของผู้ปฏิบัติธรรม

แนวโน้มพฤติกรรมกร	วัดมเหยงคณ์	วัดตาลเอน
-------------------	-------------	-----------

ปฏิบัติธรรมในอนาคต	$\bar{X}$	SD	ระดับแนว พฤติกรรม/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับแนว พฤติกรรม/ อันดับ
1. ถ้าต้องการปฏิบัติธรรมแบบนี้อีกจะมาปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.49	.808	ดีมาก/3	4.62	.752	ดีมาก/3
2. ถ้ามีโอกาสที่จะมาปฏิบัติธรรม จะมาที่วัดนี้อีก (ต่ำมาก...สูงมาก)	4.51	.774	ดีมาก/1	4.71	.607	ดีมาก/1
3. ในครั้งต่อไปมีแนวโน้มจะมาปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.50	.788	ดีมาก/2	4.66	.719	ดีมาก/2
โดยรวม	4.49	.752	ดีมาก	4.67	.624	ดีมาก

จากตารางที่ 4.43 พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีแนวโน้มพฤติกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีแนวโน้มพฤติกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต อยู่ในระดับดีมากทุกข้อดังนี้ ในเรื่องถ้ามีโอกาสที่จะมาปฏิบัติธรรมจะมาที่วัดนี้อีก ($\bar{X} = 4.51$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ในครั้งต่อไปมีแนวโน้มจะมาปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ ($\bar{X} = 4.50$) ถ้าต้องการปฏิบัติธรรมแบบนี้อีกจะมาปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ ($\bar{X} = 4.49$) ตามลำดับ

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีแนวโน้มพฤติกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.67$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีแนวโน้มพฤติกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต อยู่ในระดับดีมากทุกข้อดังนี้ ในเรื่องถ้ามีโอกาสที่จะมาปฏิบัติธรรม จะมาที่วัดนี้อีก ($\bar{X} = 4.71$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ในครั้งต่อไปมีแนวโน้มจะมาปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ ($\bar{X} = 4.66$) ถ้าต้องการปฏิบัติธรรมแบบนี้อีกจะมาปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ ($\bar{X} = 4.62$) ตามลำดับ

(4) ความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการปฏิบัติธรรมที่วัด

ตารางที่ 4.44 พฤติกรรมภายหลังการปฏิบัติ : ความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการปฏิบัติธรรมที่วัดของผู้ปฏิบัติธรรม

ความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการปฏิบัติธรรมที่วัด	วัดมเหยงคณ์			วัดตาลเอน		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น/ อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น/ อันดับ

1. มีความโลภ โกรธ หลง น้อยลง มีความปลงมากขึ้น (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.15	.803	ดี/3	4.26	.847	ดีมาก/4
2. มีความกลัวความทุกข์ที่เกิดจากการเกิด ความแก่ ความตาย ลดลง (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	3.99	.948	ดี/5	4.20	.977	ดี/5
3. มีปัญญา มีสมาธิ มีความสงบ อุดหนุนมากขึ้น (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.31	.746	ดีมาก/2	4.48	.685	ดีมาก/1
4. สามารถแก้ปัญหาชีวิตได้ดีขึ้น (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.04	.807	ดี	4	4.34	.796
5. คิดดี ทำดี พุทธิ มากขึ้น (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง...เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.33	.750	ดีมาก/1	4.48	.779	ดีมาก/2
โดยรวม	4.18	.649	ดี	4.36	.630	ดีมาก

จากตารางที่ 4.44 พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ มีความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการปฏิบัติธรรมที่วัด โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.18$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการปฏิบัติธรรมที่วัดนี้แล้ว อยู่ในระดับดีมาก ในเรื่องคิดดี ทำดี พุทธิ มากขึ้น ($\bar{X} = 4.33$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ มีปัญญา มีสมาธิ มีความสงบ อุดหนุนมากขึ้น ($\bar{X} = 4.31$) ผู้ปฏิบัติธรรมมีความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการปฏิบัติธรรมที่วัด อยู่ในระดับดี ในเรื่องมีความโลภ โกรธ หลง น้อยลง มีความปลงมากขึ้น ($\bar{X} = 4.15$) สามารถแก้ปัญหาชีวิตได้ดีขึ้น ($\bar{X} = 4.04$) และมีความกลัวความทุกข์ที่เกิดจากการเกิด ความแก่ ความตาย ลดลง ($\bar{X} = 3.99$) ตามลำดับ

ผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดตาลเอน มีความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการปฏิบัติธรรมที่วัด โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.36$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการปฏิบัติธรรมที่วัด อยู่ในระดับดีมาก ในเรื่องมีปัญญา มีสมาธิ มีความสงบ อุดหนุนมากขึ้น ($\bar{X} = 4.48$) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ คิดดี ทำดี พุทธิ มากขึ้น ($\bar{X} = 4.48$) สามารถแก้ปัญหาชีวิตได้ดี ($\bar{X} = 4.34$) มีความโลภ โกรธ หลง น้อยลง มีความปลงมากขึ้น ($\bar{X} = 4.26$) และผู้ปฏิบัติธรรมมีความคิดเห็น/ความรู้สึกหลังการปฏิบัติธรรมที่วัด อยู่ในระดับดี ในเรื่องมีความกลัวความทุกข์ที่เกิดจากการเกิด ความแก่ ความตาย ลดลง ($\bar{X} = 4.20$) ตามลำดับ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน (ทดสอบสมมติฐาน)

สมมติฐานที่ 1 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) ของนักท่องเที่ยวงเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ หรือปฏิบัติธรรมในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สมมติฐานที่ 2 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) ของนักท่องเที่ยวงเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ หรือปฏิบัติธรรมในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สมมติฐานที่ 3 ความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา เหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัดหรือปฏิบัติธรรม ความคาดหวังต่อกิจกรรมก่อนการท่องเที่ยวหรือปฏิบัติธรรม การรับรู้จริงต่อกิจกรรมหลังการท่องเที่ยวหรือปฏิบัติธรรม ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม ส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ หรือปฏิบัติธรรม ของนักท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 4 ความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา เหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัดหรือปฏิบัติธรรม ความคาดหวังต่อกิจกรรมก่อนการท่องเที่ยวหรือปฏิบัติธรรม การรับรู้จริงต่อกิจกรรมหลังการท่องเที่ยวหรือปฏิบัติธรรม ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระหรือปฏิบัติธรรม และความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม ส่งผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดหรือปฏิบัติธรรมในอนาคต ของนักท่องเที่ยวง

สมมติฐานที่ 5 ความคาดหวังต่อกิจกรรมก่อนการท่องเที่ยวหรือปฏิบัติธรรม กับการรับรู้จริงต่อกิจกรรมหลังการท่องเที่ยวหรือปฏิบัติธรรม ของนักท่องเที่ยวงในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 ลักษณะส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวงหรือผู้ปฏิบัติธรรมที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ หรือปฏิบัติธรรม และแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัด หรือปฏิบัติธรรมในอนาคต ในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐานจะทดสอบโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มนักท่องเที่ยวงที่มาท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ จำนวน 4 วัด ได้แก่ (1) วัดพนัญเชิงวรวิหาร (2) วัดใหญ่ชัยมงคล (3) วัดหน้าพระเมรุ (4) วัดท่าการ้อง และ 2. กลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม จำนวน 2 วัด ได้แก่ (1) วัดมเหยงคณ์ และ (2) วัดตาลเอน

กรณีกลุ่มที่ 1 นักท่องเที่ยวงเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ จำนวน 4 วัด ได้แก่ (1) วัดพนัญเชิงวรวิหาร (2) วัดใหญ่ชัยมงคล (3) วัดหน้าพระเมรุ (4) วัดท่าการ้อง

สมมติฐานที่ 1 – สมมติฐานที่ 4 จะใช้สถิติในการทดสอบสมมติฐาน คือ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

สมมติฐานที่ 1 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 4.46 ปัจจัยที่ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 วัด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี)	กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี)		
	β	t	Sig.
1. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล	.143	3.171**	.002
2. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ	.120	2.756**	.006
3. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา	.492	10.834**	.000
F	85.094**		
Sig.	.000		
R ²	39.5%		
Adj. R ²	39.0%		

หมายเหตุ : ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.46 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ จำนวน 4 วัด มีดังนี้ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา ($\beta = .492$) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล ($\beta = .143$) และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ ($\beta = .120$) ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โมเดลนี้มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) = 39.5% และ Adj. R^2 = 39.0% ดังนั้นปัจจัยต่างๆ เหล่านี้สามารถอธิบายกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) ได้ร้อยละ 39.0 (Adjusted R^2) เนื่องจากค่า Tolerance มีค่าระหว่าง .751 ถึง .816 และค่า VIF มีค่าระหว่าง 1.225 ถึง 1.332 ค่า Eigenvalue เท่ากับ 3.894 และ Condition index ที่สูงสุดเท่ากับ 13.196 โดยค่า Tolerance ที่มากกว่า .10 ค่า

VIF ไม่เกิน 10 และค่า Condition index ไม่เกิน 30 แสดงว่าไม่มีปัญหา Multicollinearity ค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน เนื่องจากมีค่า Durbin – Watson เท่ากับ 1.523

สมมติฐานที่ 2 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 4.47 ปัจจัยที่ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 วัด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ กิเลส (เวทนา อารมณ์)	กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์)		
	β	t	Sig.
1. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล	.243	5.043**	.000
2. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ	-	-	-
3. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา	.364	7.544**	.000
F	73.570**		
Sig.	.000		
R ²	27.2%		
Adj. R ²	26.9%		

หมายเหตุ : ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.47 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ จำนวน 4 วัด มีดังนี้ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา ($\beta = .364$) และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล ($\beta = .243$) ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โมเดลนี้มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) = 27.2% และ Adj. R^2 = 26.9% ดังนั้นปัจจัยต่างๆ เหล่านี้สามารถอธิบายกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) ได้ร้อยละ 26.9 (Adjusted R^2) เนื่องจากค่า Tolerance มีค่า .794 และค่า VIF มีค่า 1.259 ค่า Eigenvalue เท่ากับ 2.941 และ Condition index ที่สูงสุดเท่ากับ 11.327 โดยค่า Tolerance ที่มากกว่า .10 ค่า VIF ไม่เกิน 10 และค่า Condition index ไม่เกิน 30 แสดงว่าไม่มีปัญหา Multicollinearity ค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน เนื่องจากมีค่า Durbin – Watson เท่ากับ 1.841

สมมติฐานที่ 3 ความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา เหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัด ความคาดหวังต่อกิจกรรมก่อนการท่องเที่ยว การรับรู้จริงต่อกิจกรรมหลังการท่องเที่ยว ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม ส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 4.48 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 วัด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ	ความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ		
	β	t	Sig.
1. ความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ	-	-	-
2. ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา	.169	3.942**	.000
3. เหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัด	-	-	-
4. ความคาดหวังต่อกิจกรรมก่อนการท่องเที่ยว	.167	4.280**	.000
5. การรับรู้จริงต่อกิจกรรมหลังการท่องเที่ยว	-	-	-
6. ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ	.227	4.298**	.000
7. ความคิดเห็นต่อนวัตกรรม การเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม	.348	6.407**	.000
F	94.238**		
Sig.	.000		
R ²	50.2%		
Adj. R ²	49.7%		

หมายเหตุ : ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.48 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ จำนวน 4 วัด มีดังนี้ ความคิดเห็นต่อนวัตกรรม การเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม ($\beta = .348$) ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ($\beta = .227$) ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา ($\beta = .169$) และความคาดหวังต่อกิจกรรมก่อนการท่องเที่ยว ($\beta = .167$) ส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โมเดลนี้มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) = 50.2% และ Adj. R^2 = 49.7% ดังนั้นปัจจัยต่างๆ เหล่านี้สามารถอธิบายความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ได้ร้อยละ 49.7 (Adjusted R^2) เนื่องจากค่า Tolerance มีค่าระหว่าง .452 ถึง .877 และค่า VIF มีค่าระหว่าง 1.140 ถึง 2.214 ค่า Eigenvalue เท่ากับ 4.904 และ Condition index ที่สูงสุดเท่ากับ 20.079 โดยค่า Tolerance ที่มากกว่า .10 ค่า VIF ไม่เกิน 10 และค่า Condition index ไม่เกิน 30 แสดงว่าไม่มีปัญหา Multicollinearity ค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน เนื่องจากมีค่า Durbin – Watson เท่ากับ 1.855

สมมติฐานที่ 4 ความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา เหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัด ความคาดหวังต่อกิจกรรมก่อนการท่องเที่ยว การรับรู้จริงต่อกิจกรรมหลังการท่องเที่ยว ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม ส่งผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคตของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 4.49 ปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคตของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 วัด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวโน้มพฤติกรรม การท่องเที่ยววัดในอนาคต	แนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต		
	β	t	Sig.
1. ความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ	-	-	-
2. ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา	.133	2.895**	.004
3. เหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัด	.104	2.251*	.025
4. ความคาดหวังต่อกิจกรรมก่อนการท่องเที่ยว	-	-	-
5. การรับรู้จริงต่อกิจกรรมหลังการท่องเที่ยว	.154	3.538**	.000
6. ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำ ทาน/ไหว้พระ	.186	3.313**	.001
7. ความคิดเห็นต่อนวัตกรรม การเรียนรู้ธรรม และการปฏิบัติธรรม	.309	5.251**	.000
F	60.625		
Sig.	.000		
R^2	44.9%		
Adj. R^2	44.2%		

หมายเหตุ : (1)** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, (2) * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.49 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยววัดใน อนาคตของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ จำนวน 4 วัด มีดังนี้ ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม ($\beta = .309$) ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำ ทาน/ไหว้พระ ($\beta = .186$) การรับรู้จริงต่อกิจกรรมหลังการท่องเที่ยว ($\beta = .154$) ความคิดเห็นต่อหลัก พุทธศาสนา ($\beta = .133$) และเหตุจูงใจในการท่องเที่ยววัด ($\beta = .104$) ส่งผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมการ ท่องเที่ยววัดในอนาคต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 โมเดลนี้มีค่าสัมประสิทธิ์ การตัดสินใจ (R^2) = 44.9% และ Adj. R^2 = 44.2% ดังนั้นปัจจัยต่างๆ เหล่านี้สามารถอธิบายแนวโน้ม พฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต ได้ร้อยละ 44.2 (Adjusted R^2) เนื่องจากค่า Tolerance มีค่า ระหว่าง .429 ถึง .896 และค่า VIF มีค่าระหว่าง 1.278 ถึง 2.332 ค่า Eigenvalue เท่ากับ 5.881 และ Condition index ที่สูงสุดเท่ากับ 22.122 โดยค่า Tolerance ที่มากกว่า .10 ค่า VIF ไม่เกิน 10 และค่า Condition index ไม่เกิน 30 แสดงว่าไม่มีปัญหา Multicollinearity ค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน เนื่องจากมีค่า Durbin – Watson เท่ากับ 1.772

สมมติฐานที่ 5 ความคาดหวังต่อกิจกรรมก่อนการท่องเที่ยว กับการรับรู้จริงต่อกิจกรรมหลัง การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัด พระนครศรีอยุธยาแตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานคือ สถิติค่า Paired t-test (Dependent t-test)

ตารางที่ 4.50 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังกับการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการ ท่องเที่ยววัดของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 วัด

ความคาดหวังกับการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการ	Paired t-test for Equality of means
--	-------------------------------------

ท่องเที่ยววัด		$\bar{X}$	SD	t	Sig
1. กิจกรรมการทำบุญ ทำทาน ไหว้พระในวัดนี้	ความคาดหวัง	3.69	.769	.654	.513
	การรับรู้จริง	3.67	.790		
2. กิจกรรมปฏิบัติธรรม/การฝึกสมาธิ/วิปัสสนากรรมฐานในวัดนี้	ความคาดหวัง	3.23	.947	.486	.627
	การรับรู้จริง	3.21	.929		
3. กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากการท่องเที่ยวในวัดนี้	ความคาดหวัง	3.59	.926	2.448*	.015
	การรับรู้จริง	3.49	.919		
4. ความตั้งใจของสินค้า หัตถกรรมท้องถิ่น อาหาร และเครื่องดื่ม ที่ขายในวัดนี้	ความคาดหวัง	3.16	.943	1.341	.181
	การรับรู้จริง	3.11	.932		
5. บรรยากาศสภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว และความสะอาดในวัดนี้	ความคาดหวัง	3.70	.860	1.556	.120
	การรับรู้จริง	3.64	.852		
6. กิจกรรมนันทนาการ/พักผ่อนหย่อนใจ/กีฬา/ออกกำลังกายเชิงอนุรักษ์ในวัดนี้	ความคาดหวัง	3.34	.990	2.926**	.004
	การรับรู้จริง	3.23	1.003		
7. การประกวด/การแข่งขันกิจกรรมเชิงธรรมในวัดนี้ เช่น การสวดมนต์ทำนองสรภัญญะ	ความคาดหวัง	3.11	1.042	2.842**	.005
	การรับรู้จริง	3.00	.992		
โดยรวม	ความคาดหวัง	3.40	.718	2.727**	.007
	การรับรู้จริง	3.34	.685		

หมายเหตุ : (1)**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, (2) * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.50 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังกับการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 วัด พบว่า ความคาดหวังกับการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัดโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 2.727$, $Sig = .007$) โดยมีความคาดหวังสูงกว่าการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยรวม กล่าวคือ นักท่องเที่ยวไม่พึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัดโดยรวม เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังกับการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการท่องเที่ยววัดจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในเรื่องกิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากการท่องเที่ยวในวัดนี้ ($t = 2.448$, $Sig = .015$) กิจกรรมนันทนาการ/พักผ่อนหย่อนใจ/กีฬา/ออกกำลังกาย

1. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ	Equal variances assumed	1.029	.311	ชาย	3.89	-.897	393	.370
				หญิง	3.91			
2. แนวโน้มพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต	Equal variances assumed	1.294	.256	ชาย	3.89	-.100	392	.920
				หญิง	3.91			

จากตารางที่ 4.51 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 วัด จำแนกตามเพศ พบว่า

1. นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกันมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ไม่แตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกันมีแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.52 การเปรียบเทียบความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคตของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 วัด จำแนกตามอายุ

ตัวแปรที่ศึกษา	Test of Homogeneity of Variances		F-test	Brown-Forsythe	Sig.
	Levene Statistic	Sig.			
1. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ	1.933	.088	4.044**	-	.001
2. แนวโน้มพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต	3.640**	.003	-	4.007**	.004

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.52 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 วัด จำแนกตามอายุ พบว่า

1. นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของความ

พึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ โดยใช้การทดสอบแบบ LSD ดังตารางที่ 4.53

2. นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกัน มีแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ โดยใช้การทดสอบแบบ Dunnett's T3 ดังตารางที่ 4.54

ตารางที่ 4.53 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 วัด จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ โดยใช้การทดสอบแบบ LSD

อายุ	$\bar{x}$	ต่ำกว่า 25 ปี	25-34 ปี	35-44 ปี	45-54 ปี	55-64 ปี	65 ปีขึ้นไป
		3.77	4.03	3.94	4.23	4.74	3.74
- ต่ำกว่า 25 ปี	3.77	-	-.26*	-.17	-.46**	-.97**	.03
- 25-34 ปี	4.03		-	.09	-.20	-.71*	.29
- 35-44 ปี	3.94			-	-.28	-.80**	.20
- 45-54 ปี	4.23				-	-.51	.49
- 55-64 ปี	4.74					-	1.00**
- 65 ปีขึ้นไป	3.74						-

หมายเหตุ : (1)**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, (2) * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.53 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 วัด จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุ 25-34 ปี นักท่องเที่ยวที่มีอายุ 45-54 ปี และนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 55-64 ปี มีความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ มากกว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05, .01 และ .01 ตามลำดับ และนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 55-64 ปี มีความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ

มากกว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุ 25-34 ปี และมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุ 35-44 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และ .01 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.54 การเปรียบเทียบแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคตของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 วัด จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ โดยใช้การทดสอบแบบ Dunnett's T3

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 25 ปี	25-34 ปี	35-44 ปี	45-54 ปี	55-64 ปี	65 ปีขึ้นไป
		3.71	3.95	3.99	4.12	4.59	3.49
- ต่ำกว่า 25 ปี	3.71	-	-.24	-.28	-.41	-.88*	.22
- 25-34 ปี	3.95		-	-.04	-.17	-.64	.46
- 35-44 ปี	3.99			-	-.13	-.60	.50
- 45-54 ปี	4.12				-	-.47	.63
- 55-64 ปี	4.59					-	1.10
- 65 ปีขึ้นไป	3.49						-

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.54 ผลการเปรียบเทียบแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 วัด จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุ 55-64 ปี มีแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต ดีกว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 4.55 การเปรียบเทียบความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และแนวโน้มพฤติกรรม การท่องเที่ยววัดในอนาคตของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระใน แหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 วัด จำแนกตามสถานภาพ

	Test of Homogeneity of			

ตัวแปรที่ศึกษา	Variances		F-test	Brown-Forsythe	Sig.
	Levene Statistic	Sig.			
1. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ	.524	.592	.720	-	.487
2. แนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต	2.068	.128	.952	-	.387

จากตารางที่ 4.55 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 วัด จำแนกตามสถานภาพ พบว่า

1. นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ไม่แตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.56 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 วัด จำแนกตามระดับการศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	Test of Homogeneity of Variances		F-test	Brown-Forsythe	Sig.
	Levene Statistic	Sig.			
1. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ	2.668	.071	1.869	-	.156
2. แนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต	6.221**	.002	-	.637	.531

หมายเหตุ : **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.56 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 วัด จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า

1. นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ไม่แตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.57 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 วัด จำแนกตามอาชีพ

ตัวแปรที่ศึกษา	Test of Homogeneity of Variances		F-test	Brown-Forsythe	Sig.
	Levene Statistic	Sig.			
1. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ	1.576	.166	1.475	-	.197
2. แนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต	.820	.536	2.216	-	.052

จากตารางที่ 4.57 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคตของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 วัด จำแนกตามอาชีพพบว่า

1. นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระไม่แตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกันมีแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.58 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต ของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 วัด จำแนกตามรายได้ส่วนตัวต่อเดือน

ตัวแปรที่ศึกษา	Test of Homogeneity of Variances		F-test	Brown-Forsythe	Sig.
	Levene Statistic	Sig.			
1. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ	.457	.808	1.607	-	.157
2. แนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัด	1.577	.166	1.802	-	.112

ในอนาคต					
---------	--	--	--	--	--

จากตารางที่ 4.58 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคตของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 วัด จำแนกตามรายได้ ส่วนตัวต่อเดือน พบว่า

1. นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือนแตกต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ไม่แตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือนแตกต่างกันมีแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.59 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคตของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 วัด จำแนกตามที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน

ตัวแปรที่ศึกษา	Test of Homogeneity of Variances		F-test	Brown-Forsythe	Sig.
	Levene Statistic	Sig.			
1. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ	.182	.909	2.094	-	.100
2. แนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต	.909	.436	1.307	-	.243

จากตารางที่ 4.59 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระและแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ/ทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระในแหล่งท่องเที่ยววัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำนวน 4 วัด จำแนกตามที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน พบว่า

1. นักท่องเที่ยวที่มีที่อยู่อาศัยในปัจจุบันแตกต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ไม่แตกต่างกัน

2. นักท่องเที่ยวที่มีที่อยู่อาศัยในปัจจุบันแตกต่างกันมีแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดในอนาคต ไม่แตกต่างกัน

กรณีกลุ่มที่ 2 ผู้ปฏิบัติธรรม จำนวน 2 วัด ได้แก่ (1) วัดมเหยงคณ์ และ (2) วัดตาลเอน

สมมติฐานที่ 1 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) ของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 4.60 ปัจจัยที่ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) ของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี)	กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี)		
	β	t	Sig.
1. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล	.109	2.381*	.018
2. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ	.111	2.452*	.015
3. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา	.428	9.337**	.000
F	73.011**		
Sig.	.000		
R ²	31.1%		
Adj. R ²	30.6%		

หมายเหตุ : (1) ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.60 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำ ความดี) ของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด มีดังนี้ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ปัญญา ($\beta = .428$) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ ($\beta = .111$) และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล ($\beta = .109$) ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 โมเดลนี้มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) = 31.1% และ Adj. R^2 = 30.6% ดังนั้นปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ สามารถอธิบายกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม (การทำความดี) ได้ร้อยละ 30.6 (Adjusted R^2) เนื่องจาก ค่า Tolerance มีค่าระหว่าง .676 ถึง .690 และค่า VIF มีค่าระหว่าง 1.448 ถึง 1.480 ค่า Eigenvalue เท่ากับ 3.936 และ Condition index ที่สูงสุดเท่ากับ 15.122 โดยค่า Tolerance ที่ มากกว่า .10 ค่า VIF ไม่เกิน 10 และค่า Condition index ไม่เกิน 30 แสดงว่าไม่มีปัญหา Multicollinearity ค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน เนื่องจากมีค่า Durbin - Watson เท่ากับ 1.940

สมมติฐานที่ 2 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) ของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 4.61 ปัจจัยที่ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) ของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ กิเลส (เวทนา อารมณ์)	กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์)		
	β	t	Sig.
1. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล	-	-	-
2. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ	-	-	-
3. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา	.477	12.040**	.000
F	144.964**		
Sig.	.000		
R ²	22.8%		
Adj. R ²	22.6%		

หมายเหตุ : ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.61 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) ของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด คือ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา ($\beta = .477$) ส่งผลต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โมเดลนี้มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) = 22.8% และ Adj. R^2 = 22.6% ดังนั้นปัจจัยนี้สามารถอธิบายกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิเลส (เวทนา อารมณ์) ได้ร้อยละ 22.6 (Adjusted R^2) เนื่องจากค่า Tolerance มีค่า 1.000 และค่า VIF มีค่า 1.000 ค่า Eigenvalue เท่ากับ 1.977 และ Condition index ที่สูงสุดเท่ากับ 9.325 โดยค่า Tolerance ที่มากกว่า .10 ค่า VIF ไม่เกิน 10 และค่า Condition index ไม่เกิน 30 แสดงว่าไม่มีปัญหา Multicollinearity ค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน เนื่องจากมีค่า Durbin - Watson เท่ากับ 1.890

สมมติฐานที่ 3 ความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา เหตุจูงใจในการปฏิบัติธรรม ความคาดหวังต่อกิจกรรมก่อนการปฏิบัติธรรม การรับรู้จริงต่อกิจกรรมหลังการปฏิบัติธรรม ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม ส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 4.62 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวม ต่อการปฏิบัติธรรมในวัด	ความพึงพอใจโดยรวมต่อการ ปฏิบัติธรรมในวัด		
	β	t	Sig.
1. ความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ	-	-	-
2. ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา	.186	4.497**	.000
3. เหตุจูงใจในการปฏิบัติธรรม	-	-	-
4. ความคาดหวังต่อกิจกรรมก่อนการปฏิบัติธรรม	-	-	-
5. การรับรู้จริงต่อกิจกรรมหลังการปฏิบัติธรรม	.149	3.630**	.000
6. ความคิดเห็นต่อวัตรกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ	-	-	-
7. ความคิดเห็นต่อวัตรกรรม การเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม	.371	.511**	.000
F	63.550**		
Sig.	.000		
R ²	28.6%		
Adj. R ²	28.1%		

หมายเหตุ : ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.62 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด มีดังนี้ ความคิดเห็นต่อวัตรกรรม การเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม ($\beta = .371$) ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา ($\beta = .186$) และการรับรู้จริงต่อกิจกรรมหลังการปฏิบัติธรรม ($\beta = .149$) ส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมในวัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โมเดลนี้มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) = 28.6% และ Adj. R^2 = 28.1% ดังนั้นปัจจัยต่างๆ เหล่านี้สามารถอธิบายความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรม ได้ร้อยละ 28.1 (Adjusted R^2) เนื่องจากค่า Tolerance มีค่าระหว่าง .790 ถึง .884 และค่า VIF มีค่าระหว่าง 1.131 ถึง 1.266 ค่า Eigenvalue เท่ากับ 3.946 และ Condition index ที่สูงสุดเท่ากับ 20.626 โดยค่า Tolerance ที่มากกว่า .10 ค่า VIF ไม่เกิน 10 และค่า Condition index ไม่เกิน 30 แสดงว่าไม่มีปัญหา Multicollinearity ค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน เนื่องจากมีค่า Durbin - Watson เท่ากับ 1.855

สมมติฐานที่ 4 ความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา (E6-10) เหตุจูงใจในการปฏิบัติธรรม ความคาดหวังต่อกิจกรรมก่อนการปฏิบัติธรรม การรับรู้จริงต่อกิจกรรมหลังการปฏิบัติธรรม ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ และความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม ส่งผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต ของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 4.63 ปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคตของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวโน้มพฤติกรรม การปฏิบัติธรรมในอนาคต	แนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรม ในอนาคต		
	β	t	Sig.
1. ความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ	-.088	-2.030*	.043
2. ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา	.195	4.309**	.000
3. เหตุจูงใจในการการปฏิบัติธรรม	-	-	-
4. ความคาดหวังต่อกิจกรรมก่อนการปฏิบัติธรรม	-	-	-
5. การรับรู้จริงต่อกิจกรรมหลังการปฏิบัติธรรม	.160	3.661**	0.000
6. ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ	-	-	-
7. ความคิดเห็นต่อนวัตกรรม การเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม	.283	6.264**	.000
F	36.425**		
Sig.	.000		
R ²	23.5%		
Adj. R ²	22.9%		

หมายเหตุ : (1)** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, (2) * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.63 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคตของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด มีดังนี้ ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ธรรมและการปฏิบัติธรรม ($\beta = .283$) ความคิดเห็นต่อหลักพุทธศาสนา ($\beta = .195$) และการรับรู้จริงต่อกิจกรรมหลังการปฏิบัติธรรม ($\beta = .160$) ส่งผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความคิดเห็นต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ ($\beta = -.088$) ส่งผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต ในทางตรงข้าม อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 โมเดลนี้มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) = 23.5% และ Adj. R^2 = 22.9% ดังนั้นปัจจัยต่างๆ เหล่านี้สามารถอธิบายแนวโน้มพฤติกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต ได้ร้อยละ 22.9 (Adjusted R^2) เนื่องจากค่า Tolerance มีค่าระหว่าง .790 ถึง .862 และค่า VIF มีค่าระหว่าง 1.160 ถึง 1.266 ค่า Eigenvalue เท่ากับ 4.801 และ Condition index ที่สูงสุดเท่ากับ 24.644 โดยค่า Tolerance ที่มากกว่า .10 ค่า VIF ไม่เกิน 10 และค่า Condition index ไม่เกิน 30 แสดงว่าไม่มีปัญหา Multicollinearity ค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน เนื่องจากมีค่า Durbin – Watson เท่ากับ 1.878

สมมติฐานที่ 5 ความคาดหวังต่อกิจกรรมก่อนการปฏิบัติธรรม กับการรับรู้จริงต่อกิจกรรมหลังการปฏิบัติธรรม ของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.64 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคาดหวังกับการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการปฏิบัติธรรมของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด

ความคาดหวังกับการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการปฏิบัติธรรม		Paired t-test for Equality of means			
		X	SD	t	Sig
1. กิจกรรมการทำบุญ ทำทาน ไหว้พระในวัดนี้	ความคาดหวัง	3.98	.771	-1.585	.114
	การรับรู้จริง	4.03	.854		
2. กิจกรรมปฏิบัติธรรม/การฝึกสมาธิ/วิปัสสนากรรมฐานในวัดนี้	ความคาดหวัง	4.13	.796	-1.204	.229
	การรับรู้จริง	4.18	.842		
3. กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากการปฏิบัติธรรมในวัดนี้	ความคาดหวัง	3.71	.937	-1.984*	.048
	การรับรู้จริง	3.77	.926		
4. ความดึงดูดใจของสินค้าหัตถกรรมท้องถิ่น อาหารและเครื่องดื่ม ที่ขายในวัดนี้	ความคาดหวัง	3.07	1.062	-3.325**	.001
	การรับรู้จริง	3.18	1.109		
5. บรรยากาศสภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว และความสะอาดในวัดนี้	ความคาดหวัง	4.05	.882	-3.902**	.000
	การรับรู้จริง	4.18	.845		
6. กิจกรรมนันทนาการ/พักผ่อนหย่อนใจ/กีฬา/ออกกำลังกายเชิงอนุรักษ์ในวัดนี้	ความคาดหวัง	3.17	1.125	-2.666**	.008
	การรับรู้จริง	3.26	1.152		
7. การประกวด/การแข่งขันกิจกรรมเชิงธรรมในวัดนี้ เช่น การสวดมนต์ทำนองสรภัญญะ	ความคาดหวัง	3.06	1.186	.124	.901
	การรับรู้จริง	3.06	1.229		
โดยรวม	ความคาดหวัง	3.60	.682	-3.261**	.001
	การรับรู้จริง	3.67	.690		

หมายเหตุ : (1)**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, (2) * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.64 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคาดหวังกับการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการปฏิบัติธรรมของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด พบว่า ความคาดหวังกับการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการปฏิบัติธรรมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = -3.261$, $Sig = .001$) โดยมีการรับรู้จริงสูงกว่าความคาดหวังต่อกิจกรรมการปฏิบัติธรรมโดยรวม กล่าวคือ ผู้ปฏิบัติธรรมมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการปฏิบัติธรรมโดยรวม เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีความคาดหวังกับการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการปฏิบัติธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในเรื่อง กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปะ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากการปฏิบัติธรรมในวัดนี้ ($t = -1.984$, $Sig = .048$), ความตั้งใจของสินค้าหัตถกรรมท้องถิ่น อาหาร และเครื่องดื่ม ที่ขายในวัดนี้ ($t = 3.325$, $Sig = .001$), เรื่องบรรยากาศสภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว และความสะอาดในวัดนี้ ($t = -3.902$, $Sig = .000$) และกิจกรรมนันทนาการ/พักผ่อนหย่อนใจ/กีฬา/ออกกำลังกายเชิงอนุรักษ์ในวัดนี้ ($t = 2.666$, $Sig = .008$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .01, .01 และ .01 ตามลำดับ โดยมีการรับรู้จริงสูงกว่าความคาดหวัง กล่าวคือผู้ปฏิบัติธรรมมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการปฏิบัติธรรมในทุกเรื่องที่กำลังกล่าวมา

ส่วนความคาดหวังกับการรับรู้จริงต่อกิจกรรมการปฏิบัติธรรมในเรื่อง กิจกรรมการทำบุญ ทำทาน ไหว้พระในวัดนี้ ($t = -1.585$, $Sig = .114$), กิจกรรมปฏิบัติธรรม/การฝึกสมาธิ/วิปัสสนากรรมฐานในวัดนี้ ($t = -1.204$, $Sig = .229$) และเรื่องการประกวด/การแข่งขันกิจกรรมเชิงธรรมในวัดนี้ เช่น การสวดมนต์ทำนองสรภัญญะ ($t = .124$, $Sig = .901$) ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติธรรมที่ต่างกันมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรม และแนวโน้มพฤติกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคตในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแตกต่างกัน

ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติธรรม จะวิเคราะห์ในด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ส่วนตัวต่อเดือน และที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน

ตารางที่ 4.65 การเปรียบเทียบความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรม และแนวโน้มพฤติกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต ของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด จำแนกตามเพศ

ตัวแปรที่ศึกษา	Levene's Test for Equality of Variances		เพศ	$\bar{X}$	t	df	Sig.	
	F	Sig.						
1. ความพึง	Equal	.001	.981	ชาย	4.62	.071	471	.943

พอใจโดยรวม ต่อการทำบุญ/ ทำทาน/ไหว้ พระ	variances assumed			หญิง	4.61			
2. แนวโน้ม พฤติกรรม การปฏิบัติธรรม ที่วัดในอนาค	Equal variances assumed	.549	.459	ชาย	4.58	-.153	470	.878
				หญิง	4.57			

จากตารางที่ 4.65 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมปฏิบัติธรรมในอนาคตของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด จำแนกตามเพศ พบว่า

1. ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีเพศแตกต่างกันมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมไม่แตกต่างกัน
2. ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีเพศแตกต่างกันมีแนวโน้มพฤติกรรมปฏิบัติธรรมในอนาคต ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.66 การเปรียบเทียบความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรม และแนวโน้มพฤติกรรมปฏิบัติธรรมในอนาคตของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัน จำแนกตามอายุ

ตัวแปรที่ศึกษา	Test of Homogeneity of Variances		F-test	Brown-Forsythe	Sig.
	Levene Statistic	Sig.			
1. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรม	4.011**	.001	-	4.224**	.002
2. แนวโน้มพฤติกรรมมาปฏิบัติธรรมที่วัดในอนาคต	3.960**	.002	-	4.165**	.001

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.66 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรม และ แนวโน้มพฤติกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต ของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด จำแนกตามอายุ พบว่า

1. ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีอายุแตกต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรม จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ โดยใช้การทดสอบแบบ Dunnett's T3 ดังตารางที่ 4.67

2. ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีอายุแตกต่างกัน มีแนวโน้มพฤติกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของแนวโน้มพฤติกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ โดยใช้การทดสอบแบบ Dunnett's T3 ดังตารางที่ 4.68

ตารางที่ 4.67 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรม ของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ โดยใช้การทดสอบแบบ Dunnett's T3

อายุ	$\bar{x}$	ต่ำกว่า 25 ปี	25-34 ปี	35-44 ปี	45-54 ปี	55-64 ปี	65 ปีขึ้นไป
		4.27	4.62	4.66	4.64	4.80	4.81
- ต่ำกว่า 25 ปี	4.27	-	-.35*	-.39**	-.37*	-.53**	-.54**
- 25-34 ปี	4.62	-	-	-.04	-.02	-.18	-.19
- 35-44 ปี	4.66	-	-	-	.02	-.14	-.15
- 45-54 ปี	4.64	-	-	-	-	-.16	-.17
- 55-64 ปี	4.80	-	-	-	-	-	-.01
- 65 ปีขึ้นไป	4.81	-	-	-	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 , **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.67 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรม ของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ พบว่า

ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีอายุ 25-34 ปี ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีอายุ 35-44 ปี ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีอายุ 45-54 ปี ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีอายุ 55-64 ปี และผู้ปฏิบัติธรรมที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรม มากกว่าผู้ปฏิบัติธรรมที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .01, .05, .01 และ .01 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.68 การเปรียบเทียบแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต ของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ โดยใช้การทดสอบแบบ Dunnett's T3

อายุ	$\bar{x}$	ต่ำกว่า 25 ปี	25-34 ปี	35-44 ปี	45-54 ปี	55-64 ปี	65 ปีขึ้นไป
		4.18	4.55	4.68	4.60	4.74	4.60
- ต่ำกว่า 25 ปี	4.18	-	-.37*	-.50**	-.42*	-.56**	-.42
- 25-34 ปี	4.55	-	-	-.13	-.05	-.19	-.05
- 35-44 ปี	4.68	-	-	-	.08	-.06	.08
- 45-54 ปี	4.60	-	-	-	-	-.14	-.00
- 55-64 ปี	4.74	-	-	-	-	-	.14
- 65 ปีขึ้นไป	4.60	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ : (1)**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 , (2) *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.68 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต ของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ พบว่า

ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีอายุ 25-34 ปี ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีอายุ 35-44 ปี ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีอายุ 45-54 ปี และผู้ปฏิบัติธรรมที่มีอายุ 55-64 ปี มีแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต ดีกว่าผู้ปฏิบัติธรรมที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .01, .05, และ .01 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.69 การเปรียบเทียบความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรม และแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคตของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด จำแนกตามสถานภาพ

ตัวแปรที่ศึกษา	Test of Homogeneity of Variances		F-test	Brown-Forsythe	Sig.
	Levene Statistic	Sig.			
1. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการทำบุญ/ทำทาน/ไหว้พระ	4.244*	.015		1.805	.167
2. แนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต	8.321**	.000	-	3.722*	.026

หมายเหตุ : (1)**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, (2) * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.69 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรม และแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคตของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด จำแนกตามสถานภาพ พบว่า

1. ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมไม่แตกต่างกัน

2. ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่ โดยใช้การทดสอบแบบ Dunnett's T3 ดังตารางที่ 4.70

ตารางที่ 4.70 การเปรียบเทียบแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคตของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่ โดยใช้การทดสอบแบบ Dunnett's T3

สถานภาพ		โสด	สมรส/อยู่ด้วยกัน	ม่าย/หย่าร้าง/ แยกกันอยู่
	$\bar{x}$	4.58	4.66	4.67
- โสด	4.58	-	-.08	-.09
- สมรส/อยู่ด้วยกัน	4.66		-	-.01
- ม่าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	4.67			-

จากตารางที่ 4.70 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคตของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่ พบว่า

ความแตกต่างของแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคตของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่ พบว่า ไม่มีคู่ใดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.71 การเปรียบเทียบความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต ของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด จำแนกตามระดับการศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	Test of Homogeneity of Variances		F-test	Brown-Forsythe	Sig.
	Levene Statistic	Sig.			
1. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรม	2.406	.091	.667	-	.514
2. แนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต	4.389*	.013	-	1.285	.280

หมายเหตุ : *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.71 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรม และแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต ของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า

1. ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมไม่แตกต่างกัน
2. ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.72 การเปรียบเทียบความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต ของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด จำแนกตามอาชีพ

ตัวแปรที่ศึกษา	Test of Homogeneity of Variances		F-test	Brown-Forsythe	Sig.
	Levene Statistic	Sig.			
1. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรม	4.438**	.001	-	1.857	.145
2. แนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมใน	1.877	.097	2.200	-	.053

อนาคต					
-------	--	--	--	--	--

หมายเหตุ : **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.72 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรม และ แนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต ของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด จำแนกตามอาชีพ พบว่า

1. ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรม ไม่แตกต่างกัน
2. ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีอาชีพแตกต่างกันมีแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.73 การเปรียบเทียบความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคตของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด จำแนกตามรายได้ส่วนตัวต่อเดือน

ตัวแปรที่ศึกษา	Test of Homogeneity of Variances		F-test	Brown-Forsythe	Sig.
	Levene Statistic	Sig.			
1. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรม	2.865*	.015	-	1.074	.377
2. แนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต	2.704*	.020	-	1.023	.406

หมายเหตุ : *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.73 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรม และ แนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคตของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด จำแนกตามรายได้ส่วนตัวต่อเดือน พบว่า

1. ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือนแตกต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรม ไม่แตกต่างกัน
2. ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือนแตกต่างกัน มีแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.74 การเปรียบเทียบความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรม และแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต ของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด จำแนกตามที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน

ตัวแปรที่ศึกษา	Test of Homogeneity of Variances		F-test	Brown-Forsythe	Sig.
	Levene Statistic	Sig.			
1. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรม	.736	.531	.289	-	.833
2. แนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต	8.746**	.000	-	3.749*	.012

หมายเหตุ : **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.74 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรม และ แนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต ของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด จำแนกตามที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน พบว่า

1. ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีที่อยู่อาศัยในปัจจุบันแตกต่างกันมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการปฏิบัติธรรม ไม่แตกต่างกัน

2. ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีที่อยู่อาศัยในปัจจุบันแตกต่างกันมีแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต จำแนกตามที่อยู่อาศัยในปัจจุบันเป็นรายคู่ โดยใช้การทดสอบแบบ Dunnett's T3 ดังตารางที่ 4.75

ตารางที่ 4.75 การเปรียบเทียบแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรมในอนาคต ของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด จำแนกตามที่อยู่อาศัยในปัจจุบันเป็นรายคู่ โดยใช้การทดสอบแบบ Dunnett's T3

ที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน	$\bar{x}$	กรุงเทพฯ	ปริมณฑล (นนทบุรี ปทุมธานี และ สมุทรปราการ)	พระนครศรีอยุธยา	อื่นๆ เช่น ลพบุรี ชลบุรี สงขลา
		4.56	4.48	4.59	4.77

- กรุงเทพฯ	4.56	-	.08	-.03	-.21*
- ปริณชล (นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ)	4.48	-	-	-.11	-.29*
- พระนครศรีอยุธยา	4.59	-	-	-	-.18
- อื่นๆ เช่น ลพบุรี ชลบุรี สงขลา	4.77				

หมายเหตุ : *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.75 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรม
ในอนาคต ของผู้ปฏิบัติธรรมในวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 วัด จำแนกตามที่อยู่อาศัยใน
ปัจจุบันเป็นรายคู่ พบว่า

ผู้ปฏิบัติธรรมที่อาศัยอยู่ที่อื่นๆ เช่น ลพบุรี ชลบุรี สงขลา มีแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติธรรม
ในอนาคต ดีกว่าผู้ปฏิบัติธรรมที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ และดีกว่าผู้ปฏิบัติธรรมที่อาศัยอยู่ในปริณชล
(นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05